

677

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher due to the paper's texture and staining.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or date, also appearing to be bleed-through.

Պ Ո Ւ Պ Ա Տ

811

Մուծիւն գիւրբի
Օ՛լտուր քի,

Գ Ր Ի Գ Ո Ր Ի Ո Ս

ՈՔ | լուսաւորիչին էվէլինտէն
ախրըրնատաք պատ
Մուծիւնուհու,

Ս է պու Հայոց Ազգըն

նէ՛ սէպէպտէն Վրիստոնէական
հաւատքընա կէլիպ՝ լուսաւո
րել օլմասընը, տիյնէյէնէ
նազլէտէր :

Ի զքէթի վէ մուհայէթի եղբայրւորսմազա,
վէ Սուրբ Լուսաորիչին սէվկիւնի օղուլար
նա, պու ազիզ Թիւրքին սեպէպի՝
ճալի մօլանա:

Մասաունլար տէ միշէր քի՝
պատմուլի քիթապլարը՝ կէջ
միշ զամանլարըն այնասը՝ տըր.
զէրէ նիճէ քի՝ այնայա պագ
տըղըմըզ զաման՝ եիւզիւմիւզ պիզէ
կեօրիւնիւր, օնճուլայըն՝ նէ զաման
քի՝ պատմուլի գիւրքէրինի օգուրուզ՝
կէջմիշ զամանլարուա օլան իշէրի՝ կեօ
զիւմիւզ իլէ կեօրմիւշ կիպի օլու
րուզ:

Ս է նիճէքի՝ պիր քիշի քէնտի վար
մատըղը ուզագ սէմթէրին նագլընը
իշիթսէ, զոհմէթսիզճէ վարմըշ կի
պի օլուր. օնուն կիպի պիզտէ՝ է
վէլքի զամանլարըն նագլընը իշիթ
մէկ իլէ՝ օլ զաման աուամլարընտան
գալմըշ կիպի օլուրուզ:

Ս արին, պատմուլի տէտիկիմիզ՝ չօգ
թիւրլիւ օլուր. քիմի լազըմը,

քիմի լազըմսըզ. քիմի փեք լազըմլը,
քիմի հիչ լազըմսըզ:

Իմոի պիզ՝ լազըմսըզլարը կէրի գօյ
ուպ, լազըմլըլարը տայմա տիյնէ
սեք կէրեք:

Խո՛ւսուսա քի՛ ճանա Քայտալը օլան
լարը:

Սէ պիզըմ միլէթիմիզէ շիմոիքի
հալտա՝ կն լազըմլը օլան՝ սք Գրի
գոր Լուսաւորիչին ազիզ պատմու
թիւնաւ տուր. վէ ճիւմլէմիզէ պիլ
մեք ճայիզտիր:

Օ՛կրէ նիճէքի՛ պիր քիմսէ քէնաի
պասպատընը նէ՛ շէքիլ քիշի օլտուզու
նու պի՛լմէսէ, չօգ ճահիլլիք տիր:

Օնճուլայըն՝ պիր քրիստոնէայ, քէն
տի միլէթի՛ հաւատքա նէ՛ շէքիլ կէլ
միշ, վէ սեպէպ քի՛մ օլմուշ տէյի
պիլմիշ օլմասա, քէնաիյնէ չօգ էք
սիջլիք տիր:

Օ՛կրէ նէ՛ գատար պիլլիէզ օլսագ, պու
շէքիլ շէյլէրի պիլտէ՛ք կէրեք տիր:

Օ՛հրէ դատաստան կիւնիւնտէ՛ օ
րէնքիմիզէ կէրէք օլան, վէ պու մի
սիւլի շէյլէր՝ պիզտէն սօրուլսա՛ կէ
րէք տիր . վէ նի՛ջին էօյրէնմէտին
տէյի՛ գազէպ օլսա կէրէք տիր :

Ո՛հ տէկիւ քի սալթ պիլմէլէյիզ, քէն
տիմիզ պիլտիքտէն սօլրա՛ էլէմիզտէն
կէլտիկի գատար՝ գայրը պիլմէզլէրէ՛
տէ պիլտիրմէք պօյնոււմուզա պօ՛րծ
տուր :

Նօ՛շ հէփիմիզ պիլերիզ քի՛ պիզիմ
հաւատքըմըզա սէպէպ՝ երանելի սբ
Վարիգոր | ուսաւորիչ տիր, լաքին՝ օ
ազիզնէ՛ շէքիլ քիմսէ իտի, վէ նէ՛
շէքիլ քիմսէտէն տօղտու, վէ նէ՛րէ
տէ էհէա օլտու, վէ պու միլլէթին
հաւատքա կէլմէսինէ նէ՛ տէյնի է
զիյէթլէր ջէքտի, նէ՛ շէքիլ գործ
քու վարըտը, վէ նէ՛րէտէ վախճա
նել օլտու . վէ տահա պու միսիլի
շէյլէր սօրուլտուգտա, չօղոււմուզ կէ
րէկի կիպի պիլլէ՛մէյիզ :

Պու սէպէպուէն՝ օլ ազիզ Հայրապէ-
տին պատմութիւնունու, պու էտնա
գուլունուզ՝ լուսաւորչի օլան Եղբայր
լարմա եազմագ միւրատ էյլէտիմ:
Սէ էկէր՝ շիմտիյէտէք եազըլմա
մըմը տըր քի՝ շիմտի սէն եազաճագ
տըն տէրսէնիզ, էվէտ՝ եազըլմը
տըր. եազըլմըլ օլմասա, պիզնէրէ-
տէն եազմըլ օլուրուզ:

Եւքին՝ իրի՛ գիրքէրտէ, վէ նէչէ
Դայրը պատմութիւնլար արասընտա
օլմաղըլա, հէր քիմսէ պուլուպ օգու-
էամագ. վէ պուլունուպ օգունաս
տա, աճամըլար վէ օգումագ պիլմէյ
էնէր աղնայամագլար:

Սէ հէմ օլուր քի՛ պազը շէյի պի-
տիքտէ, վէ պազը շէյի գայրը պի-
գիրքտէ պուլունուր:

Օլ գիրքէրիմիգտէն ճէմ էտիպ՝
պիր քիւչիւք գիրքէլէզ տիւզտիւմ
քի, կիւնահըլ ճանրմա պիր ողորմիս
չդարըլա:

Այնպէս լինի զքի՛ թիւրք ճէնին պա
զը սեօզէ ըի պիղիմ եազըմը զտ կիւճ
ճէ կէլիւր . նիճէքի, էօլտիւրտիւ տէ
մէք . թիւրլիւ տէմէք . իւջ տէմէք .
եէտի տէմէք . վէ տաճա պուսլար
կիպիւէր .

Իմտի ճայիզ տիր քի, օգուտուղու
մուզ զաման, պու շէքիլ օլանլարը,
վէ վուրարագ օգուսաճագ եէրլէրի,
պիր հօշճա պէլլիլէյիպ՝ լազըմընա կեօ
րէ՛ թիւրք վարի սեօյլէշմէք կիպիիշ
լէ՛թսէք կէրէք քի, ուսլուպսուզ օ
գուսուպ՝ աղնանըշը պօզուլմայա:

Վէ տայմա Վլաճըն լուգֆ ու քէ
րէմինտէ, վէ սբ Սուսաւորիցին
կեօստէրտիկի սբ Հաւատքա, մադ
պուլամէլլէր իլէ պէհրէմէնա օլա
սընըզ . ամին ,

Պաղտասար ճիւղէնին՝ այագ թիւցապի .
Իւզտի պի աքիլ բէպպ՝ իշ պաւ քիթապի :

Պարտաճգտա՛ պատկերքին արար պօշ գալմա
հագ իշին , պա իւշ տուն շարական նբ Իրիգոր
Լուսաւորիչին ժեթհինէ՛ Խսուհուրդ խորինին դա
նունտա սեոյլէնիպ գօտնու օ

Երանելի հայր գրիգորիոս . որ
անտանելի քո չարչարանօ՛ք քդ՝ ՚ի
գերախնայլ անմատոյց լուսո՞ւպի լու
սաւորեցե՛ր զհայաստան աշխարհս :

Սքանչելահրաշ զօրութեամբ՝ համ
բե՛րելով երկաթ տանջանա՞ց , ան
մարմնական ցոլցե՛ր ՚ի մարմնի զհան
դե՛ւի . ընդ որ պետո՞ւթի՛ւնքն
ե՛րկնից հիացա՛ն :

Ո՛ր կոչեցեր յե՛րկնային խորանս՝
ըզ Թորգոմեան սե՛օ զազգըս հայ
սօ՛ց՝ ՚ի սուրբ հաւատս որդւոյն
միաճնի՞ւի . շնորհազարդ փառօք
զգե՛ստաւորելով :

Տէր սբ Գրիգոր՝ Մանուկ արթուն
 մարմնաօրնունդ՝ մաքուր զո՛ւն արթուն :

Մբ Իրիգոր Հայոց Լուսաւորիչ՝ Երանելի Հայ
 բապտիստիզին Պատմութիւնու տուր :
 Հեր քիսն Մբ Լուսաւորիչիւն , վե Մբ Հա
 ւասքը ինէ մուհասպպէթի վժրըսա ,
 տիյնէսին :

Ս Ի Ր Ի Գ Ի Ի Գ Ի Ր

Լուսաւորիչտէն էվէլճէ՝
 Հայոց ազգըն կուսպաշտըդ
 զամանընտա՝ խոսրով ատըը պիր թագա
 ւոր վարըտը . վէ արտաշիր ատըը ա
 ճէմ թագաւորու իլէ պօզուգ օլուպ
 օն երլ գատար ազիմ սէֆէրլէր էյ
 լէտի :

Ս է արտաշիր գայէթ իլէ զապուն

գալըս' հալըմ' նի՛ճէ օլուր տէյի գա
տէվէթլէր էտէր իտի :

Ո՛ր է պու Քիբիրլէրտէ իբէն , պիր
կիւնն' նէ՛ գատար պէյլէրի փաշալարը
վճրըսա՛ ճէմ էտիպ , հէր քիմ պու
իշէ պիր ճարէ պուլուրսա , քէնտինի
ճիւմլէ էյալէթիմէ հեօքիւմուտար
էտէյիմ տէտի :

Օ՛լ տէմ' ուլու քիշիլէրտէնն' անսկ
ատը պիր քիմսէ այաշա տուրուպ ,
փատիշահըմ հիչէլէմ ջէ՛քմէ , պէն
վարայըմ օնու պիր տիւզէն իլէ էօլ
տիւրէյիմ տէյի ճէվապ էյլէտի :

Լ'րտաշիր պու ճէվապը իշիտի՛ճէք ,
ապ պուչուգ թէսէյլի օլուպ , էյիմտի
կեօրէյիմ սէնի նի՛ճէ մուգայէթ օ
լուրսուն տէյի՛ անսկը գայրէթ է՛
գօշտու :

Օ՛տա գալգուր աճէմ մէմլէքէթին
տէն ճիւմլէ նէսնէլէրի իլէ հայոց
սէմթինէ կէլիպ , քէնտի խրսըմը օ
լան խոսրով թագաւորուն էանընա

տախիւ օլտու . վէ արտաշերտէն եիւզ
վէ վերիպ՝ գաչկըն կէլտիմ տէյի ինան
տըբտը :

Օտա տիւլինէ ալտանըպ՝ ազիմ ըայ .
եթլէր էյլէտի . վէ տայմա պիլէ
սինճէ մուհապպէթլէր էտիպ , եա
նընտան այըբմազ ըտը :

Գըշ էյեամը պուհալ իւզըէ կէչիպ ,
եազ գաիուլարը աչըլըպ՝ պահար կիւն
լէրի կէլինճէք , խոսրով պիւր կիւն
ավա՛ չըգըպ , անակ ըլա պիլէ կէզի .
նիւր իքէն , մուհապպէթ արասընտա՝
անակըն արտաշերէ էթաիկի իգրար
Քիքրինէ կէլտի . վէ սահաթ պուսա
հաթ տըր տէյիպ , թագաւորու պիւր
թէնհայէ սափըթտը . վէ պիլէսինճէ
մուհապպէթտէ իքէն , գաթիլէն խան
լէրի գալնընա սօգտու . վէ քէնտի
գաչտը :

Վէ խոսրով էէրէ երգըլըպ՝ օլսա
հաթ հէլաք օլտու :

Ապին , տահա ճանը պէտէնինտէ
իքէն՝ անակըն խալգընտան քիմսէ եա

Հա՛յր մայա սընը զ տէ՛յի՛ փէ՛ք սէս իլէ՛
Հայգըրտը :

ՕԼ տէ՛մ թագաւորուն խալգը իշի-
տիս , անակըն արտընճա տիւշտիւլէր .
վէ արտաշատ քեօփրիւսիւնտէն դա-
ջըս կէջէր իքէն , իքի էանընտան գու-
շաորոս , անակը վէ պիլէսինճէ օլան
ճիւմլէ խալգընը սույա տեօքիւս
հէլաք էթտիլէր :

Սէ կէլիս ազիմ աղլամագլարըլա թա-
գաւորու գալտըրըս մէզարա գօտուգ-
տան սօղրա , անակըն գալան խալգընը
հէփ գըլճտան կէջիւտիլէր :

ՕԼ միւսիւսէթ արասընտա , անակըն
պիր քիւջիւք մագսըմընը՝ կէլմիշ թայ-
ասը անաորընը գուճաղընտան գափ-
մըլ , վէ պիր կիզլի էէրէ սագլայա
գօմուշ :

Սէ պիր գաջ կիւնտէն սօղրա՝ օլ
թայասը օլան գասըն քիշի , քէնտի
էրի իլէ ալտըլար մագսըմը՝ գայսէրի
շէհրինէ գաջտըլար :

Ո՛ր է օլմագսըմը սբ Վազանտա մկրտե
տեւէտիպ՝ Վլահըն քերամէթի իւէ
ատընը Գրիգոր տէտիւէք . քի հո
ռոմ տիւինճէ՝ օյանըգ տէմէք տիր . նի
ճէքի ճանըլա տայմա օյանըգ գալտոր :

Ո՛ր է պագը պատմութիւնտա եագըլ
մըշ քի , գայսէբիյէ կիթտիքլէրին
տէ՝ եօլտա պիր աղաճ տիպինէ էնիպ
օթուրմուշ իքէն , աղաճըն իւստիւնէ
գումրու միսալի պիր գուշ կէլիպ՝
Գուր գուր տէյի սէս չգարտոր :

Ո՛ր է թայասը գուլագ վուրուպ՝ պու
գուշուն սէսի թէքին տէյիլ տիր ,
ինչալլահ վարըպ մագսըմը մկրտեւ
էթմէկէ լայրգ օլուրսագ , ատընը
գրիգոր գօյալըմ տէտի . վէ նէ՛ շէ
քիլ տէտի իսէ , Վլահըն իզնի իւէ
էօյլէճէ օլտու :

Իմտի Քիքր օլունուր քի՝ օ՛ գուշճու
ղագ հրեշտակ ըմըշ . քի օ՛ ազիգ մագ
սըմըն օլաճաղընա կէօրէ ա՛տ պէյան
էյլէտի :

Ո՛հ օ՛ւ ազնիւ Գրիգոր Թեմամ եւեփ
եաշընա կիրտիքտէ, օգուճաղա վէ
րիւյ, քրիստոնէսկան Թալիփի իլէ
քնատիլ էթտիլէր:

Ո՛հ տիւնեալըզ վազթըր կէլտիքտէ,
Սարիամ աալը պեր գըզ կեօրիււյ,
քրիստոնէսկան օրէհքի իւզըէ պը
սակ էթտիլէր:

Ո՛հ էօյլէճէ Մ. լլահա մագպուլ ա
ժլէր իլէ պիր զաման կէջինիւյ, պի
իզնիլահ՝ էքի էվլատը օլմուշտուր
պիրինին աալը Ս ըթանէս, վէ պիրի
նին Մ. քիստակէս:

Վէ պուհու պուրաճըգտա ալը քօյ
ուպ, կէլէլիմ քի, օլարտաշիր սէ
նիլէն պարտից Թագաւորու, խոսրո
լուսն Քէվթինի իշիթտիքտէ, տիւն
եալէրճէ շազ օլտու. վէ հարպիճէ
տաքէրինի ճէմ էտիպ՝ կէլտի հայոց
ժէմլէքէթինի զապդ էյլէտի:

Ո՛հ խոսրովուսն սինսիլէսինի հէփ
գլըճտան կէջիրտի:

Ո՛հ օ՛ւ գէլալէթ արասընտա, խոսրո
վուսն

վումն պիտ քիւնչիւք օղլունու վէ պիտ
դըզընը՝ պիտ գաջ քիշէ ալըպ, օնւար
տա գայսէրիյէ գաչտըլար :

Օղլանըն ատը տրդատ, վէ գզըն
խոսարովլիւ ուխտ տէնելմիշ :

Վէ տրդատ քեամիլ իկիտ օլուպ՝ գայ
սէրի փաշասը լիկիանէնին եանընտա
պե օլիւք պաշը իտի :

Վէ սուրբ Գորիգօք պիտ զամանտան
սօղրա, քէնտի՝ վէ տրդատ՝ քիմին օ
ղլըլարը օլտուղունա վուգուք օ
լուպ, վէ կէչէն անվալարը հէփ աղ
նատրդտան սօղրա, տիւնեա եօլուն
տան էլ չէքիպ, օլմարիամ աուլը գա
տըն էհլինի՝ կուսանաց վանքընա եօլ
լատը. վէ քէնտի վարտը տրդատըն
եանընա խզմէթքեար օլտու. օ՛ Քիքը
իլէ քի՝ պապատընըն էթտիղլէրինի
էօտէմիշ օլա :

Ապիւն, պու Քիքիտ քէնտինտէ կիզ
լի իտի. զէրէ քէնտինին քի՛մ օլտու
ղունու՝ անլա հիջ քիմսէյէ տույնը

մատր :

Ու է քիւջիւք օղլու արիստակէս, Վի
կիմարոս ատլը պիր սբ ճգնաւոր ու
լա անասպատա կիտիպ ճգնաւոր օլտու
լէ վրթանէս օնտա գալլայ, տիւնեա
եօլունա կիրմիշ տիր :

Օլ զամանլարտա կիւրճիսթան սէմ
թինտէն՝ հրջէ ատլը պիր թագա
ւորուն՝ հոռոմ թագաւորու գիօկղէ
տիանոս ուլա էտավէթի օլուպ, ճէն
կի վարրտը :

Պեր դիւն խապէր սալտը քի՛ նի՛ջին
նաճիլէ ասքէրիմիզի գրրար եօղէ
տէրիզ . պիզ իքիմիզ եալընրգ տօգու
շալըմ . եա սէն ալթ օլուրսուն եա պէն
Ղիօկղէտիանոս պու ճէվապը իշիթ
տիքտէ , գա՛յէթ իլէ գօրդու կէլտի
քէնտինէ . զէրէ օլ հրջէ պիր զօռ
լու քիմսէ իմիշ . վէ դիօկղէտիանոս
զայիճ պէտէն :

Օլ զաման գիօկղէտիանոս՝ նէ՛ գա
տար ուլու քիմսէլէրի վարըսա՛ կէլ
1. 16 սին

սինկէր տէյի ֆէրման էյլէտի :

Սէ լիկիանէ՛ս տախի՛ ջիւն քի պէօյ
իւք քիմսէ իտի՛ թէտարիք կէօրիւպ
եօլա ըէվան օլտու :

Սէ վարըպ հո՛մայա դիոկիլէտիանո
սուն թահտընա եագըն օլտուգտա ,
կէճէ վագթը օլուպ , պիլէսինճէ օ
լան ասքէրին ամլարընա եէյէճէք
պուլունմատը :

Սէ պագտըլար քի՛ գալէնին իջեա
նընտան ջօգ օթլուգ երղմըլար ըտը :

Սէ քիմսէ եօգարը ջրգմալա գա
տըր օ՛մայըպ , տրդատ հէմէն գա
լէյէ՛ սարըլըպ եօգարը ջգտը . վէ
օթլուղու իջ եանընտան ալըպ՝ տըլեա
նընա ամա՛ր ըտը :

Սէ օլուբուտու քի՛ օթլուգ պէքճի
լէրինտէն , վէ օրատա պուլունան պէյ
կիրլէրտէն վէ գաթըրլարտան՝ պա
ղըսընը կէօղէթմէյիպ՝ օթլուգ տէ
մէտլէրի իլէ պիլէ՛ տըլարը՛ ամարըտը :

Սէ սապահ օլուպ թագաւորա պու

լուշտուգտա, վէ թագաւոր պիր գաջ
կիւնտէն սողրա, հէփ ճիւմլէ կէլէն
պէյլէ ըինէ՝ հրջէնին ճէվապընը սեօյ
լէյիպ, պէն պիր զայիֆ քիմսէյիմ,
օնա նի՛ճէ գարըը կէլէ պիլերիմ, նէ՛
տէրսինիզ տէյի սօրտու :

Օլ տէմ լիկիանոս այաղա՛ տուրուպ,
պէնիմ էֆէնտիմ՝ սիզ հիջէլէմ իւզ
րէ օլմայընըզ տէտի . պէնիմ իլէ պի
լէ հայոց թագաւորունտան գալմա
տրգաստ ատըը պիր քիմսէ վարտըր քի,
գուվլէթի տիլ իլէ թապիր օլունմազ
վէ տիւն կէճէքի էթտիկինի վէ
նէջէ տահա գապըր իշլէրինի նազլ
էյլէտի :

Իմտի՛ օնու սէնին քիսվէթինէ թէպ
տիլէտիպ՝ հրջէյէ գարըը կեօնտէրէ
լիմ տէտի :

Պու ճէվապ՝ թագաւորա վէ ճիւմլէ
այանլարընա մագուլ կէլիպ, տրգատը
թագաւորուն կէյիմի իլէ՛ փիւր սի
լահ տօնաթտըլար . վէ հրջէյէ խա

պէր սալտըլար քի, տէտիկին սեօզ
պիզէ՛տէ մագուլ կէլտի, եւորըն՝ վագ
Թընա հազը՛ր օլ:

Սէ էրթէսի կիւն սապահլայըն,
արդատ՝ դիոկզէտիանոս գըյաֆէթին
տէ հրջէյէ գարըը ջըդտըր. վէ օ՛ սա
հաթ պաղլայըպ հրջէյի՛ Թագաւո
րուն էօյիւնէ տիքէ՛ գօտու:

Օլ տէմ Թագաւոր տիւնէ ալալւճաշաղ
օլուպ՝ տրդատա նէ՛ Թիւրլիւ րայէթ
էտէճէկին պիլմէ՛զ իտի. վէ աղիմ
փէշֆէշէր վէրտիքտէն սօղրա, ջիւն
տույտու քի՛ խոսրով Թագաւորուն
օղլու իմիշ՝ պաշընա Թաճ գօյուպ՝ ա
ղիմ ասքէր վէրտի քի, վարա պապասը
նըն մէմլէֆէթինի զապդ էյլէյէ:

Սէ տրդատ գալգըպ օրատան հայոց
սէմթինէ կէլիպ, վէ աճէմ ասքէրի
նի տաղըտըպ, քէնտի մէմլէֆէթինի
զապդ էյլէտիքտէն սօղրա, գալգտը
էրզինկեան սէմթինէ կէլտի քի, օն
ւսա տնահիւս օտըլ պիւր կուգք վարը

տը, Օնա գուրպանլար քէսիպ շիւ
քիւրլէր էյլէյէ. զէրէ օ' տէվլէթի'
քէնտինէ, կուռքլարըն հիւրմէթին
տէն սանըրըտը:

Սէ օ' Լանահիտ տէտիքլէրի կուռք'
գայրը կուռքլարտան նամտար ըմըշ.
վէ ավրէթ քիսվէթինտէ իմիշ:

ՄԲ Դրիգորուն Հաւատքը պէյան
օլմասը տըր օ

Վէ տրդատ վարըպ զիյարէթինի
թէքիլ էյլէտիքտէն սօղըա, պիւր
սէհրա եէրտէ չատըր վուրուպ օ.
Թուրտու:

Սէ մէճլիս գուրուպ' քէյթ ուշազ
օլտուգտա, գրիգորու էօյիւնէ չաղը
րըպ' պույուրտու քի, վարըպ աղաճ
ուճլարընտան նաղէք կիւղէլ քիլիսլէր
քէսիպ, օլանահիտ նամտար կուռքա
փէշքէշվէրիպ, Օնա սէճտէ' էյլէ.

ՕԼ տէմ Կրիգոր ճէվապ էթտի քի,
ճիւմլէ ավէմի եարատան Վլահտան
գայրը' պէն քիմսէյէ սէճտէ էթ.

մէմ վէ Էտէմէմ .

Տրդատ պու ճէվապը իշիթտիքտէ՝
գայէթ իլէ տաւըլըպ , սէն պիր գա
րիպ քիմսէ իքէն՝ կէլտին Էանըմա
Էանաշտըն . շիմտի նի՛ճէ Քէրմանըմ .
գաթըլ գոյարսըն տէտի . վէ օ կիւն

Հախս Էյլէտի :

|| Է Էրթէտի կիւն օապա՛հլայըն Էօյ
իւնէ կէթիլտիպ , սէն պու գատար
գաման տըթ քի՛ տօղղուլուգ իւզը
իսգմէթիմտէսին , վէ պէ՛նտէ սէնտէն
հօշուտ օլուպ , օանա չօգ Էյլէթէր
Էթմէք նիյէթինտէ իտիմ . նի՛կն շիմ
տի սէօղիւմտէն տաշա չգուրսըն

տէտի :

Քրիգոր ճէվապ վէրտի քի , ՎՂա .
հըն Էմրի տիր քի՛ գուլօն քիշի
քէնտի աղասընա միլթի օա . նի՛ճէ
քի պէն սանա շիմտիյէտէթ միլթի օ
լուպ՝ սէօղիւնտէն տաշա չըգմատըմ ,
նի՛ճէ քի սէն քէնտին իգրար Էյլէտին .
| պիւն , ՎՂա հա լայըգ օլու իգիւ

Թի՛ ետրատրլմը շուն շէյէ էթմէք
քիւֆիւր տիւր :

Տրդատ ճէվայ վէրտի քի՛ էյ գրի
գոր , պու անահիտ փուլթ՛ քի ճիւմ
լէ էյալէթիմիզին շանը շեօհրէթի՛
շէնի շէնլիկի տիր , սէն էկէր պունա
վէ տահա գայրը կուգլարըմըզա
սէճտէ էթմէզ իսէն , պիւմիշ օլ քի՛
էտէճէկիմ էյլիքլէր մուգայէլէսի
նէ՛ սէնի Թիւրլիւ Թիւրլիւ իսկէն
ճէլէր իլէ՛ հէլաք էթսէմ կէրէք տիր :
Գրիգոր տէտի , Վլահըն փուպարէք
իսմի շէրիֆի իչին՛ հէ՛րնէ ճէֆա է
տէճէք իսէն՛ հազը՛րըմ :

Օ էրէ ջիւնքի ինսանըմ , Վլահըմը
գանըսամ կէրէք . քի օնտան գայրը
սընա սէճտէ էթմէք օլմազ :

Ո է հէր քիմ քի՛ սէնին կիպի Քէրա
սէթտէն տիւշփիւշլէր տիր , վէ Վլ
լահընը գանըմայրպ փուլթլարա գա
փարլար , հայվանտան ալճագտըրլար .
վէ տահա պունուն կիպի ջօգ սեօզ
22
լէր սեօյլէտի :

Ի վեւբի Չարչարանքը սըր :

Տրգատ օլ տեմ գայեթ խըլմա կե
լիպ՝ թե՛ զ գալտըրըն տետի :

Վ է օ սահաթ գութուպ՝ էլլերինի
արտընա պաղլատըլար :

Վ է պույուերտու քի , աղզընա պիր
գալըն օտուեն կեջիրտիլէր . վէ էքի
ուճուենտան իփ իլէ կեմ կիպի էհքսէ
սինտէն պաղլատըլար . վէ պիր աղըր
թուզ գայասը արգասընա գօտուլար .

վէ կեգքսիւնէ եավաշա կիպի՝ եա
լսօտ քեւիէթին կիպի պիր շէյ կեջի
րիպ սըգըշտըրտըլար . վէ օրասընտան
իփ կեջիրիպ , պիր եիւքսէք եէրտէն
ասա՛ գօտուլար . վէ եէտի կիւն էօյ
լէճէ ասըլը գալտըգտան սօղրա , տըր
գատ Քէրման էթտի քի՝ էնտիրիպ
էօյիւնէ կեթիրտիլէր :

Վ է ճէվապ էթտի քի՝ կեօրտիւն մի
պէկէնմէտիկին կուպըլար՝ սանա նէ՛
ճէզալէր էթտիլէր . սէն պիղի հայ

վանլարա պէնկզէթտին, օնուն իչին
ալլահլարըմըզ օէնին արգանա եիւք
վէրիպ, հայվան կիպի ազզընա կէմ
գօտուլար - վէ ինատընա դավի գա
լըքսան, սանա տահա զեյատէ իսկէն
ձէ վէրէձէքտիրլէր :

Գրեգոր ձէվապ վէրտի քի՝ (խէգա
սընա Թեօպէ) սէնին ալլահ տէտիկին
կուռքլարըն՝ քիփ ալթունտան, քիփ
կիւմիւշտէն, քիփ թուճտան, քիփ
դաշտան եափըմըշտըք . նի՛ձէ ու
թանմայրպ օնլարա ալլահ տէրսին .
վէ նի՛ձէ տէրսին քի՛ օնլար սանա
իսկէնձէ վէրտիրլէր . օնլարըն նէ
Քիքրի վար, նէ ձէվապը . հէփ օ՛ իս
կէնձէլէր՝ պանա, սէնտէն տիր . օնլա
րըն խապէրի եօ՛գ տուր :

Սէ օլ թուզ գայասընը քի՛ արգամա
վէրտին, ումուտում վար Վլլահըմ
տան քի՛ քէնտի միւպարէք թուզու
իլէ՛ պէնիմ կիւնահըլա թուզսուզ
գալան ճանըմա լէզզէթ վէրէ . վէ

պէնի քէնտի արքայութիւնսնա լայ
ըգ էյլէյէ :

Օ՛ քի՛ սէնճիլէյին ասի՛ դուլլարընը՛
կիւնաս եիւքլէրինի արգասընա վէ
րիպ՛ ճիհէննէմէ կեօնտէրսէ կէ
ըգ րէք տիր :

Ի քիւնի Չարչարանքըտը :

Վէ օլ տեմ կինէ Քերման էյլէտի
քի՛ պաշ աշաղը՛ պիր տյաղընտան
աստըլար . վէ տիպինէ Քէնա դօգու
լու շէյլէր եագտըլար . վէ օն զա
լամ քիշի՛ Թագէ տէյէնէքլէր իւէ
տէօյէրլէր իտի :

Վէ եէտի կիւն տաճա էօյլէճէ ասը
լը դալըպ՛ ասըլտըղը եէրտէ Վլլահա
շիւքիւրլէր էտիպ , չօգ աղօթքլար
սեօյլէտի ազիզ միւպարէք սեօզլէր
իլէ . քի Վգաթանգեղոս գիրքինտէ
եաղըլմըշտը :

Վէ Ծք Գրիգոր՛ աղօթքունտա նէ՛
սեօյլէտի իսէ՛ Թագաւոր դարափըն
տան քեաթիպլէր տուրուպ , եաղա՛

պիտիքէրի գատար եազըպ՝ Թագա-
ւորա կեօստէրտիլէր օ

Սէ սեօյլէտիկի սուրբ Վճօթք՝ պու-
վէճՏ իւզբէ իտի օ

Իօպթիտա էն էվէլ՝ պաշլատը Վճա-
հա շիւքիւրլէր էթմէկէ քի օ պե-
նի պու եօլա վէ պու տէվլէթէ՝ եա-
նի սէնին ազիզ միւպարէք իսմին իչին՝
պու չարչարանքը ջէքմէկէ լայրգ էյ-
լէտին օ քի լայրգ տէկիլ իտիմ օ

Սէ պաշլատը ծնտան սօզրա՝ Վճահըն
ինսանա էթտիկի մուհապպէթի զէքը
էթմէկէ օ

Վճամը եարատրու ճէննէթէ գօմասը
նը օ վէ շու ազաճըն մէյվէսինտէն
տա՛թմայասըն քի՝ էօ՛լմէյէսին տէյի
թէնպիհ էթմէսինի օ քի պուհլար՝ տէ-
տի՝ հէփ մուհապպէթտէն կէլիը օ

Իի էկէր պու թէնպիհի սագլասայը
տըք օ օրդէ ազըրսըզ՝ էլէմսիզ վէ
եօլիւմսիւզ էօմը վէրէճէք իտին օ

Վիճէքի նիշանէսինի Ննովքտա կեօս

տէրտին . քի սէնին մուհապպէթինի
կեօնիւլտէն ջըգարմատըղը իչին , էօ
լիւմ կեօրմէտի .

|| է սէնին ինսան ըլա օլան պու մու
հապպէթլէրի՝ շէյդան կեօրիւպ հա
սէտ էյլէտի . զէրէ տէտին քի՝ պէն
ինսանը քէնտի քիսվէթիմէ եարաթ
տըմ . Պու սէպէպտէն ատէմի ալտա
տըպ , սէնին ազիզ մուհապպէթին
տէն իխրաճ էյլէտի .

| արքին , սէն քէրէմքեանի վէրա
հիմլի փատիշահ , ինսան զայիֆ Քիքր
օլտուղի իչին , կինէ էլտէն գօմայըպ ,
մարգարէլէր կեօնտէրտին , քի սէ
նին ազիզ էմրինի իգհար էթտիլէր .
վէ սէնին օլ Ռայնուլահ միածին օր
դի (3) քսուռն տիւնեայէ կէլէճէք
օլմասրնտան խապէր վէրտիլէր .

|| է օլ սէնին սէվկիւլի գուլարըն
մարգարէլէր , էմրինտէն թէճայիւզ
օլան քիմսէլէրտէն ջօգ ջօգ էզիյէթ .
լէր ջէքիպ , հաճէթ կէթիւրմէտիլէր .

Իմո՞ւի՛ պու անարժան գուլուն տա
խի՛ պու չարչարանք իջինաէ սանն
սըղընմըշորը . քի ասլա գօրգում
եօգ տուր :

Ո վնոր միածին որդի , սէն քի պիզիմ
իջին տիւնեայէ կէլիպ , կոյս Սարի
ամ անծածինտէն թէն այլպ ինսան
օլտուն . վէ օլ թէն իլէ չարչարանք
չէքտին , խաչա չգտըն , դան տեօք
տիւն , էօլտիւն վէ տիրիլտին :

Վէ կեօյէ համբառնալ օլտուղուն
կիւնտէ , Ղուսքեալլարա ումուտ վէ
գուլվլէթ վէրտին քի՛ պէն տայմա
սիզտէ՛յիմ :

Իմո՞ւի՛ պու անարժան գուլունա՛ տա
խի՛ գուլվլէթլէր վէ՛ր քի՛ պու է
զիյէթլէրի չէքմէկէ գատըր օլամ .
թա՛ քի՛ սէնտէն խապէրսիզ օլուպ՝
փուլթա դափանլար՝ պու ազիմ գուլ
վլէթլէրի կեօրիւպ , սէնին սք Չա
ւատքընա փլթի օլալար :

Վէ պու փլլէթի՛ կուսպաշտըրգտան

խելան էլէ տէրի վե՛ք ջօգ նիյազ
էլէտի :

Ո՛ր է եւտի կիւն թէմամընտա՛ էն
տիրտիլէր քբ գրիգորու, վէ թագա
ւորուն էօյիւնէ կէթիտիլէր :

Թագաւոր ճէվապ էթտի քի, սանա
էտէճէյիմ էլլիքլէքէ պէտէլ էյի մի
քի՛ ահմագ օլտուղուն իչին պու էգիյ
էթլէրէ նայիլ օլտուն . վէ տահա
նէչէ պեօյլէ էգիյէթլէր իլէ էօլ
սէն կէրէք տիր :

Գրիգոր ճէվապ վէրտի քի, պէն է
վէրիմ քի՛ պիր կիւն էվէլ պու թէն
տէն չգայըմտա, երկնային փառքընա
կիտէյիմ . հէմէն նէ՛ թիւրլիւ էօ
լիւմ վէրէճէք իսէն, սեօյլէ՛ քի
էթտինլէր տէտի :

Տրդատ ճէվապ վէրտի, սէն սանմա
տէտի՛ քի պէն սէնի հարպիճէ էօլ
տիւրսէմ կէքէք քի գուրթուլասըն,
Խայր : Տահա ջօգ էգիյէթլէր չէք
սէն կէրէք տիր . ղէրէ պիղիմ ուժ

Լարըմըզա հէրնէ ալըագ սեօղլէր
սեօյլէտին իսէ, օնլարը հէփ չգար
սամ կէրէք տիր :

Իւշիւնճի Չարչարանքը տըր :

Վէ պուլյուրտու քի, իքի Թօմրուգ
կէթիրիպ այագլարընը իշինէ ալ
տըլար . վէ օ գատար սըգտըլար քի,
պարմագլարընըն ուճոււնտան հէփ գան
սաչար ըտը :

Տրգատ ճէվապ կէթտի քի՝ հիչ տու
էւրմըսըն գրի գորիէ :

Գրիգոր ճէվապ վէրտի քի՝ պանա
շիմտէն կէրի՝ Վլաճըմտան գուվլէթ
լէր վէրիլտի՝ քի ճիւմլէնին խալիգի
տիր . կեօրիւնէնլէրին վէ կեօրիւն
մեղլէրին :

Օլքի՝ քէնտինէ Թէվէքքիւլլօլան
գուլլարընա, սապր ու գուվլէթ իճ
սան իտէր :

Տեօրտիւնճի Չարչարանքը տըր :

Օլտէմ Թագաւոր քէրման կէթտի
քի՝ Թօմրուգտան չգարըպ՝ տապան

լարնա ուզուն էքսէրէր չադարար.
վէ էլինտէն դուծուպ աշաղը եօգա
րը կէզտիրտիլէր. քի այագլարնտան
գանլար սաչըպ, եէրլէրի պօյա՛ր ըտը:
Տրդատ իսթիհա էտէրէք ճէվապ
էթտի քի, գը՛րիգոր, պո՛ւմուտուր
սէնին ալլահընըն կեօրիւնմէղ իշլէ
րի, քի սէն կեօրիւյօրտուն:

Գրիգոր ճէվապ վէրտի քի, կէրչէք
տէտին պէ՛լի պո՛ւտուր:

Օէրէ նիճէքի պիր թօհում եէրէ
էքիլտիկի զաման՝ պիր զայիֆ նէսնէ
ճիք տիր, լպֆին պիթտիքտէ՝ տալը
պուտագլը պիր միւհթէշէմ շէյ օլուր:
Օնուն կիպի՝ պու շիմտիքի միհնէթ
լէր վէ աղըրար վէ աղլամագլար՝
հէփ ճիւմլէ շազլըղա թէպտիլ օլսա
լար կէրէք տիր:

Օգէշինճի Չարշօղանքը աքր:

Տրդատ պու սեօղլէրի մէզաֆ է
տիպ՝ պույուրտու քի, էօյլէ իսէ՝
վո՛ւրուն շունուն աղլամագլ եէրինէ

քի՛ սօղբօ քէնտիսինէ շաղըգ կէլէ
վէ՛ օլ տէմ միւպարէք կեօզլէրինէ
սիլլէլէր իլէ չարփրշտրմաղա պաշ
լատրլար :

Տրդատ ճէվապ էթտի քի, գը՛րիգոր,
աճէպ տէտիկին շաղըգ պո՛ւմու տուր
Գրիգոր տէտի, պէլէ պո՛ւ տուր
զէրէ պիր ընճպէր էա՛յրն սըճադ
տա վէ աջըգտա եօրուլուպ թէրլէ՛
մէյինճէ, գըլըն օթուրուպ րահաթ
օլամազ :

Տրդատ պու ճէվապը թէքրար իս
թիհզա էտիպ, հօշունտու, էօյլէ
իսէ՛ նէչէ՛ քի պունտասըն, հէ՛մէն ջա
լըլ քի՛ կիտէրսէն, ընտա րահաթ օլա
սըն տէտի :

Խօ՛շ տրդատ մեղա՛դ ըլա սեօյլէտի,
լաքին կէրչէք էօյլէ՛ տիր քի, պուն
տա եօրուլան՝ ընտա րահաթ օլուր :

ՊԱՆԹՆՆԸ ՉԱՐՉԱՐՄԱՅԸ ԱՔԻ :

Սէ պուլուրտու քի, արդասը իւս
տիւնէ եաթըրըպ, պաշընը մէնկէ

նէյէ սրգարլար . վէ թո՛ւղ ուլա պօ
րայը սիրքէ իլէ գարըշտըրոյ՝ գամը՛շ
ըլա պուռնուռնտան եօգարը իւֆիւր
տիւլէր :

Վի՛ օլ քէսկին շէյլէր գաֆասընա
ըգըգ, աղնա՛ քի՛ օլ աղիղ Գրիգորնէ
տէյնի սրգլէթտէ իտի :

Եւտինչի Չարշարանքը տըր :

Վէ օնտան սօղըա՛ պիր դուլում
դօրպանըն իչինէ քիւլ տօլտու
րուպ՝ պաշընա կէջիրտիլէր, վէ դօր
պանըն աղընը պաղլտտըլար քի, սօ
լըգ ալըպ վէրտիքճէ՛ քիւլ աղըն
տան պուռնուռնտան իչէրի կիտէ :

Սէ՛ օլ չէքիլմէյէճէք էգլիլէթլէր
իլէ՛ ալթըր կիւն թէմամ գալտըգտան
սօղըա, տըդատ պուլուրատ քի էօյ
իւնէ՛ կէթիրտիլէր :

Սէ՛ կիւլիւմսիւնմէք իլէ ճէվապ էթ
տի քի, է՛յ գրիգոր՝ աճէպ տէտիկին
արքայուլթիւնտանմը կէլիեօրսուն :

Գրիգոր տէտի, պէ՛լի՛ օնտան կէլիլիմ

Օհրէ շիւնքի Վլաս պէնի պու ճէ
Քալարը ճէքմէկէ լայրդ կեօրտի, օ
արքայուծիւն պանա շիմտէն կէրի
հաղըր տըր . օնա հիջ տալա շիւպհէմ
եօգ տուր . Թէն իլէ տահա վա՛րմամը
շըմ լաքին, ճանրլա տայմա կեօրիւր
շաղ օլուրում :

Տրդ առ օլ տէմ մաըլտայրայ, հօշուն
տու փէք էյի ահտի :

Մէքիզինի Չարչարանգը սըր :
Վէ պուլուրտու քի, պաշ աշաղը Թէք
բար աստըլար . վէ օթուրագ եէ
րինէ խունու դօյուպ՝ դուլնում ուլա
գառնրնա սու տօլտուրտուլար, քի
գառնը դուլում կիպի շիշտի :

Վէ Թէքբար էօյիւնէ կէթիբիպ տէ
տի . էյ դրիդօր՝ նէ աէբսին, կուռք
լարըմըգա սէճտէ էտէ րմիսին, քի
ճիւմլէմիդէ սաղլըդ վէ շէնլիք տիւ
լէր, եօգաս տահա էգիյէթլէր ճէ
քէ րմիսին :

Պրիկ սը ճէ վապ վէրտի քի, պէն ա
մենա

մենամբ կրորորդուծի և մի Վճուծի
օլան Վլաչումս սեճտէ էտէրիմ. զէ
րէ օ տուր ճիւղէ միզին սահայր՝ սաղ
լըղը վէ շէնլիկի :

Վէ օլ սէնին (խէ գասրնա թեօվպէ)
ալլահ տէտիկին կուռքլարը՝ նէ գա
պուլէթմիշիմ, նէ էտէրիմ :

Տօգուզունձու Չարչարանալար :

Վէ օլ տէմ թէքրար պույուլթու
քի՛ էքի գօլլարընտան ասիլար .
վէ տէմիր փանչալարըլա օլ միւպարէք
թէնինի օլ գատար գազըտըլար քի ,
քէմիքլէրի կեօրիւնիւպ, էէր եիւզի
գանա պօյանար :

Տրդատ օլ էվէլքի տէտիկինի թէք
րարլայըպ ճէվապ էթտի քի, էյ գրի
գոր՝ տէտիկիմի էտէրմիսին, եօգօա
տահա եօրուլըւրմուսուն :

Գրիգոր ճէվապ էթտի քի, պէն
նիճէքի տէմիշիմ, Վլաչումը (խէ գա
սրնա թեօվպէ) ինքեար էտիճի տէկի
լիմ. վէ շէյգանըն թալիմի իլէ եալիը

լան փուլ թլարընա թապի օլամամ :
 Պէնիմ Վլասըմ պէնի պու միհնէթ
 լէրտէն գուրթարմաղա գատըր տըր :
 Օ՛քի՛ սէնի վէ սէն կիպիլէրի՛ ճի
 հէննէ մին սեօյիւնմէ զ ամէշիհնէ գարկ
 էյլէսէ կէրէք տիր . քի օլ սէնի եա
 րատան Վլասընը քէնտին ինքեար
 էթտիքտէն օօղրա , գայրըսընը տա
 սանա պէնղէթ մէք իստէրսին :
 Տրդատ ճէվապ էթտի քի , աճէպ
 հանկը Վլաս տըր օ՛քի՛ սէնի պէնիմ
 էլիմտէն գուրթարսա կէրէք տիր .
 վէ եախօտ պազըսընը ճիհէննէ մին
 սեօյիւնմէ զ քէսկին ամէշի իլէ գարկ
 էյլէյիպ՝ էպէտի եագսա՛ կէրէք տիր :

Օնունձու Չարչարանքըսըր :

Վէ պույուրոտու քի , տէ միրտէն չա
 լը թիքէնլէր եափտըլար . էօյլէ
 պիր շէյ քի՛ հանկը եանընա տիւշսէ ,
 եօգարըսը սիվրի կէլիր . վէ կէթի
 ըիպ եէրէ եայտըլար . վէ օլ աղիղին
 չըպլագ թէնինի • տէ միր թիքէնլէրին

իւստիւնէ օ՛րդատար եօվարլատրլար
քի, փււարէք թէնինտէ ասլասաղ
եէր գալմատր :

Սէ երթէտի կիւն թէքրար տըրդա
տըն էօյիւնէ կէթիրտիլէր :

Տըդատ ճէվապ էթտի քի, փէք շա
շայօրում քի, պու գատար իսկէնճէ
լէրէ տայանտըն գալտըն էօլմէտին .
վէ էօլմէտիկինտէն մատէ, տահա
ճէվապ տա վէրիէօրտուն :

Գրիգոր ճէվապ վէրտի քի, պէնիմ
սաղ գալտըղըմ քէնտի գուլիլէթիմ
տէն տէկիլ տիր, իլլա Վլլահըն հիք
մէթինտէն տիր . քի սէն կէօրիւպ
պիլէսին քի՝ պիր ատամ Վլլահըն մու
հապպէթինէ կէօնիլ վէրտիքտէն
սօղըա, պիր շէյ եօգ տուք քի՝ ճու
օ սէվտատան այըրմաղա գատըր օլա .
վէ Վլլահըն պու գատար հիքմէթինի
կէօրիւպ՝ սէն կիպի ինանմայանլար՝
գըյամէթ կիւնիւնտէ պէօյիւք հի .
ճապ չէքսէլէր կէրէք տիր :

16 Օն պիտին՝ Չարչարանքս աղբ ։

Տրդատ Թէքրար խշմա կէլիւյ՝ պույ-
ուրտու քի, իքի Թանէ տառ տէ-
միդ դօվա եափաղլար . վէ տիզլէրինէ
կէչիլիւյ՝ աղբ չէքիլէր իլէ օ՛ գատար
վուրտուլարքի, օլ տէմիդ գօվալարըն
տիպլէրի՝ միւպարէք տիզլէրինէ ապա-
նրոյ, տիզլէրինին դափաղլարը այ-
րըմ այրըմ այրըտը . վէ էօյլէճէ
գալտըրըոյ աստըլար քի, տիզլէրի
փարէմ փարէմ օլա :

Մէ իւչ կիւն էօյլէ ասըլը գալտըգ-
տան սօղբա, Թէքրար տրդատըն էօյ-
իւնէ կէթիլիւյ տուրտուրտուլար .
Տրդատ ճէվապ էթտի քի, գրի՛գոր,
կէօրտիւն մի՛ քի սէնին օլ հալա
ուճուտլարըն՝ սէնի էլիմտէն գուր-
Թարմաղա գատըր օլա՛մատըլար :

Գորիգոր տէտի, հալա ուճուտ՝ սէ-
նին ուճուտլարըն տըր քի, պէնի պու-
գատար իսկէնճէլէր իլէ գօրգուտույ՝
սանա ույտուրմաղա գատըր օլա՛մատըն :

Կէ՛ն է գլխէ թ վէրտին իսէ՛ Ն. Աստու
գու վ. վէ թի իլէ տայսն տրմ տու բառւմ
Ս է օլ պէնիմ գալի ումուտում իջին՝
քէնտիմի սու է գլխէ թ վէրտիմ
Օ էրէ կէրէք թէղ՝ կէրէք կէճ,
սու թէն սոսու լաճագ տրբ. վէ կէ
լիս ուստատար ուստատը՝ օլ պօղու
մուշարը եէնիլէսէ կէրէք տիր :

Ս է հէր քիմի քէնտի օրէնքինտէ
սու լուրսա, օնարը ճան ըլա թէն իլէ
էօլէ շաղէ թսէ կէրէք քի, տիլ
իլէ սեօլէնմէք միւմքին տէ կիլ տիր :
Ս է հէր քիմի սէնին կիպի առիլիքտէ
սու լուրսա, օնարը ճան ըլա թէն իլէ
ճիհէննէ մին սեօլիւնմէզ աթէշինէ
աթսա կէրէք տիր :

Օլ տէմ տրգատ գայէ թ իլէ գապէ
պէ՛ կէլիս՝ տէտի, սէնին Ն. Աստու
սէնի եէնիլէ միշ եէնիլէ մէմիշ՝ պանա
հաճէ թ տէկիլ տիր. լաքին՝ սէնին
կիպիլէրի սեօլիւնմէզ աթէշէ կէօն
տիրէ ճէք տիր տէտիկին իջին, պէն

սէնի պուստոս սեօյիւնիւր աթէշ իլէ
եազայրմ տա, պագայրմ սէնին Վլա
հըն պէնի սեօյիւնմէզ աթէշ իլէ
նի՛ճէ եազաս կէրէք տիր:

Ո՛ր եթնի Չարչարանքը տըր:

Վէ պուստուրտուքի, տէմիր սաճըլա
գուրշուն էրիթտիլէր. վէ օբ
գրիգորու օթուրտուպ՝ օլ էրիմիշ
գուրշունու սու կիպի իւստիւնէ տօլ
տուրտուլար քի՛ պիւսպիւթիւն թէ
նի գալըուլտու:

Վէ օնտան տա էօլմէյիպ՝ Վլահա ա
ղթք էտէրիտի. վէ հէր սօրտուգ
լարընա՛ հարպի ճէվապ վէրիբիտի:

Վէ տրդատ զիյատէլէրճէ թասաճիպ
գալըպ, ա՛յատամ տէտի, պէն ա՛ր
թըգ շաշորմ սէնին շիմտիյէտէք սաղ
գալտըղընա. պու գատար իսկէնճէ
լէրտէն նի՛ճէ գուրթուլտուն տա
էօլմէտին:

Պրիգոր տէտի, պէն սանա էվէլտէն
տէմէտիմմի քի՛ Վլահ աղիմ իլան՝

քէնտի գուլարընը էլտէն գօմաղ .
վէ սէնճիլէյին ասի գուլարընը ու
Թանտրըրը օ

Մք Գրիգորու Խորվիրացա
աթաղազարը սըր օ

Վէ տրդատ գայէթ իլէ ութանըր
գալըպ , աճէպ տահա նէ շէքիլ
վէ նէ Թիւրլիւ իսկէնճէլէր էտէյ
իմ տէյի Քիքիրտէ իքէն , իչխալզըն
տան պիրիսի՝ տրդատըն էօյիւնէ կէ
լիպ , փատիշահըմ՝ պիլիբմիսին քիպու
գրիգոր քիմտիր տէտի օ

Տրդատ ճէվապ էթտի քի՝ եօ՛գ պիլ
մէմ : Փատիշահըմ տէտի , պու գրի
գոր՝ սէնին պապանը էօլտիւրէն ա
նակըն օղու իմիշ . պու գատար գա
ման տըր քի պիգտէ՛ իտի , պիզ տահա
պիլմէզ իտիք . Հայոց մէմլէքէթիւնի
վէրան էթմէկէ սէպէպ՝ պունուն
պապասը օլմուշ տուր օ

Իմտի փատիշահըմ՝ ջիւն քի պու ա
տամ օ՛ գալըմ գանլընըն օղու տուր ,

պուռնա կիւնէշի՛ տախի կեօստէրմէք
ճայիզ տէկիլ տիր տէտի :

Տրդատ պու ճէվապը տիյնէյիպ՝ եւ՛,
չիւնքի պէօյլէ իսէ՛ կեօթի՛ւրիւն
արտաշատ դույուսուռնա ա՛թըն կիթ
սին քի գուրթուլալըմ տէյի քէրման
էյլէտի :

Սէ օլգույու էօյլէ պիր դարանլըդ
չուգուր ուտու քի, նէ՛ գատար գաթ
լէ վաճիպ՝ մէ՛սէլա՛ սիճիլ օլմուշգան
լը խրօսըզ վաճըսա, օ՛ գույուէա ա
թարլարըտը . վէ ատընա՛ Քոյվիճրապ
տէրլէրիտի քի՛ տէրին չուգուր տէ
մէք տիր . վէ իչինտէ էօյլէ ազկըն
իլանլար վարըտը քի, ինսանը օ՛ սա
հաթ եօզ էտէրլէր իտի :

Իմտի օ՛ ազիզ գրիգորու՛ օլգասար
օն իքի իսկէնճէլէրաէն վէ տահա
կեօնէ՛ կեօնէ էզիյէթլէրտէն սօզրա՛
քի թէմամ իքի երլ օլտու, կեօթիւ
րիւպ էլայագ պաղը՛ օլ արտաշատ
գույուսուռնա աթուրլար :

Ո՛ր է գոյուսուն տիպինէ էնտիքտէ,
օլ ազկըն իլանլար՝ կէլիպ ազիզ գրի-
գորուն տասպանլարընը եալարլարըտը .

Ո՛ր է օ՛ կէճէ հրեշտակ ա՛յ՝ պիր տուլ
տիշ է հլիյէ կեօրիւնիւպ, Քալան
գուլուտա Վլահըն ազիզ մագպուլ
գուլարընտան պիր քիմսէ վարաըր,
կիւնտէ պիր էքմէք կեօթիւրիւպ օլ
գուլուեա աթասըն տէյի էլպէթ թէն
պիհ էյլէտի . վէ օլ թէնպիհ իւզրէ՝
կիւնտէ պիր սամուն կեօթիւրիւպ
օրայա աթարըտը :

Ո՛ր է Վլահըն ազիմ հիքմէթի իլէ՝ օն
իւչսէնէ օլ զալամ ազկըն զէհիւրի
աթտէրլէնմիշ իլանլարըն իչկնտէ սազ
էսէն գալտը :

Ո՛ր է կեօր քի՛ օլ գարանլոզ իչկնտէ
օ՛ ազիզի սուսուզ սագլայան Վլահ
էքմէքսիզտէ սագլամազա գատըք տէ
կիլ մի իտի, ամէննա, նէ՛ սեօգ. ճիւմլէ
շէյէ գատըր տըր . լաքին՝ էօյլէ էթ
մէսինտէ հիքմէթլէր վար տըր . քի

պիղծէրէ մայիմ տէ կիլ տիր :

Վէ կեօյիւն տեօրոտիւնճի գաթըն
տա օլան հրեշտակլարտան՝ Վլաս
ազիմ իլլան՝ պիր հրեշտակ թայըն էթ
միշ իաի քի, հէր կիւն կէլիպ օ՛լ ա
զիզ իլէ մուհայպէթ էտիպ միսթա
րել էտէր իտի :

Հաթտա՝ սբ Համբարձումուն տեօր
տիւնճի կիւնիւնտէ օ՛ ազիզ մէլէք կէլ
մէտի . վէ էրթէտի կիւն սբ Կրիզոս
սօրտու քի՝ եա՛ ազիզ հրեշտակ անյ, տիւն
քի կիւն նիչին կէլմէտին, առլընէ՛ իտի :

Հրեշտակ ճէվապ վէրտի քի, եա՛ ա
զիզ Կրիզոս, միածին սրդի : Յս քս
էֆէնտիմիզ կեօյէ համբառնալ օլտու
ղու զաման՝ տօգուզ կիւնէտէք հրեշ
տակլարըն իչինտէ՛ կիւնտէ պիր դա
սընտա էյլէնիպ, ճիւմլէմիզի միւպա
րէք ճէմալի իլէ մէսրուր էյլէտի :

Վէ օնտան սօղոա պիղէ ատէթ գալոր
քի, հէր էրլ օ՛ տօգուզ կիւն արա
սընտա՝ կիւնտէ պիր դասըմըզտա ա
զիմ շէնլիլէր օլունուր :

Ս է ջիւնքի՝ տիւնքի կիւն համբար
ձուսուն տեօրտիւնճի կիւնի իտի՝
սրբա պիզիմ օլմաղըւա՝ ազիմ շէնլիքի՝
միզ վարրոր . օլ սէպէպտէն սիզէ
րէ կէլէմէտիմ .

Ս է սբ Գարեգոր պու ճէվապը իշիթ
տիքտէ՝ եիւզիւնիւ եէրէ գօյոււպ՝
Նլլաս հազրէթլէրինէ գոհութիւն
վէրտի քի՝ օ կիզլի սրբոր օ կիւնէտէք
քիմսէ պիլմէմիշ իքէն , Նճութիւն
քէնտինէ պիլտիրտի .

Ս է տրդատ օլ ալիզի գույուէա տթ
տրգտան սօղբա , ճիւմլէ էյալէթ
լէրինէ Քէրմանլար եազոր քի , Քէր
մանրմ վուսուլ պուլտուգտա՝ ճիւմլէ
նիզէ մալիմ օլա քի , սիզ հէփսինիզ
պիլլիրտինիզ քի՝ պու ճիւմլէ էյալէթի
միզին շէնի շէնլիկի՝ պու կուսթլարըն
գուլվէթի իլէ տիր . իմտի ճիւմլէ
նիզ թիւրլիւ թիւրլիւ փէշքէշլէր
վէ գուրպանլարըւա՝ հէր սէմթիւնիզ
տէ պուլունան կուսթլարա ըայէթլէր
45 էտէսինիզ :

Ո՛հ էկէր գապուլ էթմէյէն քիմսէ
պուլուննուրսա, միւհքէմ հագընտան
կէլմէք իջին քէրմանըմ օլմուշ տուր :
'Նիճէ քի պէն' տայմա խըզմէթիմտէ
օլան սէվկիւլի ատամըմը աղա հիջ
էսիքկէ'մէյիպ, կուռքլարըմըզը գա
պուլ էթմէտիկի իջին' թիւրլիւ թիւր
լիւ իսկէնճէլէրտէն սօղրա' էլայագ
պաղը արտաշատ գուլուսունա աթ
արրորմ քի, ճիւմլէ օ' միսիլլէ օլան
լարա սէպէ'պի նասիհէթ օլա :

Ո՛հ տահա պունա կէօրէ ջօգ սեօզ
լէր եազարըտը :

Ո՛հ քէնտի տրդատ օնտան սօղրա'
պապասընըն քէնիւնի միւհքէմ ալմաղ
իջին' ջօգ ջօգ ապէր ճէմ էտիպ' պար
սից մէմլէքէթիւնի պօղուպ երգըպ
վէրան էթմէքտէ իտի :

Թա' քի գուվլէթիւնի հէր էյալէթ
տէ, ըումտէ վէ հիւտտէ վէ տախի
գայըր եէրտէ նագլ էտէր
լէր իտի :

Սբ Հովհաննէ կոյսուն, վէ նբ Գոյիսնէնն՝
ազիզ եօլտաշարը իլէ՝ Հոօմատան գաշըպ,
սուրբ էջմիածին սէմթինէ կէլմէլէրի, վէ Տըօ
դատ Թագաւորտան Նասատակ օլունմալարը
նագլ օլունսը :

Օ զամանլարտա դիոկղէտիա
նոս ըումիսթան Թագաւորու

ճէմի մէմլէքէթինէ Թասվիրճիլէր
կեօնտէրտի քի, նէրէտէ պիր կիւ
զէլ գըզ պուլուրլարսա, սուրէթ ու
էնտամընը եազալար . քի հանկըսընը
պէկէնիրսէ՝ քէնտինէ կին էյլէյէ :
Ս է Թասվիրճիլէր կէզիպ եազար
քէն, հոօմա սէմթինտէ՝ եապան եէր
տէ՝ տաղ արասընտա՝ պիր կուսանաց
վանք պուլտուլար . վէ զօնուլա իչէ
րի կիրիպ կեօրտիւլէր քի, պիր աղ
ճգնաւոր գըզլար՝ գարալար կէյիպ
աղօթք էտէրլէր իտի . վէ իչլէրինտէ
պիր գըզ վարըտը քի՝ կեօրտիւլէ
րի կիպի հէյրան օլտուլար . վէ օ՛ սա
հաթ Թասվիր ու էնտամընը եազըպ
Թագաւորա կեօթիւրտիւլէր :

Ս է գիովդէ տիանոս կեօրտիւքտէ՝
ազլը պաշընտան փէրիշան օլտու . վէ
օ՛ սահաթ տիւկիւն թէտարիքի կեօ
րիւլսիւն տէյի Քէրման էյլէտի .

Ս է վանքըն իջինտէ օլան ազիզ կոյս
լար պու ահվալի պիլտիքտէ , պիր
էէրէ ճէմ օլուպ աղլաշարագ աղօթ
քա տուրտուլար . վէ ջօգ եաշլար
տեօքիւպ , ո՛վ Տէր անձ՝ պիզի պու
խորձուլթիւնտան խէլաս էյլէ տէյի՝
Լլահա նիյաղ էթտիլէր :

Ս է աղօթքլարըն թէմամ էթտիքտէ ,
գալգըպ օրատան Քիրար էթտիլէր :
Տէկի՛լ քի էօլմէքտէն գօրգարլար
ըտը , ի՛լա՛ օլկուապաշտ թագաւորուն
տիւնեալըգ նիյէթինտէն քէնտիլէ
րինին փաքլըքլարընը գուրթարմագ
իջին : Ս է օլզայիՔպէտէն ազիզքէք
կոյսլար՝ զայիՔ կէյիմլէրի իլէ , էօյ
լէճէ տաղլար ջեօլլէր աշարագ ,
եուրտսուզ մէքեմսըղ գալարագ , կէլ
տիլէր հայոց սէմթինէ տիւշտիւլէր :

11 Է տուրագ եւրլերի օլմայրպ, 1, 2
միածին սեմթինտէ պաղլար արասըն
տա՛ եսկի զամանտան եափրլմըն պիբ
շիրէխանէ պուլուպ, աճ սուսուզ՝ եա
թագսըզ եօրթիւսիւզ՝ օրաճըգտա
սաքին օլտուլար :

Պաշլարընըն ատը Գայիանէ, վէ պէ
կէնիլէն կոյսուն ատը Հոփիսիմէ
տէնիլմիշ :

11 Է պունլար նէ իլէ կէջինիբ իտի
տէրսէն, օլ ազիզլէրին պիրիսի սըր
չա պօնճուղլար եափմագ պիլէր իմիշ.
կիւնտէ եափտըղընը կեօթիւրիւպ շէ
հիրտէ սաթըպ, ծնա կեօրէ էքմէք
ալըպ՝ հէփիսի ծնունլա կէջինիբ իմիշ.
1՝ ճէպ հիջ Քիքրիմիզէ կիրէ՛ր մի. պուն
լարըն հէր պիրի՛ քիմի փատիշահ
սօյու, քիմի պէկզատէլէր սօյուն
տան իմիշ :

11 Է դիոկղէտիանոս տիւկիւն թէ
տարիքին թէքմիլէտիպ, ազիմ սալ
դանաթլար ըլա գօջուլարըն եօլլատը

քի՛ օլ աղիղ հոփսիմէյի եղզէթլէր
իլէ կէթիրէլէր :

Ո՛ր է վարըպ վանքա կերտիքտէ՛ կեօր
տիւլէր քի աւլա հիջ քիմսէ եօգ .

շաշտըլար մա՛թ օլտուլար . պու նէ՛ ահ
վալ տըր տէյի պիր պիրինէ կէ չտիլէր :

Ո՛ր է թագաւոր իշիթ տիքտէ՛ պաշըն
տա ագըլ գալմատը . վէ գա՛յէթ գա
ղէպէ կէլիպ՝ թէ՛ գ պուլուհսուն տէյի
խըշմ էյլէտի :

Ո՛ր է պիւթիւն մէմլէքէթինի չալգայ
ըպ պուլմատըգտան սօղրա , խապէր
ալտըլար քի , հայոց սէմթինէ Քի
րար էթմիշլէր :

Օ՛լ սահաթ գիոկղէտիանոս՝ տրդատ
թագաւորա՛ պու սուրէթտէ պիր
նամէ եագտը :

Պէնիմ սէվկիւլի գարտաշըմ տրդատ
թագաւոր քի սէ՛նսին , սանա մա
իմ օլա քի , պու քրիստոնէալարըն
մէլանէթի գաղը՛ չօգ օլտու պիղէ .
թա՛ քի օստնտըրտըլար պիղի . պիղիմ

գըլըճըմըզ աշընտը, պուռնլար էօլմէք
տէն օսանմատըլար. նէ՛ գատար իսկէն
ճէ էթտիք իսէ՛ օ՛ գատար ազտըլար:
Սեօզիւմիւն էնճամը պո՛ւ տուր քի,
իչէրինտէն պիր գըզ կեօրիւպ՝ քէն
տիմէ ալմագ նիյէթինտէ իքէն, պու
նա՛ պիլէ իհանէթ էտիպ՝ էլիմտէն
գաչըրտըլար. վէ շիմտի խապէր ալ
տըմ քի՛ սէնին մէմլէքէթինէ կէլ
միշէր տիր:

Իմտի պէնիմ գարտաշըմ՝ մուգայէթ
օլուպ արայասըն. վէ պուլուրսան,
իտտէր քէնտին սանա ալ, իտտէր պա
նա կեօնտէր. իքիտիտէ մագպուլճըմ
տուր. հէմէն պէնի ութանտըրմա.
վէ տէվլէթ իլէ սաղօլասըն. ամին:
Տրգատ պու նամէյի օգուլուղու
կիպի՛ շիքեար պուլմուշ ավճը միսա
լի՛ օ՛ սահաթ հէր եանա առէմլէր
սալըպ՝ թէզ՛ պուլմալը՛սընըզ տէյի
Քէրման էյլէտի:

Վէ պիր գաչկիւնտէն սօղըա՛ վար

տըլար օլ տէտիկիմիզ վերանճա շիրե-
խանէ իջինտէ՝ քի հայճա հնճան տէ-
նիլեր, օ ազիզ գըզլարը աղօթքտա
իքէն պուտուլար օ

Վլաճըն հեքմեթինէ ագըլ էրմեզ,
իստէսէ սագլամաղա՝ գատըր տէկիլ
մի իտի. նէ՛ քէլամ. լաքին օ ազիզլէ
րին հաւատքը նէ՛ տէյնի մեթին օլ
տուղու պէյան օլսա կէրէք իտի. նի
ճէքի երանելի սր գրիգորուն օլտու.
Վէ պիզիմ հաւատքա կէլմէմիզէ
սէպէպլէր օլուպ, Վլաճըն քէ-
րէմլէրի՝ Թանկըրսըն դանըմայան
գուլլարընա իզհար օլսա կէրէք իտի.
վէ տախի հեքմեթլէրի վար՝ քի ան-
ճագ քէնտի պիլեր օ

Իմտի՝ պու ազիզ ճգնաւոր գըզլարը
պուտուլարը կիպի՝ Թագաւորա
խաղէր սալլա՝ իքի կիւն օրատա ալը
գօտուլար օ

Վէ օ իքի կիւն արասընտա՝ օլ կիւ-
նէշսիմա ազիզ հօփսիմէնին սէյրինէ

կելմէտիք՝ աճեալ պէկլէր այանլար
գալտըմը. վէ հէր կեօրէն թաաճիպ
հտիպ՝ հէյպէթտէ գալըրըտը.

Իլլա օլ երանելի կոյսլար եիւզլէրինի
եէրէ գօյոււպ՝ Իլլահ հազրէթլէրինէ
աղաչանք էթմէքտէն տինկմէզլէր իտի:

Տէր անձ՝ պիզի պու հեթանոսլարըն
նէփաք նիյէթինտէն էզա՛տ էյլէ, վէ
պիզիմ կուսութիւնումուզու՝ պու
պիզի անօրէնլէրտէն սէն սազլա
տէյի՛ գան եաշ տեօքէրլէր իտի:

Սէ շիւն խալդ օլ երանելի հօփիսի
մէնին կիւզէլիկինէ շաշըպ՝ թագա
ւորա նազլ էթտիլէր, Քէրման էթ
տի քի՛ վա՛րըն լուպասլա՛րըլա տօնա
տըպ՝ գօշուլա գօյոււպ՝ իզզէթլէր
իլէ կէթի՛րին:

Սէ օլ տէմ վարըպ ազիզ հօփիսիմէյէ
միւթտէ վէրտիլէր քի, սէնի թա
գաւորումուզ քէնտինէ լայրգ կեօ
րիւպ՝ թագուհի սուլդան օլաճագսըն:

Ազիզ գայիանէ պու ճէվապը իշիթ

տիքանէ, նասիհեթէ պաշլայրպ' տէտի:
Ի՛ր զըմ հռիփսիմէ կեօզիւմիւն նու
րու, Քիբր էյլէ քի' նէ շէքիւ տիւ
նեալըգ փառքընը գօյուպ' Բրիստո
սուն եօլունա կիրտին. վէ քէնտին
փատիշահ սօյունտան իքէն' պու Քա
գըլըլըլը րատեթին իլէ գապուլ էյլէ
տին. վէ տահա պունա կեօրէ չօգ
սեօզլէր սեօյլէտի:

Օլ զաման ազիզ հռիփսիմէ միւպա
րէք տիզլէրինի եէրէ գօյուպ,
ո՛վ Տէր անժ, սէնտէն գայրը քիմսէմ
եօգ տուր, ումուտում սէնսին, պէնի
տիւնեա ջիրքինտէն խէլան էյլէ
տէյի' ուզո՛ւն աղաչանք էյլէտի:
Վ է պիւթիւն ծնուն կիպի' օ պիւ ա
զիզ եօլտաշարըտա աղօթք էտէր
լէր իտի:

Օլ տէմ կեօքտէն կիւրիւթիւ իլէ
սէտա կէլտի քի, անա հիչ գօրգ
մայրնըգ, պէն սիզին իլէ պիլէյիմ:
Վ է օլ սէսին աղիմ կիւրիւթիւսիւն

տէն՝ չօգ քիմսէ ամտան աշաղա տիւ
շիւայ՝ սէրսէմ օլտուլար :

Օրթալըդ պու հալ իւզրէ իքէն՝ վար
տըլար թագաւորա ահվալ շու շէ
քիւ տիք տէյի նագլէյլէ տիլէր :

|| է տրդատ շիւն տույտու քի՝ օ՛ ազի
զին կամքը քէնտինէ եագըն տէկիլ
տիր , գայէթ գաղէպէ՛ կէլիպ , Քէր
ման էթտի քի , շիւնքի քէնտի տէվ
լէթիւնի դանըմտոր , վարըն սաչըն
տան դուլթուհտա՛ չէքէրէք սիւրիւք
լէյէրէ՛ք կէթիրին :

|| է վարտըլար օ՛ սահամ սաչընտան
գափտըլար երանելի շուխիսիմէյի ,
վէ եիւզի իւստիւնէ չէքիշտիրէրէք՝
թագաւորուն սարայընա կէթիրիպ՝
պիր օտայա գափաթտըլար :

|| է կինէ աղօթքա տուրուպ , չօգ
աղաչանք էյլէտի :

|| է տահա աղօթքտա իքէն՝ թագա
ւոր կէլտի իջէրի կիրտի . վէ սուրբ
շուխիսիմէյէ էլվուրո՛ւճագ , Վ՛լլա

հըն գուլլէթի իլէ՛ եւտի ստհաթ
միգատր օ՛ թագէ նիհալ կոյս՝ թա
գաւոր ուլա էլլէշիպ՝ օլ գահրաման
տրդատը պիր գուլլէթսիգ ջօճուգ
կիպի եէրէ՛ վաւրտու :

Օ՛ քի՛ բուսիսթան սէմթինէտէք
գուլլէթի նամ վէրմիշ իտի , պուրա
ճըգտա՝ հիքմէթ ի խիւտա՛ պիր զայիֆ
գըզա գուլլէթի եէթիշմէտի . վէ
աղիմ հիճապ ըլա տըշարը չըգըպ , հըր
սընտան նէ՛ էտէճէկին պիլմէգ իտի :
Ֆէրման էթտի քի՛ թեգ վարըն գայ
իանէյի կէթիւրին քի՛ քէնտի ջրաղընա՛
թագաւորուն կամքընա նի՛ջին գարշը
տուրուրսուն տէյի նասիհէթ էյլէյէ :
Վէ երանելի գայիանէ՛ կէլտի գա
փոււնուն էշիկինէ օթուրտու . վէ
պաշլատը նասիհէթ էթմէկէ :

Պէնիմ աղիգ գըզըմ վէ կեօղիւմ նու
րու հաիփսիմէ , տիւնեանըն Փանի
փառքընա ալտանմայասըն . վէ էօլմէք
տէն գօրգմայասըն տէյի՛ պու միսիլի

սեօզէր ինչ չօգ նասիհեթ էյլէտի :
Վ է օրատա Քրէնկճէ պիլէն պազը
քիմսէլէր օլուպ, նասիհեթի նէ՛ եիւզ
տէն օլտուղունու իշիտիպ՝ օ՛ սահաթ
դա՛շ ըլա աղզընա վուրուպ տիշլէրինի
տեօքտիւլէր :

Վ է պագտըլար քի՛ ասլա հաճէթ էթ
մէյիպ՝ կինէ օ՛ միսիլլի նասիհեթլէր
էտէր, սաշընտան դուլթուպ տեօյէ-
րէք տըշարը չէքտիլէր :

Վ է թագաւոր թէքրար սբ հուփսի
մէնին եանընա վարըպ՝ իւջ սահաթ գա
տար սավաշտըգտան սօղրա, Վ՛լլահըն
լուգֆու ինչ կինէ գուվլէթլէնիպ,
թագաւորու թէքրար սօյկուն գըյա-
ֆէթ եէրէ՛ չալոր . վէ քէնտի սա-
րայտան տըշարը էօյլէ չըգտը կիթտի՛
քի ասլա հիջ քիմսէ ալը գօյամատը :
Վ է կիթտի սբ հուփսիմէ եօլտաշլա
րընա՛ Վ՛լլահըն գուվլէթի ինչ օլ
գահրաման թագաւորու եէրէ չալ-
տըմ տէյի միւթտէ էյլէտի :

Սէ շաղօլարագ տէտի, պու կիւն
պէնիմ տիւկիւնիւմ տիւր՝ շաղօլու
նուղ սիղ ճիւմլէնիզ. Գըզըլ գանլարա
տօնատըպ՝ պէնի կէլէն էյլէյլնիզ:

Սէ տահա պու եօլլու պիր գաջ սեօղ
տէտիքտէն սօղըա, պիր եիւքսէք
եէրէ չըգըպ աղօթքա տուրտու. վէ
եիւզիւն եէրէ սիւրէրէք՝ կէճէ
վազթինտէ աղօթքտա իքէն, խասաս
լար եէթիշիպ, միւսյարէք էլլէրինի
արտընա պաղլայըպ, տիլինի չգար տէ
տիլէր. վէ հիջ գարըը գօմայըպ՝ չը
գարտը քի քէստիլէր:

Սէ օնտան սօղըա՝ էսկիճէ շալընը
էյնինտէն չգարըպ, եէրէ տեօրթ
գազըգ չագտըլար. վէ իքի էլլնի
իքի այաղընը՝ օլգազըգլարա պաղլայ
ըպ միւհքէմ կէրտիլէր. վէ պիր
մում աթէշի իլէ պիւթիւն թէնինի
եափ եափ եագըպ քէպայ էթտիլէր:

Օնտան սօղըա՝ գուճաղընա իրի գաշ
լար պրագըպ, պաղըրսագլարընը տը

շարը տեօքտիւնէր :

Ո՛ր է Վլաճըն գուվլէթի ինչ տահա
տիրի իքէն , իքի ազիզ կեօզլէրինի
օյսուլար :

Ո՛ր է օնտան սօղրա տախի՝ հէ՛ր քիմ փա
տիշահըն էմրինէ գարշը գօյարսա՝
պուհուհն կիպի օլուր տէյէրէք՝ միւ
պարէք թէնինի փարչա՝ փարչա քէս
տիլէր :

Ո՛ր է օլերանելի կոյսուհն ազիզ եօլ
տաշլարընտան օթուզ իքի ճան օնտա
պուլուհուպ , սբ կոյսուհն փարչա փար
չա օլան ազիզ թէնինի դօփրազա գօ
մագ միւրատ էթտիքտէ , հէփտինի
գլըճտան կէջիրտիլէր :

Ո՛ր է օլ ազիզլէր տախի՝ ճան թէսլիմ
էյլէտիքլէրինտէ՝ շէօյլէ՛ տէտիլէր :
Ո՛ր է վտիք սէնի ես՝ Վապպի , քի իշիտէ
սին նիյազըմըզը :

Շիւքիւրլէր օլսուհն սանա , քի պիզի
պու կիւնէ լայրգ էյլէտին . վէ տա
խի պուհուհն կիպի սեօզլէր ինչ՝ միւ

պարէք ճանլարընը Վլլահա թէսլիմ
էթտիլէր :

Վէ օլ ազիզլէրին պերիսի հաստա օ
լուպ՝ եօլտաշարը իլէ կէլէմէյիպ՝ օլ
հնճանըն իչինտէ եաթմըշ իտի . վէ
օնու տա օրաճըգտա էօլտիւրտիւլէր :
Վի օլ տախի՝ շիւքիւրլէր էյլէյիպ ,
գոհութիւն սանա է՛ֆէնտիմ , քի
պէնիտէ եօլտաշարըմտան այըրմայ
լպ , լուդֆինէ լայըգ էյլէտին տէյէ
րէք՝ ազիզ ճանընը թէսլիմ էյլէտի :

Վէ էրթէսի կիւն՝ սբ գայիանէի
տախի՝ իքի ազիզ եօլտաշը իլէ՝ տեօր
տէր գազըղա պաղլայըպ , գօփուգլա
րընտան գամըշ գօյուպ իւֆիւրտիւ
լէր . վէ էօյլէճէ գուզու կիպի շի
շիրտիքտէն սօղրա՝ տէրիլէրինի այագ
լարընտան մէմէլէրինէ՛տէք գուլում

չգարտըլար :

Վէ օնտան սօղրա , ջիւնքի ազիզ
գայիանէ սբ հուփիսիմէյէ նասիհէթ
էթմիշ իտի , օնուն իչին՝ տիլլէրինի

Կնկսէլէրինտէն չէքտիլէր :

Ս Է տահա հիքմէթ ի պարի՝ ճանլարը
թէնտէ իքէն, պաշլարընը քէստիլէր :

Ս Է սբ գայիանէ պու ջարջարանքլար
իչինտէ, Վլլահա ջոգ շիւքիւրլէր է
տիպ՝ ջոգ տուվա ունիյազ էյլէտի :

Վէ էօյլէճէ նիյազ ու շիւքիւրլէր
իլէ՝ ազիզ ճանլարընը թէսլիմ էթ
տիլէր :

Ս Է երթէսի կիւն՝ ազիզ հաիփսիմէ
նին վէ սբ գայիանէնին վէ օ պիւր
ազիզ կոյսլարըն միւպարէք թէնլէրի
նի՝ պիւր եապան եէրէ չէքիպ, իթլէր
էօյիւնէ աթտըլար :

Ս Է Վլլահըն հիքմէթ իլէ, պիւր
հայվան եանլարընա վարամայրպ, օլ
սբ մարմնլէրի՝ կիւլլէր սիւմպիւլլէր
կիպի օրաճըգտա գալտըլար :

Տրդատըն խոզ օլմասը սըր :

Պու ճիւմլէ իշլէրտէն սօղրա ,
Տրդատ աղիզ հախիսիմէնին
պի մէնէնտ կիւզէլլիկին Քիբ
րինէ կէթիրտիքճէ , աղիմ դասէ վէթ
լէր իլէ ա՛ն էտիպ՝ տիվանէ կիպի իտի :
Վէ ալթըր կիւն Քիգտարի սյու հալ
իւզըէ օլուպ , օնտան սօղրա՝ սէվտա
սըն պիր աղ տաղըթմագ իշին՝ ալ թէ
տարիքի կեօրիւլսիւն տէտի :

Վէ աթընա պինիպ ալա կիտէրքէն ,
դաՔիլէն արապասընտան տիւշիւպ ,
Լւլասըն իշի իլէ՝ օլսահաթ տօմուզ
օլուպ , դամըշլըղա տօղրու սէկիրթ
մէկէ պօշլատը :

Վէ պիւթիւն թէվապիսի տէլի օ
լուպ՝ էթտիքլէրինի պիլմէզլէր իտի :
Պու հալ իւզըէ իքէն , պիր զաման
տան սօղրա , տրդատըն Սոթրովի
դուխտ օլան գըզ դարտաշընըն տիւ
շիւնտէ՝ շրեշտակ այ պիր քիմսէ
կիպի կեօրիւնիւպ , թա՛ արտաշատ

գույուսուստա օլան պաղլը գրիգորու
 կէթիրմէյինճէ՝ սիգին տէրտինիգէ
 տէրման օլմագ տէյի ճէվապ էյլէտի:
 Վէ խոսրովիդուխտ՝ սապահ օլտուգ
 տա, իշխանւորա՝ կեօրիւնճէկի կիպի
 նագլ էյլէյինճէ, վա՛ճիր կիւլիւշիւպ
 մեզագ էթտիլէր քի՝ սէն թահգիգ
 տէլի օլմուշտուն. օն պէշ երլտան պէ
 թի օնտա ատամմը գալը. օնու իլան
 լար օ՛ սահաթ եօղ էտիպ՝ քէմիքլէրի
 նի՛ պիլէ գօմամըշար տըր տէտիլէր:
 Խոսրովիդուխտ տա՛ հէճիլ գալըպ՝
 գայրը աղըղ աջամար:

Օնտան սօղթա, օլ հրեշտակ ա՛յ՝ իւշ
 տէօրթ քէրրէ տահա կեօրիւնիւպ՝
 կինէ օ՛ ճէվապը սեօյլէտի. լաքին
 խոսրովիդուխտ՝ կինէ պէնի մեզագ
 էտէրլէր տէյի՝ ութանտըղընտան
 քիմսէյէ սեօյլէմէտի:

Պիր կէճէ տահա կեօրիւնիւպ՝ գա
 զէպ էթտի քի՛ էկէր պու տէտիկիմի
 խալգա սեօյլէմէզսէն, տահա պէօյ

Իւք պէլալարա օղորսսննղ :

Օ՛տա նաչար գալըպ՝ Թէքրար ու
Թանարագ նագլէյլէտի :

Սէ իշխանլար իշիթտիքտէ՝ Քիքր է
տիպ՝ պուստա պիր հիքմէթ օլմագ
կերէք տէտիլէր :

Սէ օ՛լ սահաթ աճէլէ իլէ՝ ուլու
քիմսէլէրտէն Օտա ատլը պիր իշխան
իրսալէթտիլէր քի, վարա՝ օլարտա
շատտա օլան գանլը գուլուտան՝ օլ
աղիզ գրիգորու էկէր սաղ ըսա՝ ջը
գարըպ իզէթլէր իլէ կէթիրէ :

Սուքք Դրիգորու Խորվիրապտան
շգարտըգլարը տըր :

Սէ վարըպ արտաշատ շէհրինէ
կիրտիքտէ, շէհրլնսի ահ
վալը տուլուպ՝ օնլարտա
կիւլիւշիւպ մէզագ էթտիլէր . վէ
ջօգ խալգ՝ պագալըմ պուլ նէ՛ ահվալ
տըր տէյի՝ պիլէ կիթտիլէր :

Սէ գուլունուն աղզընա վարըպ՝ պիր
ուզուն իի աշաղա սալտըլար . վէ օլ

կիտէն իշխան, ո՛վ գրիգոր սաղմբսըն
տէյի սէս էյլէտի :

Սուրբ գրիգոր ճէվապ վէրտի քի՛
Ղլաճըն լուդֆու քէրէմի իլէ սաղ
լմ. վէ ասըլան իփին ուճունու դու
թուպ սարստը :

Օլ տէմ ճիւմլէսի մաթօլուպ՝ պունէ՛
շէքիւ Տիքմէթ տիր տէյի պիր պիրինին
եիւզիւնէ պագարագ շաշա՛ գալտըլար :
Իշխան նիտա՛ էյլէտի քի՛ եա՛ ազիզ
գրիգոր, իփի դո՛ւթ քի՛ սէնի եօգա
րը չէքէլում. զէրէ սէնին Ղլաճըն՝
սէնի պուրատան չըգարմազա՛ պիզէ
թէնպի՛՛՛ էյլէտի :

Օլ տէմ երանելի Գրիգոր՝ իփին ու
ճունու դութուպ եօգարը չըգար .
վէ ազիզին թէնի՛ իլանլարըն գէ
Տիրլէ դօգուսունտան գուրում կիպլի
գարուլանմը՛ շ ըտը :

Օլ տէմ՝ օլ ազիզ թէնինի եույուպ,
վէ եէնի էսպապլար կէյտիրիպ, ազիմ
շազլըգլար ըլա ալըպ կէթիրտիլէր :

Այս վարդա շէհրէ տախիլ օլտուգ
տա, պագար քի՛ Թագաւոր վէ
Թէվապիտի վէ շէհր խալգը՝ հէփ
ոխլանէ օլուպ՝ հայվան կիպի էթ
տիք լէրինի պիլմէզլէր իտի :

Օլ տէմ ազիզ տիզլէրինի եէրէ՛ գօյ
ուպ՝ ազլայարագ աղօծք էյլէտի. վէ
օ սահաթ ճիւմլէսինին ագլը պաշընա
կէլեպ՝ պիր պիրինտէն ութանարագ
էօպապլարընը կէյմէկէ պաշլատըլար.
վէ սք գրիգորուն այաղընա տիւշիւպ
մեզայ տէտիլէր :

Երանել գրիգորիտ պունլարը այաղտ
տուրտուրուպ՝ նէ ետիարսընը, պէն
տէ սիգին կիպի ինսանըմ տէտի :

Աիզէ լաղըմ օլան պու քի՛ սիգի եա
րատան Վլահը դանըյրպ, օնա՛ սէճ
տէ էտէսինիզ :

Ո՛ր է պու շէքիլ պիր գաշտահա նասի
հէթլէր էթտիքտէն սօղըա, սօրտու
սք Կրիգոր քի՛ Վս էֆէնտիմիզին
ազիզ նահատակարընըն միւպարէք

Թէնլէրինի նէրէյէ դօտունուզ,
Ճէվապ վէրիպ տէտիլէր քի, էֆէն
ոմ' նաւրը նահատակարը սօրաբուն
Տէտի սբ Գրիգոր, օնւար քի' Վլլա
յըն եօլունա շէհիտ օլուպ' սիզին է
լինիզտէն էօլֆու շէր տիր:

Ս է ջիւն տույտուլար քի' սբ Հռիփ
սիմեանց հուսանաց իջին սեօյլէր,
հարպիճէ վարտըլար եէրինի հեօս
տէրտիլէր:

Երանէլի կոյսլարըն աղիղ Թէնլէրի
նի աթարգլարը կիւնտէն' սբ գրի
գորուն կէլմէսինէտէք' տօգուզ կիւն
օլմուշ իտի. վէ օ' տօգուզ կիւն արա
սընտա' աւլա պիր ճանաւլար էանլա
րընա վարմատը. նէ հայլան' նէ
գուշ. վէ օլ ֆուպարէք Թէնլէրի
ասլա գօգմամըլար:

Օլ տէմ վարտըլար Թիւրլիւ Թիւր
լիւ լիպասլար կէթիրտիլէր քի' քէ
ֆին էտէլէր:

Սբ գրիգոր ճէվապ էթտի քի' շիմ

տիւր սիզին գումաշարընը պու ա
զիզէրին թէնինէ քէֆին օլմաղա
լայրգ տէկիւտիր . վէ կիւն օլա քի
լայրգ օլաւոր :

Օնտան սօղրա՝ հեր պիրինի քէնտի
լէրին էսկիճէ շալընըն իչինէ ալըպ՝
կեօթիւրտի օլ սաքին օլտուգլարը հըն
ձանըն իչինէ իզգէ թլէր իլէ կեօմտիւ :

Վէ քէնտի սբ Գրիգոր օ կէճէ օրա
տա սապահատաք աղօթք էյլէտի :

Վէ աղաչանք էտէր իտի քի , ՏՊ
ձԺ , սէն պու միլէթէ ֆերասէթ
վէր քի՝ սէնին ազիզտէն ազիզ իսմի
նի պիլէլէր :

Վէ սապահ օլտուգտա՝ թագաւոր
վէ իշխանլար վէ գայրը խալգլար
կէլիպ սբ գրիգորուն՝ վէ օլ ազիզ
կոյս նահատակլարըն միւպարէք քէ
Քլէրի էօյիւնէ տիւղիւպ՝ աղլաշա
րադ մեզայ տէրլէր իտի :

Սբ գրիգոր ճէվապ է թտի քի՝ էկէր
տուլարընըղ աճ օլմագ , վէ տէրտլէ

րինիզէ տէրման պուլմագ իստէ՛րսէ՛
նիզ, սիզի եօգտան վար էտէն ՎՄ
հը պի՛լինիզ վէ հեքմէթինի Քիբը
էտինիզ:

Վիճէ քի՛ օլ ազիղ հռիփսիմէնին՝
ՎՄահըն գուվվէթի իլէ էթտիկի
մերտլիկի՛ սիզ կեօզլունիւղ իլէ
կեօրտիւնիւղ:

Ո՛ր է պանաօլան հեքմէթի ճիւմլէնիզ
պիլերսինիզ քի, օ՛ գատար իսկէնճէ
տէն սօղրա՛ օնիւջ երլ՝ օլ գարանլըզ
զէմինտէ՛ վէ զալըմ Վանլար իջին
տէ տիրի գալտըմ. վէ անլա հիջ
գօրգմատըմ:

Իմտի պուլարը հէփ Քիբը էտիպ՝
գանը՛յըն օլ ՎՄահը քի, սիզի գա
րանլըգտան այտընլըղա չըգարտը:

Ո՛ր է էթտիկինիզ եօլսուզուղա փիւշ
ման օլուն քի՛ ՎՄահըն քէրէմինէ
լայըգ օլատընըզ:

Ո՛ր է տահա պուլսուն կիպի չօգ նասի
հէթլէր էթտիքտէն սօղրա, պաշլա

ար Վլաճըն պիրլիկինի, վէ Օնուն
 հեքմեթինի, տիւնեանըն է վէ լինատէն
 տօրրընատաք օլմուշարը վէ օլաճադ
 արը, վէ մարգարէլէրին կէլիպ'
 քսուն տիւնեայէ կէլէճէկինտէն խ
 պեր վէրտիքլէրինի, վէ քսուն կէլիպ'
 շարշարանք շէքիպ' պիզի դժօխքտան
 գուրթարմատընը՝ հէփ նազլ էյլէտի
 Վլմըշ ալթը կիւն թէմամ կէճէ
 աղօթք էտիպ' կիւնտիւղ քարոզ վէ
 ըրի խտի:

Սաւր Էջմածին իշին կտօրկէն
 Տեռիէ նազլ օլմուր:

Ս

լթմըշ ալթը կիւն թէմամըն
 տա՝ սբ Գրիգոր ճէվապ էթ
 տի քի, տիյնէյինիզ՝ սիզէ
 Վլաճըն պիր հեքմեթինի տահանազլ
 էտէյիմ:

Պէն՝ կէճէնին Եարըսընտա սիզ ույ
 գուտա կքէն, վէ պէն՝ Վլաճըն սի
 վէ Եթտիկի քերէմլէրի, վէ օլա
 ղիզ կոյսլարըն փառքընը Քեքր էտէր
 կքէն,

իքէն, Քիւնալ պիտ ազիմ կիւրիւ լծիւ
իլէ կեօք եիւզի աջըլտը:

Սէ նուր չէ հրէ պիտ առամ սէս եթ
տի քի գրիգորիէ. վէ պէն օլ տէմ
գօրգումտան եէրէ՛ դափանտըմ
Թէքրար սէս եթտի քի՛ եօգարը
պագ՝ քի Վլասհրն հիքմէթիւի սանա
կեօստէրէյիմ:

Սէ եօգարը պագտըմ քի, կեօքտէն
նուր սաջըլտպ, եէր եիւզի:նէ եայը
տը. վէ օլ նուր ուլա պիլէ՛ եազ կիւ
նիւնտէքի կիւնէշ իշիւտէ կեօրիւ
նէն Թօզար կիպի՛ հիստպարզ հրէշ
տակլար եէրէ ենտիլէր:

Սէ օլ հրէշտակլարըն արտընճա պիտ
հէյպէթլի քիմսէ ենտի. վէ ելին
տէ ալթուն Թօփուզ վարրար:

Օ՛ ալթուն Թօփուզ ուլա եէրին եիւ
զիւնէ վուրունճագ, զէմիւտէն պիտ
ազիմ կիւրիւ լծիւ չըգտը. վէ եէր
եիւզի օլա կիպի տիւմտիւզ օլտու:

Սէ կեօրտիւմ քի՛ չըգրըգտան չըգ

Եւ ի կիպի պիր պեօյեւք ալթուան տի
րէք դաշը գօնուլտու . վէ իւզէրինէ
տթէշտէն ետփրլմը ի կիպի պիր տի
րէք տիքիլտի . վէ օնուան իւզէրինէ
նուրտան պիր Սաչ գօնուլտու :

Սէ կեօրտիւմ քի , իւչ տիրէք դա
շը տաճա , պիրի ՍԲ գայիանէնին իքի
եօլտաշըյլա նաճատակ օլտուղու եէր
տէ . վէ պիրի ՍԲ հռիփսիմէնին նա
ճատակ օլտուղու եէրտէ . վէ պիրի
նճանտա նաճատակ օլանըն իւզէրինէ
գօնուլտու :

Սէ պոււնլարընտա իւզէրինտէ պի
րէր տիրէք , վէ պաշլարընտա իաշ :

Սէ պու տիրէքլէրտէն պիր պիրինէ
կիւզէլ քէմէրլէր աթըլտը . վէ իւստ
լէրինէ օ՛շէքիլ խորանլար գուրու
տու քի՝ կեօրէն հէյրան օլուր :

Սէ օ՛խորանլար իչինտէ՝ պիւթիւն .
ազիզ կոյսլար սիֆաթլնուր , պէյազ
լիպասլարըլա շազ օլուրլարըլա :

Սէ պէն պոււնլարը կեօրիւպ թաաճիպ
տէ

տէ իբէն, օ՛ էվէլքի կեօրտիւկիւմ
| ուսատեսիլատամ, սէս էլծտիքի՝
գրիգոր՝ պու կեօրտիւքլէրինն րէ-
սիմէրինի էյիճէ Քիքրինէ՛ սագլա.
զէրէ օ՛ էվէլքի կեօրտիւկիւն տի-
րէք եէրի՝ Վաթողիկէ Լ, կեղեցի օ-
լաճագ տըր :

|| է օ՛ իւջ տիրէք եէրլէրի՝ աղեզ
կոյսլարըն նահատակ օլտուղու եէր-
լէ՛ր տիր քի կեօրտիւն :

Ս ւրբ էջիստինն, վէ նբ կոյսլարըն
վայարանլարընըն ետիլմասը տըր :

ՄԻ՛ Գրիգորիոս (պու տեսիլքի) թէ
մամ նագլէյլէտիքտէն սօղրա,
պույուրտու քի՝ սիզէ շիմտիլէք՝ էն
Քայտալը իշ՝ օ՛ սուրբլարըն եէրլէրի
սի պինա էլծմք տիր . զէրէ պու տե-
սիլք օնուն իջին կեօրթիւնտի :

|| է օլմիւպարէք ճէվապընա միւ-
դի օլուպ՝ հարպիճէ թէտարիք կեօր-
տիւլէր :

|| է քէնտի ՄԲ գրիգոր չըրփը իփինի

էլիննէ ալըս՝ կեօրիւնէն ընտմէ կեօ
րէ մէյմարլըգ էտէր իտի .

Սէ խալգըն ճիւմլէտի , էրքէկի վէ
տիշիտի՝ օլ խզմէթէ մուգայեթ իւզ
րէ իքէն , կէլտի տրդատ սբ գրիգո
րուն այաղընա տիւշիււս , ո՛վ սբ Վրի
գոր՝ գայրը եէրիմ տէկիլտէ , պարի՝
էլիմէ այաղըմա պիւր չարէ էլէ՛ քի
պէն տէ պու սուրբլարըն խզմէթին
տէն մահրում գա՛լմայըմ տէտի .

Օէրէ սբ գրիգորուն վիրասպտան չը
դըս կէլտիկի՝ վէ օնլար իչին աղօթք
էթտիկի կիւնտէն պէրի՝ տրդատըն
ազլը սեօգիւ ինսանճատընա օլմուշ ի
տի , լաքին տահա քիսվէթի տէկի
շիլմէմիշ իտի . եանի՝ տիշի , գուլաղը
այաղը , թիւյիւ , վէ գայրը եէրի ,
հէփ խոզ կիպի իտի .

Օլ տէմ սբ Վրիգոր աղօթք էտիս՝
լ՛լլահա նիյազ էթտիքտէ , տրդատըն
էլի այաղը սաղալըս՝ էվէլքի հէյէ
թէ կէլտի .

Ս է սբ Գրիգոր պույուրտու տրր
դատա քի՛ օ՛ սբ մարմինէրին գօնու
լաճագ եէրէրինի գազըյրայ՝ դօփրա
զընը տըշարը վէրէ :

Տրդատ Թէքրար ընճա էյլէտի քի՛
էհլինէ վէ գըգ գարտաշընճ տա ի
զին վէրէ քի՛ խզմէթէ գարըշար :

Ս է սբ Գրիգոր իզին պույուրտու գ
տա , ազիմ սէ վինճլէր ինէ խզմէթէ՛
պաշատըլար :

Թագաւոր գազմա ինէ գազար ըտը ,
լէ Թագուհիւնէր էթէքլէրի ինէ դօփ
րազը տըշարը ալըլար ըտը :

Ս է պինա Թէքմիլ օլտուգտա , կէ
Թիրտի սբ Գրիգոր օ՛ ազիզ մարմինէ
րի եէրլի եէրինճէ գօտու :

Ս է օնտան սօզրա պույուրտու քի ,
կէլին օ՛ էվէլքի կեօրտիւկիւմ տի
րէք եէրինիտէ պինա էտէլիմ . զէրէ
իճէ քի սիզէ նագլ էյլէտիմ , օ՛ եէր՝
լաթողիկէ Նկեղեցի օլաճագ տրր . (քի՛
ճիւմլէ միզի տէ վլերիճի տէ մէք տիր :

Ս է օրայր՝ տա պինա հատիպ՝ ասորնը
Ս ջմիածին տէտիլէր . զէրէ օլհէյ .
պէթլի քիմսէ քի կեօքտէն եէրէ
հնտի , վէ հլինտէ ալթուռն գօփու
զու վար ըտը , Սիածին որդի այ քէն
տիսի իտի . օնուռն իչին Ս ջմիածին
տէնիլտի . քի եանի՝ միածինին հնտի
կի եէր տէմէք տիր :

Ս է օլսբ Ս ջմիածին եկեղէցիսին
տէ հէփիսի ճէմ օլմուշ իքէն՝ սբ Գը
րիգոր պույուրտու քի , ճիւմլէնիզ
տիզինիզի եէրէ՝ գօյուպ՝ Ս լասհա
նիյազ էյլէյիիզ քի , տէրտինիզէ
տէրման օլա :

Ս է քէնտի սբ Գրիգոր՝ պիլէլէրին ճէ
աղօթք աղաչանք ետէր իքէն , թագա
ւորու գափիլ պիր թիթրէմէք ալըպ ,
իւստիւնտէն տէրիսի սբ արըտը տիւշ
տիւ . վէ ինսան սիֆաթընա կիրտի .
քի էվէլքի հէյէթտէն տասհա կիւզէլ
լէնիպ , հէր վէհն իլէ փա՛ք օլտու :

Ս է գայրըւ՛ր տա՝ քիմի ույուզ օլ
մուշ

մուշ ուտող, քիմի չարիք, վէ քիմի
տահա գայրը թիւրլիւ թիւրլիւ մա-
րազլարա կիրիֆտար. Մլաճըն քէ-
րէմ գափուսու աջլըպ' ճիւմլէսի
օլ տէմ սազլըգ պուտուլար:

Քիքը իլէ տույմալը տըք քի' օլ տէմ
նէ' շէքիլ շազ ու հիւրրէմ օլմուշլար
տըր' քի տիլ իլէ թապիր օլունմազ

Օնտան սօղրա' անտէտիքլէրի կուռք
լարա' չոծ տէմէկէ պաշլատըլար:

Սէ քէնտի թագաւոր' ապէրի իլէ
վէ սբ Գրիգոր իլէ' հէր նէրէտէ
կուռք վարրսա' վարրը գրրար տեօ-
քէր իտի. վէ եհրլէրինի երգար
եագա'ր ըտը:

Հանի օլ ալրէթ սուրէթինտէ օլան
անահիտ տէտիքլէրի նամիտար կուռք,
քի պիւթիւն հայոց մէմլէքէթի էօյ
իւնէ սէճտէ էտէր իտի. Տըրգատըն
էլինտէն էօյլէ պիր թօփուզ եէտի
քի, եհր իլէ եէքսան օլտու:

Սէ հէր վարտըգլարը եհրտէ' սբ
Գրիգոր եկեղեցի եհրլէրի այլըպ' նի

շան էտէր իտի . տէ՛ տէր իտի քի ,
շեմտիլիք պու շէյրանի կուսքլարը
պրտագրոյ՝ Վլասնըն դիւրեկի՛նի պիլե
նիդ . Թա՛ քի՛ Վլաս սիգէ քէնտի
լայրգ կեօրտիւկի գուլարընտան քա
հանայապետ վէրէ քի , ճիւմլէնիդ
կիրտեւ լօլուպ՝ Թէմամ քրիստոնեայ
շարընը . վէ՛ օ՛ արժանաւոր քահա
նայապետ՝ պունիշան էթտիկիմ եէր
էրտէ սբ սեղան օժեւէտիպ՝ սիգի
օրնեալ ՀապորդուԹիւնա արժանի
էյլէյէ :

Դրանէլի Ուրբ Գրիգորուն՝ Հոյոց Հայրա
պետ Օմասը տըր :

Ու կիւնլէրտէ տրդատ Թա
գաւոր վէ իշխանլարը՝ սբ
գրիգորուն էօյիւնէ կէլիպ
նիլ հոգեւոր Հայր՝ շիւնքի պիգէ քա
հանայապետ լազըմ տըր , սէնտէն
գայրը քի՛մ օլաճագ տըր տէտիլէր .
ՄԷ գրիգոր ճէվապ վէրտի քի , հա
շա՛ պէն օ՛ աստիճանա լայրգ տէկի
լիմ .

լիմ. զէրէ Վահանայական աստիճան
գաղը աղըը խզմէթ տիր :

Պէն՝ Վլահըն հուզուրինտէ՝ պու
գատար խալգըն ճէվապընա՝ գատըը
տէկիլիմ տէյի ըիզա վէրմէտի :

Սէ թագաւորա տիւշիւնտէ շրեշ
տակ կեօրիւնիւպ, օիզէ առաջնորդ
Իրիգոր ճայիզ տիր քի օլա տէյի ճէ
վապ էյլէտի :

Սէ պիր գաչ քէրրէ տահա թագա
ւոր ըէճա էտիպ՝ քէնտի սբ Գրիգոր
գայիլ օլմայըճադ, թագաւորա կեօ
րիւնէն տեսիլք՝ գրիգորա՝ տախի կեօ
րիւնիւպ, պու ժողովուրդա առաջ
նորդ սէն օլաճագսըն, զէրէ Վլահ
էօյլէ ճայիզ կեօրիւշտիւր, սաղըն
եօգ տէմէյէսին տէյի ճէվապ օ
լունտու :

Սուրբ գրիգոր տախի՝ Վլահըն էմբ ի
շէրիքինէ ըիզա վէրիպ գայիլ օլտու :
Օնտան սօղրա՝ թագաւոր թէտարիք
պույուրտու քի՝ սբ գրիգորու գայ

ուրի շէհրինէ կեօնտէրէ , քի սբ
Վ Լոնդէս պատրիարքտան աստիճան
ալըպ , հայոց միլէթինէ քահանայա
պետ օլա :

Ս է օն պէշուլու պէկլէր՝ ազիմ աս
քէր իլէ , Թագաւորուն նամէսի իլէ
վէ աղըբ փէշքէշլէր իլէ՝ ալտըլար
սուրբ գրիգորու գայսէրի շէհրինէ
կիթտիլէր :

Ս է ազիմ սալդանաթ ըլա շէհրէ կի
րիպ՝ իզգէթլի Վ Լոնդէս պատրիար
գըն եանընա տախիլ օլտուլար :

Ս է նամէտէ եազըլան մուհապպէթ
տէն սօղբա , ինչա օլունան պու վէջ
իւզբէ իտի :

Մ ալիմ ի շէրիֆիլի սիր քի , պու
միլէթիմիզին ջօգտան պէրի՝ ճան
կեօզլէրի գափանըգ օլուպ , ել իլէ
եափըմըշ փութլարա՝ ալլահ տէրիտիք

Ս է պու հալ իւզբէ գարանըգ իչին
տէ գալըպ գայըպտա իլէն , պու իզ
գէթլի գրիգորուն էլի իլէ՝ Վլլահլի

քէրէմ կիւնէ շի գաճիլէն իւզէրիմի
դէ կէլիւ' պիզտէն օլ իմանսրզլոգ
գարանլըղընը փարալատը . վէ ճան
կեօղիւմիւղ աչըլտը քի , պիզի եօգ
տան վար էտէն Վ'լլահը գանբարդ .
Վէ ալլահըն քէրէմիտէն տուլ օլուն
տու քի' պիզէ ագաջնորդ վէ հո
գեւոր հալիւ' պու ազիզ Գրիգոր օ
լաճագ տրը :

Իմտի պիզ գուլուննիւղ տա , օլ պիզիմ
է հեամրզա սէպէպ օլան ազիզի կեօն
տէրտիք ճէնապի շէրիֆինիզէ քի'
պիզէ հոգեւոր ագաջնորդ էտէսինիզ :
Վէ տու վանըզ պէրիքէթի իլէ' Վ'լ
լահ պիզի քէնտի ըահմէթինէ լայրգ
կեօրիւս' պու միւպարէք եօլա' սա
լիհանէ ամէլլէր իլէ' տայմա կիթմէք
նասիպ էյլէյէ :

Վէ սբ Գ լեոնդէօ պատրիարգ' պու
նամէյի օգույուպ , ճիւմլէ եպիս
կոպոսլարըն ճէմ էյլէտի . վէ հէփսի
նին իզնի իլէ , սբ Վ'ւեւարանը' սբ գը

ըրիգորուն պաշընա գօյուպ' հայոց իւ-
ղէրինէ քահանայապետ օծել էյլէ տի.
Սէ իզգէթլի սբ գրիգորա, վէ կէ-
լէն իշխանլարա ըայէթէն' սբ Սարա-
պետինն վէ Վթանագինէ հայրապե-
տինն ազիզ թէնլէրինի' հայոց մեմլէ-
քէթինէ փէշքէշ վէրտի :

Սէ տահա իքի թանէ առլը սանլը
նամիտար ճգնաւոր վէրտի քի' կէլէ
լէր հայոց մեմլէքէթինտէ ճգնաւոր
լուգ դարիգինի թալիմ էյլէյլէլէր .
պիրինինն առլը Վնտօն, վէ պիրինինն
առլը Վրօնիգէս :

Սէ տահա պու եօլլու ազիմ մու-
հապպէթլէրտէն սօղրա' եօլա ըէ-
վան օլտուլար :

Սէ իշխտէն էյալէթլէրտէն, իզգէթ-
լի գրիգորուն միւպարէք տիտարընը
կեօրէլիմ տէյի' պիր կիւնլիւք իօլ
գատար իլէրի կէլերլէր իտի :

Սէ ըէ օլ ազիզին տուվասը իլէ' հաս-
տալար վէ սայրը տէրտլիլէր իւզէ-

րինէ օլան միւճիգէթլէր հէր դա-
րաֆտա սեօյլէնիւր իտի :

Սէ պեօյլէ ազիմ իգգէթլէր իլէ
կիտէրքէն , պազի քիմսէլէր կէլ
տիլէր սբ գրիգորա խապէր վէրտի-
լէր քի , տարօն սէմթինտէ՝ Վննակ
նեան տէտիքլէրի եէրտէ՝ (քի տօ-
գուղ չէշմէ տէմէք տիւր) իքի կուռք
գալմըշ քի՝ շօգ քիմսէլէր տահա
գափընըլար ըմըշ :

Սբ գրիգոր պուսու իշիթտիքտէ՝ օլ
սէմթէ ըկվան օլտու :

Սէ տահա վարմազտան էվլէլ՝ կուոց
քահանալարը խապէրտար օլուպ ,
ճիւմլէ պեօյիւքլէրինէ խապէր էթ
տիլէր քի , եարընքի կիւնտէ հէփի-
նիգ հազըր օլուսուղ . զէրէ ուրացօղ
իշխանլարըմըգ՝ եանի՝ մուրդատ պէկ
լէրիմիգ՝ գրիգոր ուլա պիլէ կէլիպ՝
ճիւմլէ կուռքլարըմըզը փարալասա-
լար կէրէք տիւր :

Սէ էրթէսի կիւնի՝ օնլարըն պիւր

գեօլլահիւնէ բաստ կէլիպ' ազիմ
Ճէնկ էյլէտիլէր :

Սէ սբ գրիգորուն տուվասը հիւր
մէթի իլէ՝ հաւատացեալ իշխանլար
իւստէ կէլիպ, կոոց իշխանլարընըն
քիմի՛նի գըրաւար, քիմի՛նի գաչըրտըլար

Սէ օլ կուգըլարըն տաճարընա վա
րըպ երազլաշտըգ տա, դէլէր՝ գափու
տունու պաճասընը գաչըպ էթտիլէր
քի, իշէրի կիրէճէք իզ պուլամաուր
լար. վէնէ՛ գատար գազմա քիւլիւնի
վուրտուլար ըսա, աւլա հիջ իշէ՛մէտի

Օլ տէմ սուրբ Գրիգոր՝ սբ Սաչը է
վնէ պըպ տէտի. շրեշտակք քո տր
հալածե սցեն զնոսա :

Տէմք տիբ քի, եւա՛րէպպի՛ սէնին մէլէք
լէրին գաչըրսընլար օլ տէվլէրի :

Պու ճէվապը տէտիկի՛ կիպի, օլ էլին
տէ օլան խաչաան՝ պիւր շիտտէ թլի ըուզ
կեար չըգըպ, տաճարըն գաչընը գօվ
րազընը էօյլէ տաղըթտը քի՛ աւլա
նէ գաշ գալար նէ գօփրադ :

Սէ Բ. Լա հասան մալիմ օլուստու քի
սբ կարապետին վէ սբ աթանազինէնի
Թէնլէրի պուրայա գօնուլաճագ տրբ.

Օլ տէմ սբ գրիգոր օրատա տաճար
Ի տիմաղա պաշլայրայ Թէմամ է Թ տիբ.
տէ, օլ աղիզլէրին մարմնլէրինի օրա
ճրգտա իզգէթլէր իլէ տէֆն էյլէյ.
Իսլ, աղօթք տղաչանք էյլէտի քի, Տր
ամ՝ պու աղիզլէրին շէֆայէթի իլէ՝
պու հայոց մէմլէքէթինի սէն ան
փորձ սագլա. վէ նիյաղ էտէրիմ քի՝
պու հայոց ազգըն իչինէ հերձուճաճ
լըգ կի՛րմէյէ.

Օլ տէմ կեօքտէն սէտա կէլտի քի,
նիյազըն գապուլ օլտու. հէ՛ր նէ ա
ղաչանք էթտին իսէ՛ Թէքմիլ ալ Թէ
մամ օլա.

Վէ օլ սբ մարմնլէրին գօնուլտու
ղալ տաճար օլտուր քի՛ շիմտի
մշու սբ Վարապետ տէնիլեր քիւր
տիսթան սէմ Թինտէ. քի հէր սէնէ
ալխտաւ որլարըմըզ կիտէր.

Ս է երկիրս կիւն գատար սուրբ
Գրեգոր օրալըգտա գալըպ, օ սէմ
Թին խալգընա վազէյլէտի :

Ս է օրատան կէջիպ կիտէն եփրատ
ըմալընտա՝ օրանըն խալգընը վէ պի
լէսինճէ օլանլարը մկրտելէյլէտի .
քի օլ մկրտել օլանլար՝ եիւզ տօգսան
պին քիշիտէն արթըճագ իմիշ :

Ս է օրատա Պատարագ էյլէյիպ ,
ճիւմլէսինի Վսուռն Վարմին եւ՝ ըիւ
նուռնա հաղորդելէյլէտի :

Իմտի օլ տէմ օրալըգտա օլան ուրա
խութի՝ անճագ Քիքր իլէ աղնանը :

Ս է օնտան սօլըա՝ ջօգ նասիհէթլէր
էյլէյիպ օլ էյալէթտէ , գայրը սէմթ
լէրէ տախի վարմաղա պաշատր :

Ս է տրդատ Թագաւոր՝ օլ իղլէթլի
Հայրապետին՝ հայոց սինօրուռնա
կէլտիկինի խապէր ալտրգտա , ճիւմ
լէ Թէվապիտի իլէ՝ պիր գաջ կիւնլիւք
եօլ իլէրի վարըպ , սբ հայրապետին
օծուամուռնու միւպարէքլէյիպ , ճան

ու տիկտէն Քէրահ օլտուլար :

Սէ սբ գրիգոր՝ քէնտի ասըլատէ
Թի իւզրէ պաշլատը կինէ քարոզել
էթմէկէ քի , Վլահըն քէրէփնի
ուճո՛ւթմայընըզ :

Սէ պույուրտու քի՝ օթուզ կիւն
գատար պահք տուրունուզ , աղօթք
աղաչանք էյլէյինիզ , քի սբ մկրտու
Թիւնա լայըգ օլասընըզ :

Սէ օթուզ կիւն Թէմամընտա , սա
պահլայըն մուրատ սույունուն քէնա
րընա էնտիրտի . օ՛ քի Վճաշունչ գիրք
տէ եփրատ տէնիլի . վէ սբ Ս՛եռո
նու սույա տեօքիւպ՝ ճիւմլէսինիա
մենասուրբ Նորորդութիւնուն իամի
շէրիֆինէ մկրտել էյլէտի :

Սէ օլ մկրտուի արասընտա՝ Վճուի
պեօյիւք միւճիգէթլէր էյլէտի ,
Թազաւոր քէնտի վէ ճիւմլէ Թէ
վապիլէրի սույա էնտիքլէրի կիպի ,
օ՛լ գուվլէթլիկիտէն ըրմաղըն սույու
օ՛սահլթ կէրի տեօծիւպ տուրա գալտը :

Ս է կեօքտէն ազիմ նուր էնիպ՝ օլ
սուլուան իւզէրինտէ տիրէկ կիպի
տիրելտի . վէ տիրէկին պաշընտա պիր
լուսեղէն Սաչ գօնուլոու քի, հէփ
ճիւմէ խալգ եշկեարէ կեօքտիւլէր .
վէ օլ գատար այտընլըղը վար ըտը
քի՝ կիւնէշ օնուան եանընտա պիր
գանտիլ կիպի իտի :

Ս է օ՛ սբ մեռոն քի սուլա սաչըլտը,
խալգըն եդրաֆընը ալըպ՝ հալգա կի
պի կէզէրտի :

Սմտի՝ օնտա օլան սէ վինճլէր մուհապ
պէթլէր՝ տիլ իլէ Թապիր օլուսուր
մու . Սուտան տըշարը կէլիպ՝ ճիւմ
լէտի պէյաղլար կէյտիլէր . վէ էլլէ
րինէ շէմլէր ալըպ, միսալ ի նէճմ ի
սէմա՝ ղէյն օլուստուլար :

Օլ տէմ աղաշարագ կիւլէլէրէք
սաֆ սաֆ ալայ պաղլայըպ՝ եօգարը
տօղրու օլ եվէլքի տէտիկիմիզ սբ
տաճարա ազմ էթտիլէր :

Ս է սբ հայրապետ օ՛ սբ տաճարտա

Կատարագ մատուցանել է տիպ, ճիւմ
լէսինի հաղորդել է յլէտի . վէ խալ
դըն միգտարը՝ եիւզէլլի պինտէն ար
թըճագ նագլ օլունուր :

Վէ ազիմ սէվինճլէրինտէն՝ եէտի
կիւն տահա օրատա է յլէնտիլէր :

Օնտան սօղրա՝ օլ հայոց ազգընա միէշ
քէշ վէրիլէն էքի ազիզ ճգնաւորլարը՝
օ սբ մարմինլէրէ խողմէթքեար ալը
գօյուպ, քէնտի սբ Կրիգոր՝ Տրդատ
թագաւոր ուլա պիլէ՝ հէր դարաՓա
ազմ էտիպ, սբ սեղանլար վէ քահա
նալար օծել էտէր իտի :

Վ անքլար անապատլար եափրպ՝ ճրգ
նաւորլար ջողալտրրրրտը . վէ ճիւմ
լէսինի Վլահըն ե օլունա տավէթ
էթմէքտէն տուրմագ ըտը :

Օլ ազիղին նասիհէթինտէն՝ ջօգ տիր
լիք աիւղէնլիք օլտու . ջօգ պօրճլու
լար վէ հափըսլար ազատ օլտուլար .
ջօգ նա շէրի իշլէր մէն օլունտու .
ջօգ զալըմլար խուլլարընը թէրք էթ

տիւնք . վէ ճիւղէսի պիւր անատան
տօղմուշ գարտաշ կիպի իտիւնք :

Սէ սուրբ գրիգոր հէր դարափտան
օղլանճըգլար տէ վէրիպ՝ դպրատուն
լար եափտը . վէ իւստլէրինէ ուս
տալար թային էյլէտի :

Սէ օ՛ դպրատունլարտա՝ քիմի հօռօմ
ճա օգուրուտու , քիմի ասորի՛ճէ .
զէրէ օ՛ զաման պիզտէ եաղը եօ՛ղու
տու . օ՛ սէպէպտէն հայ լիսանընր՝
եա հօռօմ , եա ասորի եաղըսըյըւ
եազարլար ըտը :

Սէ պիզիմ այբբենական եաղըմըզը՝
սբ գրիգորուն հայրապետ օլմասըն
տան՝ եիւզ օթուղ պիւր սէնէ կէջտիք
տէ՝ երանելի Թարգմանիչլէրիմիղ Վ . Լ
լահըն շնորհքու իլէ փէյտահ էթտի
լէր : Սէ երանելի սբ գրիգոր՝ Վ . Լ
լահըն քէրէմի իլէ՝ հայոց մէմլէքէ
թինէ նիզամ վէրտիքտէն սօղըա , զա
ման զաման տաղ պաշարընա չըգըպ՝ ա
շակերտլէրի իլէ եապան եէրլէրտէ

սաքին օլուրտու . վէ օթլուղ ուլա
կէջինիւ , ճիւմէ հայոց միլէթի
իջին աղօթք էտէր իտի :

|| է պաղը քէրրէ կնէր վանքլարը ա
նապատլարը կեօզէտիր իտի . վէ Վ. Լ
լահըն էմրինի քարոզել էտիւ , թէք
րար տաղ պաշլարընա կիտէր իտի .

|| է սբ տրդատ թագաւոր տա՛ էյի
ամէլէրէ մուգայէթ օլուպ , հէր դա
րաՔա՛ Վ. Լլահըն էմրինտէն տըշարը
իշ էթմէյէսինիզ տէյի՛ թէնպլհէր
վէ նասիհէթլէր եազարըտը :

|| է ջօգ քէրրէ՛ տայմա եանրմտա՛
տուր տէյի՛ սբ Կրիզոր լուսաւորիչէ
րէճալար էտէր իտի :

|| աքին սուրբ գրիգորիոս՛ խալգտան
րայէթլէր կեօրիւպ՛ գաՔիլ քէնտի
նէ մաղրուրլուգ կէլմէյէ տէյի՛ տաղ
տա եապանտա կէզէր իտի :

|| է օլ տրդատ սբ թագաւոր՛ քէնտի
թէվապիլէրի իլէ՛ վէ ճիւմէ խալգ՛
սբ գրիգորուն միւպարէք ճէմալնէ ,

վէ ինձիտէն մագպուլ ճէ վահիր ճէ
վապարրնա գայէթ իլէ հասրէթ գա
լըպ՝ ազիմ գասէ վէթ լէ րէ տէ րլէ ր իտի

Օլ կիւնլէրտէ պազըլար կէլտիլէր
թագաւորա խապէր վէրտիլէր քի,
երանելի սր գրիգորուն գայսէրի
շէ հրինտէ՝ իքի սալիհ է վլատը օլմուշ
տուր . պիրինին աոր վլթանէս , վէ
օ պիրինին արխտակէս :

Վ ըթանէս պեօյիւք օղլու՝ տիւնեայէ
կիրմիշ . վէ սօղրա քահանայ օլմուշ .
վէ Վրխտակէս՝ քիւլքիւքտէն պէրի
ճգնաւորլուգ եօլունա գալիպ օ
լուպ , տաղ պաշարրնտա ծոմուլա
պահքըլա տուրուրմուշ :

Թագաւոր պունու իշիթտիկի կիպի՝
օ՝ սահաթ պիր մուհապպէթնամէ
եազըպ՝ իւլ վառաւոր իշխանլար կեօն
տէրտի քի՝ հարպիճէ իքիսինիտէ ա
լըպ կէլէլէր :

Օլ իշխանլար տա վարտըլար՝ վլթա
նէսի գայսէրիտէ , վէ արխտակէսի

կինէ դայսէ ըիյէ եազըն պիր անա
պատտա պուլտուլար :

Ո՛ր է նամէյի կեօստէ ըիպ տավէթ է
տինճէ , արիստակէս անապատտան
էնմէք իստէմէտի :

Թա՛քի՛ ճիւմլէ շէհիրլիսի ճէմ՝ օ
լուպ տէտիլէր քի՛ սէնին տաղտա ա
ղօթք էթտիկինտէն , օրայա վարտը
ղըն էֆզալ տըր . դէրէ չօգ քիմսէնին
իսլահ օլմասընա սէպէպ օլուբսու
նուգ . վէ տահա պունա քէզալիք սեօզ
լէր իլէ ըիզա էտիպ կեօնտէրտիլէր :

Ո՛ր է սէլամէթ իլէ կէլիպ թագաւորուն
եանընա տախիլ օլտուգտա , ազի՛մ մու
հապպէթլէր իլէ տիլշատ օլտուլար :

Ո՛ր է օնտան սօղրա՛ թագաւոր օ իքի
ազիզլէրի ալըպ , երանելի սբ գրիգո
րու արամաղա չըգտը . թա՛քի՛ կէլիպ
էրզինկեան էյալէթինտէ պիր անա
պատտա պուլտուլար :

Ո՛ր է չօգ սէվինճլէր աղայըշար էթ
տիքտէն սօղրա՛ թագաւոր նիյաղ էթ

տի քի, ո՛վ երանելի սբ Հայրապետ
չիւնքի պիղիմ իլէ տուրմաղա ըիզա
օլմատըն, վէ պու տաղիսթանլարտա
սաքին օլմագ միւրատ էյլէտին. վէ
պիղի կիւլ ճէմալինտէն վէ ազիզ ճէ
վապլարընտան հասրէթ գօտուն, իմտի
բէճա էտէրիզ քի՝ պարի սէնին պու
արիստակէս էվլատընը՝ սանա պէտէլ՝
պիղէ հոգևոր առաջնորդ էյլէյլէտին:
Երանելի սբ գրիգոր՝ Թագաւորուն
բէճասընը գապուլէտիպ՝ օլ իղլէթ
լի արիստակէս էվլատընը, հայոց իւ
զէրինէ քէնտիսինէ պէտէլ՝ Կպիսկո
պոսապետ ձեռնադրել էյլէտի:

Ս է օլ արիստակէս սուրբ հայրապետ
իզլէթլի փէտէրինէ ույկուն օլուպ,
պաշլատը Լ՛լլահըն քէլամընը ճիւմլէ
սինէ վաղ էթմէկէ:

Ս է երանելի սբ գրիգոր լուսաւո
րիչիմիպ՝ զաման օլուր կէզէր վաղ է
տէր իտի, վէ զաման օլուր կիտէր
անապատջարտա սաքին օլուրուտու.

վէ ազիզ վախճանընառաք՝ գրող կիւն
տէ պիր քերթէ եէմէք՝ քէնտինէ
ատէթ էյլէտի :

Ճիւմլէ շէյին դատիրի Վլաս՝ կեօ՛ր
քի գուլունա նէ՛ գուլվլէթլէր իհ
սան էտէր :

Վ է երանելի թագաւոր տա՛ տայմա
Վլասըն օրէնքինտէ օլուպ՝ ճգնաւոր
կիպի կէջինիր իտի :

Իզէթլի սբ Գրիգոր Լուսաւորիչին Վախճա
նել Օլմասը տըր :

Իզէթլի սբ Գրիգոր Լուսա
ւորիչ շայոց շայրապետ՝ պուն
ճա չարչարանքտան վէ զահմէթ
տէն սօղրա՛ նիճէ քի զիքր էյլէտիք,
ինսան կեօզիւնտէն նիհան օլուպ,
տաղ պաշլարընտա եապան եէրլէրտէ
եիւրտսուղ մեքեանսրզ կէզիպ, տայ
մա Վլասա աղօթք էտէր իտի :

Պէօյլէ նագլ օլունուր քի, Նիկիոյ
ժողովքունտան էվլլէլ՝ նէջէ օլու
րուտու քի, տաղտան էնիպ՝ պաղը

վանք լարա վարրայ՝ Վլաճա մադպուլ
օլան ամէլէրի թարիֆ էտիպ, կինէ
տաղա կիտէր իտի :

Ապքին սբ արիստակէս հայրապետ
սբ լուսաւորիչին քիւչիւք օղլու՝ նի
կիոյ ժողովքունտան կէլիպ, նիկիոյ
ժողովքունտա եազըլան հաւատամքը,
կրանէլի լուսաւորիչէ կեօստէրիպ՝
օլ տախի պէկէնիպ, իսկ մեք փառաւո
րեւցուքու տէտիքտէն սօղրա՝ տալա
կիտիպ, գայրը ինսան եիւղի կեօրմէտի
Արղինկեան սէմթիւտէ, հայճա, Սե
պուհ լեառն տէնիլէն տաղտա՝ պիր
արտրճ աղամճը գօվուղունտա աղօթք
էտիպ՝ օրամճը գտա սաքին օլուրումուշ :
Սէ պի էմր իլլահ՝ միւպարէք վախ
ճանը եէթիշտիքտէ՝ քէնտիսինէ մա
լիմ օլուպ, օլ աղամճ գօվուղունտա ա
ղօթքա տուրուպ, էօյլէճէ այաղ
իւզքէ աղիզ ճանընը՝ Վլաճա կիւլ
կիպի թէսլիմ էյլէտի . քի սսլա
քիմսէ կեօրմէտի .

Ս է պիր կիւն՝ պիր գաջ ջօպան օրս
լըգտան կէջէր իքէն՝ պագտըլար քի՛
աղաճ գօվուղունտա՛ միւշէքքէլ ագ
սագալը՝ իրի պօյլու՛ հէյպէթլի եիւզ
լիւ՛ նուր չհհրէ պիր քիմսէ՛ այաղ
իւզըէ՛ գաւաղան ելինտէ՛ ճանրնը
թէսլիմ էյլէմիշ եմմա, հիջ էօլմիւշէ
պէնկզէմէզ :

Օլ տէմ ջօպանլար՝ պու թէքին ա
տամ տէկիլ տիր՝ պէլլի՛ քի՛ Վ.լահըն
մագպուլ գուլլարընտան տըռ տէյիպ,
օլ գօվուղուն եիւզիւնէ գաշտան տու
վար էօրտիւլէր . քի հայվան վի
գուշ վէ ճանտար Բանրնա վարըպ՝
օլմայա քի ինճիտէլէր :

Ս է հայլի գաման էօյլէջէ գալըպ,
պիր կիւն Գառնիկ ատըլ պիր ճըգնա
ւորուն տիւշիւնէ կէլիպ, պէնի ֆա
լան աղաճըն գօվուղունտան կէլ չը
գա՛ր տա՛ գերեզմանա՛ գօ տէյի ճէ
վապ էյլէտի :

Օլ տախի տիւնեալէրճէ սէվիւնէրէք՝
Վ

վարտը օրաճրդ տա էօյլէ փաք սալիմ
պուլտու քի, սանրսըն հէնիզ ճան
Թէսլիմ էյլէմիշ:

Օլ տէմ եէրին խալգընա տույ էյլէյ
իպ, աղիմ իզգէթլէր իլէ կեօթիւ
րիւպ դերեզմանա գօտուլար. քի շիմ
տի օ' եէր' Թորդան վանքը տէնիլիւր:
Վէ ջօգ միւճիզէթլէր օլուպ' ջօգ
հաստալար վէ ջօգ քեօթրիւմլէր,
վէ սարա տէրտինէ կիրիթթար օլան
լար, վէ Թիւրլիւ Թիւրլիւ մարազը
լար շիֆա պուլտուլար. վէ Վլլան
աղիմ իլլն հազբէթլէրինէ շիւքիւրլէր
վէրիպ' ջօգ համտ ու սէնա էթտիլէր
Թմտի' պիզ տախի եիւզիւմիզի եէրի
սիւրէրէք' Վլլան հազբէթլէրինէ
նիյազ էտէլիմ քի, օլ Քազիլէթլի սբ
հայրապետին, վէ ազիզ հռիփսիմէ
կոյսուն, վէ սբ գայիանէնին, վէ պիլէ
լէրինճէ օլան կոյս նահատակլարըն շէ
Քայէթի իլէ' պիզիմ կիւնաս ըլա հաս
տալանմը ճանրմըզա շիֆա էյլէյէ.

Եւանի՛ Էթաթիկիսիզ կիւնասլարա թո
ղուծիւն վէրէ :

Ո՛ր է հերնէ կիւնասա միւպթէլա օլ
մուշ իսէք՝ պիզի օլ ալչագ խույլար
տան իսէլաս էյլէյէ .

մաղբուրլուգտան , հասիւտլիւքտէն ,
տառըմագտան , թէմպէլլիքտէն , թա
մաստան , պօղագ տէրտինտէն , զինա
քեարլըգտան . քի պոււլար կիւնաս
չէշմէսի տիրլէր՝ ճիւմլէսինտէն պիզի
էզատ էյլէյէ :

Ո՛ր է պու սբ հաւատքտա՝ վէ սբ լու
սաւորիչին օրէնքինտէ հաստատ սաղ
լայա . ամին .

Ճամառօտ խրատարանաթիւն :

Պուրածըգտա սբ | ուսաւորիչին
ագիզ պատմուծիւնու, Վլլահրն
ասան կէթիրմէսի իլէ՝ մուխ
թասարիճէ թէմամ օլտուգտա, լուսա
ւորչի օլան եզբայրլարըմա պէնիտէ
պիլէ գաթըպ՝ մուհապպէթ իւզրէ
պիր գաչ սիթէմիմ վարտըր . քի իո
տէր իստէմէդ տիյնէմէլիյիզ : 99

|| է պուլ տուր քի, պիզիմ պուլ սբ հա
լատքա կելմիմիզ իչին, սբ Գրիգոր
լուսաւորիչ՝ Ալլահըն քերէմի իլէ նէ
տէյնի շարշարանքլար ջէքտի, վէ Ալ
լահ պիզի նէ գատար սելտի՝ քի պու
ազիզ սբ հալատքա արժանի էյլէտի.
պուլարը հէփ միւպարէք գուլազը
նրզ իլէ պու քիւլէրէքճէ գիւք-
տէն իշիտիպ վուգուք օլտուսուզ.
Իմտի պագալըմ պի՛զտէ էլիմիզտէ հա
զըր պուլուսմուշ պու ազիզ հալատքըն
դրամէթինի նէ գատար աղնայօրուզ.
Վս էփէնտիմիզին աւետարանական
թէնպիհի, վէ սբ առաքեալարըն, վէ
հայրապետէլին գուրտուզու օրէնքի՝
կէրէկի կիպի հանկըմըզ պիլիեօրուզ.
վէ պիլմէյինճէ նի՛ճէ թէքմիլ էթմէ
լէյիզ. վէ թէքմիլ էթմէյինճէ՝ նի՛ճէ
քրիստոսնեայ օլմուշ օլուրուզ.
! յիմտի՛ էօյլէ պիլմէլէյիզ քի, քրիս
տոսնեալըն շարդընը ազ պուլուգ
միգտարըմըզա կեօրէ աղնասագ կէ
րէք.

բէք . զէրէ աղնանմատրգ շէյին գըյ
մէթին նէ շէքիւ պիլսէք կէրէք .
Շ իմտի հէփիսի շեօյլէ տուրսուն ,
պիր քրիստոնեայ երեզիւնէ տօղրու
խաջ ջըգարմասընը պիլմէսէ՝ պեօյիւք
այըպ տէկիլ մի . օգումագ տէկիլ քի՝
օգումագ պիլմէմ տէյէսին . վէ պիր
ինճէ աղնայըշ տէկիլ քի՝ ագլըմ եէ
թիշմէգ տէյէսին . գօք գօլայճա պիր
շէյ իքէն , պիլէնի նատիր պուլունուր՝
Տէկիլ քի սալթ օգումագ պիլմէյէն
լէր իչին սեօյլէրիմ , օգումագ պի
լեպ՝ պիլկիճ օլան տախի պուլունուր
քի՝ տօղրու խաջ ջըգարամագ . վէ պեօյ
իւք էքսիքլէք տիր :

Ս է նէ սէպէպտէն գայըր շէյի գօյ
ուպ պունու անկտըն տէրսէն , օնուն
իչին քի , քրիստոնէական հաւատքըն
թէմէլի պու տուր . էն էվէլ պու
նու էօյրէնիպ , սօղթա գայըրլարըն
էօյրէնմէք կէրէք .

Գայըր միլէթ պիզի տախլ էտէր քի՝

պիւր խաչ չգարմագ պիլէ պիլմէզէր .
եա պու ինտաֆ ու լայր գմըտըր . Եր
լուսաւորիչ պուսա գայրը օլուրմու :

Պիւր խաչ չգարմագ պիլմէյէն՝ գայրը
շէյիսէ՛ շէքիլ պիլսէ կէրէք . եա պուս
լար պիզտէն սօրուլմագմը . սօրուլուր
եղբայր սօրուլուր . վէ նի՛շին պիլմէ
տին տէյի գազէպ օլուսուր :

Վէտէն տիր քի՛ սէնահաթընա լազըմ
օլան շէյլէրի , վէ գայրը նէջէ տահա
լազըմ օլմայան շէյլէրի մուգայէթ
օլուպ էօյրէնմիշտին , վէ հաւատք
իջին իգթիզա օլան շէյտէն մալա խա
պէրտար տէկիլսին ,

Պու եօլ իւզրէ չօգ սեօզ վար սեօյ
լէնէճէք , լաքին՝ ջիւնքի էկեր Վ.Լ
լահ իհսան պույուրուրոսա , իգթիզա
օլան պիւր գաչ շէյ իջին մուխթասա
րիճէ պիւր քիւջիւք գիւրքճիյէզ՝ կինէ
թիւրքճէ տիւզմէք միւրատըմըգ տըր .
շիմտիլէք եիւզիւմիւզէ խաչ չըգարմա
նըն շարդընը սեօյլէյիպ , սեօզիւմիւ
զէ գադ վէրէլիմ :

Վ է խաջ չըգարմանըն շարդը պու
տուը քի, էլ լիմիզի տեօրթ եէրտէն՝
գայրը եէրէ կեօթի՛ւրմէսէք կէրէք:

Վ է պու տեօրթ եէրին էվէլն՝
աննըմըզ տըր :

Ի քինճիսի՝ եիւրէք իւստիւ տիւր. քի
գուշաղըն իւստ եանը տըր :

Իւչիւնճիսի՝ սօլ մէմէնին իւստ եանը
տըր : Տեօրտիւնճիսի՝ սաղ մէմէնին
իւստ եանը տըր :

Պու տեօրթ եէրտէն՝ գայրը եէրէ
էլ կեօթիւրիւրսէք, չըգարտըղըմըզ
խաջ էյրի օլուր :

Վ է պու տեօրթ եէրէ՝ պիրէ՛ր քէր
րէ էլ տօգանտըրմալըյըլ :

Նիճէքի պաղըլար՝ եիւրէք իւստիւ
նէ էլ կեօթիւրտիւքտէ՝ պիր գաջ
քէրրէ օրասընա տօգանտըրըր :

Վ է պաղըլար՝ էլինի սալթ իւչեէրէ
կեօթիւրիւր. պաղըլար տախի՝ հէմէն
պիր աննընա գօթ՝ պիր տէ գուշաղընա.
վէ տախի չօգ թիւրլիւ թիւրլիւ է

տէրլէր . քի պուկար հէփ եօլսուզ
տուր . տօղրուխաջ չըգարմագ տէկիլ
տիր : Աղաճտան եա պիր գայրը շէյ .
տէն պիրխաջ եափսան , տեօրթ գօ-
լունու նէ կիւզէլ էնտամլը ույտու-
րուրսուն . եա եիւզիւնիւն խաջընը
տա օնա ույտուրսանա . օլ եափրլան
խաջար պիզէ եէթէր էօրիւնէկ տէ
կիւլփ . Սէ նիճէքի՝ օլ խաջըն գօ-
լու տեօրթ տիւր , խաջ չըգարմագտա
տէնիլէն սեօզ տախի տեօրթ տիւր , քի
հէր գօլունտա՝ պիրին տէմէլիյիզ :
Պիր շէյէ պաշարսագ , պու տեօրթ
սեօզիւ տէրիզ :

Զանուն հօր ॥ Կ Որդւոյ ॥ Կ հոգւոյն
॥ սրբոյ .

Պիր շէյ օգույուպ թէմամ էթտիք .
տէ , նիճէքի սաղմասուն հէր փառ-
քընտա , կինէ պեօյլէ տէրիզ . լաքին
յանուն եէրինէ՝ փառք տէրիզ . քի
կինէ տեօրթ սեօզ օլուր . եանի՝
պու շէքիլ :

Փառք հօր և որդւոյ ॥ և հոգւոյն և
սրբոյ : ॥ է պուճոճն արտրճա՛ պու
նիհայէթ սեօյլէնիր : Լ՛ յԺմ և միշտ,
և յաւիտեանս , յաւիտենից , ամէն :

Վէ Իիրբիմիզ թեմամ օլտուգտամ
մալիմ օլաբի ,

Պու գիրբին էվէլինտէ՛ սբ Գորի
գոր պիզիմ լուսաւորիչ նէ՛րէտէ
տօղտու վէ նէ՛րէտէ էհեա օլտու
տէյի՛ պիզէ պիլմէք վաճիպ տիր տէ
տիք . լաբին իգթիզա տիւշմտիկինտէն
տօղտուղու եէր զլէքր օլունմատր :
Ս է պիլմէք իստէրսէն , անակ՛ խոս
րովուն եանընտա իբէն , ազիղ Գորիգոր
տօղմուշ տուր :

Ապքին էհեա օլտուղու եէր , օրհ
նեալ Անտարիա գօփրաղը տրբ . քի
պատմութիւն գիրբլէրինտէ՛ առաջին
հայք տէնիլիր :

Նիճէ քի հօռօմլար տախի՛ բրօգօն
արմէնիեան տէրլէր . քի առաջին հայք
տէմէք տիր . քի շարականտ՛ տախի

տէնիլը, 'ի կեսարիա հայք առաջն :
Բամոի՝ ջիւնքի սբ լուսաւորիչիմիզ
օրատա էհեա օլտու, պու վէհ
իւղըէ՝ սբ Գրիգոր լուսաւորիչ՝ կե-
սարիալը տէնիլէ պիլը :

Ս է օլ աղիզ կեսարիա դօփրաղընտան՝
Սլահ պիզէ իւչ պեօյիւք քէրէմ
էլթմիշ տիբ :

Ս Ն էվէլն պու քի, ճան կեօզիւ
միւզի աչան սբ Գրիգոր լուսաւորիչ
օրատան զուհուր էյլէտի :

Ս քինճիսի պու քի, սբ Զօհաննէս կա
րապետին՝ վէ սբ աթանադինէ հայ
րապետին ազիզ մօրմիւլէրինի, սբ ղեռն
դէօ պատրիարգ՝ գայսէրի շէհրինտէն
հայոց միլլէթինէ փէշքէշ վէրտի քի
պիւթիւն տիւնեա ծնա պահա օլամազ
Սւջիւնճի պու քի, օլ իքի ազիզ ճրգ
նաւորլարը պիզէ պարզէք էյլէտի
քի, նորընծայ հայոց միլլէթինէ կը
րօնաւորլուգ դարիգինի թէմամթա
լիմ էթտիլէր :

Ս է տաճա պուհնլարտան սօղրա, Վար
 սեղ կեսարացի եօթնալոյս սբ հայրա
 պետ, Գրիգոր անձաբան, վէ Գրիգոր
 նիւսացի տին ուլուլարըմըզ, օլ աղիզ
 շէհիրտէն զուհուր էթմիշէր տիր.
 քի օլ աղիզէրին գիւթէրինի հայ
 ճայա թէրճիւմէ ետիպ, շիմտիյէտէք
 օգուր՝ վայելելէտէրիզ.

Ս է սբ բարսեղ կեսարացիին տաղա
 ւար կիւնլէրի իչին՝ ուզուն ուզուն
 աղօթքլարը վար. քի ճաշու գիւթի
 միզտէ եազըլըպ, կիւնի կէտիքճէ՝
 Նկեղեցիտէ օգունուր.

Ս է տին ուլուլարըմըզ տէտիյսէք՝
 տէկիլ քի հէմէն պուհնլար տըր. իլա՝
 կեսարիա շէհրի անըլտըղը իչին տիր,
 քի պու աղիզէր զիքր օլունտու:

Ս է սբ կարապետին եարը մարմինի
 հալա օրատա եաթըր. քի հալա հայ
 ոյ էլինտէ օլուպ՝ պայմաւ պատուա
 կան Ս անք տըր. քի կեսարիոյ սբ կա
 րապետ վանըր տէնիլըր.

Ս է նէջէ տահա սուրբլար եաթողը
օլմաղըլա, միւսպարէք դօփրագ՝ աղիզ
մագամ տըր :

Ս է ջիւնքի պու հագիր էտնա գու
լունսուզուն տախի ասլը՝ օլկեսարիա
դօփրաղընտան տըր , օլ էյալէթտէ
օլան հայճա պիլմէյէն եղբայրլարմա
պու քիւ ջիւրէք գիրքճիյէղի փէշ
քէշէյլէտիմ . մագուր օլա :

Ա կէր մագպուլա կէջէրսէ , (նիճէ
քի զեքր էյլէտիք ,) Վլասըն քէրէմի
իլէ պիր հոգևոր շէյէ տահա էլ
վուրմագ միւրատըմըզ տըր :

Ս է Սուրբ Երրորդուծիւն և մի
Վճուի օլան Վլաս հագքէթլէ
րինէ՝ Փառք Պատիւ Երկրպագուծի
(Յաւիտեանս յաւիտենից .

Վճն .

Ա՛ջ կեօգիւհիւ՝ սիլ եօլա նա .

Ա՛ղնա սաղը՝ նը սօլա նա .

Պս գիրքս նագլ օլունան պաշլճա շէրէրին
Յանլը սըր :

Անահըն , հայոց սէմթինէ կէ
լիպ' խոսրովու էօլտիւրմէսի ॥ Ժ

ՍԲ գրիգորու դայասը ալըպ'
գայսէրիյէ գաջմասը ॥ Ժբ

ՍԲ գրիգորուն հաւատքը'
տրրդատա պէյան օլմասը ॥ Ժ

ՍԲ գրիգորուն' օն իքի չարչա
րանքընըն իպթիտասը ॥ Ժգ

ՍԲ լուսաւորիչին' խորվիրապա
պաղլը պրագըլմասը ॥ Ժդ

Չուխիսիմէ կոյսուն , վէ պիլէ
սինճէ օլանլարըն նագլի ॥ Ժե

Տրգատըն խոզ օլմասը , վէ սբ
գրիգորուն վիրապտան չըգ' ॥ Ժզ

ՍԲ գրիգորա' սբ | Չմիածին
իչին կէօրիւնէն տեսիլք ॥ Ժ

ՍԲ գրիգորուն' գայսէրիյէ վարըպ
հայոց հայրապետ օլմասը ॥ Ժա

ՍԲ գրիգոր' հայոց աղգըն խալ
գընը մկրտել էթմէսի ॥ Ժբ

ՍԲ լուսաւորիչին' աղաճ գօլու
ղունտա աղիգ վախճար ॥ Ժգ

Հարցմունք Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին
ընդ Հրեշտակին :

ՄԱՐԱՃՐԳՄԱ ՄԱՅԼԻՄ ՕՂԱ ՔԻ՝
ԿՈՒ ՔԻԼՋԻՐԷՔ ԳԻՐՔՃԻՅԵՂԻՆ
ԻԼՋԻԼՆՃԻ ՔԵՐՐԵ ԿԱՍ
ՄԱ ՕՂԱՃԱՊՐՆՄԱ , ԿԻՐ ԳԱՋ
ԵՂԵԱՅՐՎԱՐՐՆ ԽՐՆՎԻՐՔ ԵԹՄԵՍԻ ԻՋԻՆ
ԵՐԱՆԻ ԼԵ ՄԲ ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՋԻՆ
ՀՐԵՇՏԱԿ ԸՆԴ ԵԹՄԻԿԻ ՀԱՐԿՄՈՒՆՔՈՒ
ԼԵ ՄԱՀԱ ԿԻՐ ԳԱՋ ՔԱՅՄՈՒՄ ԶԵՅԼԵՐ՝
ԿԻԼԵ՛ ԳՕՄԱՊԱ ՄԻՒՐԱՄ ՕՂՈՒՆՄՈՒ .
ՔԻ ՕԳՈՒՅԱՆ ՎԵ ՄԻՅՆԵՅԵՆ ՃԱՆԼԱՐ՝
ԿՈՒՆԿԱՐՄԱՆՄԱ ՆԵՋԵ ՀԻՍԱԵ ԱՂԱՂԱՐ :
ԼԵ ՆԻՃԵ ՔԻ ԿՈՒ ԳԻՐՔՃԻՅԵՂԻՆ ՄՕԳ

սան տեօրթ քեահատընտա զերբ օլուն
տու քի, երանելի սբ Կրիգոր լու
սաւորիչիմիզ՝ սբ Լ՛րիստակէս ազիզ
միւսարէք օղլունու քէնտի եհրինէ
դօյոււպ, հայոց Լ՛թոռունու Օնա
թէսլիմ էթտիքտէն սօլլա, քէնտի
ազիզ երանելի՝ վարրպ տաղ պաշարըն
տա սաքին օլտուղու էսնալէրտէ,
բրբ կիւնտէ պիր քերրէ եհմէք՝
քէնտինէ ատէթ էթմիշ իտի. նիճէ
քի սահիհ պատմութիւնլար սեօյ
լէմիշէր տիր:

Օլբրբլարըն պիրինտէ՝ մախսուս
աղօթք աղաչանք էթտի քի, Տր ան
ճիւմլէնին եարատըճըսը՝ սէնին ա
զիզ սբ հրեշտակլարընտան պիրիսինի
կեօնտէր քի, կէլէ պանա արդարլա
րըն վէ մեղաւորլարըն կիտէճէք
եհրլէրինի, վէ նէ՛ շէքիլ օլաճագլա
րընը պիտիրէ:

Վի հրեշտակ՝ ատամըն ճանընը ալտը
ղը զտման նէ՛ շէքիլ կեօթիւրիւր,
վէ

վէ նէ՛րէյէ կեօթիւրիւր , վէ կիթ
տիքլէրի եօլար նի՛ճէ տիր . վէ ճան
յարա գարշը կէլէն գլլէրին ճէնկի
վէ տահա պունսն կիպիլէրի՝ պէն
սօրտուգճա՝ պիլտիրէ պանա :

Խօ՛ն՝ օլ ազիզին՝ հրեշտակլար ըլա զա
ման զաման կեօրիւշմէսի կքսիք օլմագ
ըտը , լաքին՝ պու արզու իջին մախ
սուս խնդիլք էյլէյիպ նիյաղ էյլէտի .
Վ է պունսն նէտէն պիլտիլէր տէր
սէն , պեօյլէ տէրլէր քի , արիստա
կէսէ՝ քի նէչէ կէլիր կեօրիւնիւր
սեօյլէշիր միթիթարէլ էտէր թաթ ,
գայրը սեօզլէր արասընտա՝ պունսն
տանագլէլէմիշտիր . քի օ՛ տա՝ գայ
ըսընա սեօյլէմիշտիր :

Նի՛ճէքի օլ երանելի խորվիրապտա
կէն , հրեշտակ ըլա կեօրիւշմէսի ,
կիկէ քէտիտէն նագլ օլաւմուշ
տուր : Լօգսա՝ քէտի սեօյլէմէսէ ,
քիմ պիլէ պիլիթաթ : Վ է տահա պու
սուն կիպիլէր՝ պեօյլէ օլմուշտուր :

Ո՛ր է Վճռուի՛ քի սըտգըւա խընդիրք
էտէնլէրէ իշխտիճի տիր , քէնտի ա
զիզ գուլունուն խընդիրքինի գապուլ
էտիպ , երկնային սբ հրեշտակարտան
չիրիտինի կեօնտէրտի քի , կէլէ սբ
գրիգորու իրշատ էյլէյէ :

Ո՛ր է կէլիպ օլ սբ հրեշտակ տէտի ,
ո՛վ գրիգորիէ , իշտէ սէնին խընդիր
քին իչին Վճռութիւն պէնի սանա
կեօնտէրտի . իմտինէ՛ սօրաճաղըն վա՛ր
ըսա , սեօյլէ քի տէյէյիմ սանա :

Սբբ Լուսաւորիչին Հրեշտակա սօրմաղա
պաշտտըղբ տըր :

Տէտի սբ Գրիգոր , ե՛ա՛ ազիզ՝ սբ հը
րեշտակ այ , ինսանըն ճանը Թէ
նինտէն չըգտըղբ զաման , կինէ շիմ
տիքի կիպի հէր շէյի դանըմասը
պիլմէտի վա՛րմը .

Տէտի սբ Հրեշտակ , պէ՛լի . կինէ
շիմտիքի կիպի հէր շէյի դանըր պի
լիր՝ նէ՛ քի քէնտինէ մախսուս տուր .
վէ քէնտիսինն օնտան սօղբա նէ՛ հալ

իւզբէ օլաճաղընը օ սահաթ տույար .
Եանի՛ արդար իսէ , տույար քի՛ նէ՛
շէքիլ փաթքա արժանի օլմուշ տուր .
վէ մեղաւոր իսէ , քէզալիք՝ տույար
չէքէճէք ջարջարանքընը :

Տէտի սբ գրիգոր , ճան նէ՛ շէքիլ շէյ
տիր . Տէտի տուրք հրեշտակ ,
արդարըն ճանը լոյս կիպի տիր քի՛
կիւնէշ կիպի ըշըլար . նիճէ Պօղոս ա
ռաքեալ տէտի քի , տըշարքի առա
մըմըզ պօղուլուր լաքին , իչէքիքի ա
տամըմըզ տահա զիյատէ կիւզէլէնիր :

Տըշարքի առամ տէյի՛ թէն իչին
տէտի . վէ իչէրիքի առամ տէյի՛ ճան
իչին տէտի : Վէ մեղաւորուն ճանը
գարանլըգ տուման կիպի չիրքին կեօ
րիւնիւր . զէրէ կիւնահ իչինտէ գա
բարմըշտըր :

Տէտի սբ գրիգոր , մեղաւորուն ճա
նընը նէ՛ շէքիլ ալըբսընըզ :

Տէտի սբ հրեշտակ , մեղաւորուն ճա
նընը ալմաղա կէլտիկիմիզ զաման՝ գա

ԴԵ ԽԵՂՄ ԸՆԿ ՏԵՅԿԵԹԸ ԿԵՕՐԻՆԻՒ-
ՐԻՒՉ. ՎԷ ԵԼԵՄԻՂԱՏ ԿՐԵՂԷՆ՝ ՍՈՒՐ
ԿԵՕՐԻՆԻՒՐ.

ՕԼ ՍԷՄ ԱԿԻՂԻ ԿԵՕՐԱԽԻՒԿԻ ԿԻԱԽ՝ ԳՕՐ
ԳՈՒՍՈՒՆՍՏԱՆ ՍԻԼԻ ԱՅԱՂԱՆՐԸ. ԿԵՕՂԷ
ՐԻՆ ԳԱՓԻԱՐ. ԱՅԱՂԻՐ ՍԱԳԼԱՐ. ԵԻՒ-
ՂԻՆ ԶԵՎԵՐԻՐ. ԵՕԹԵ ԱԷՐԻ ԳԱՂԵՆՐԸ,
ԼԱՔԻՆ՝ ՎՍՂԱ ԳԱՂԵՆՎԱՄԱՂ. ՂԵՐԵ ՏԵՐ
ԳՐԲԱՔԻՍՏԱՆ ԿԵՕՐԻՆԻՒՐԻՒՉ ՔԷՆՍԻՆԵ:

ՎԷ ՕԼ ՂԱՄԱՆ ՃԱՆ ԿԵՕՂԷՐԻ ԱՂԸԼԸՐ
ՔԻ, ԿԻՍԷՃԵՔ ՍՐԳԼԷԹ ԳԱՐԱՆԸԳ
ԵՕԼԱՐՐՆԸ, ՎԷ ԶԵՔԵՃԵՔ ԱԷՐԷՆՃԱՄ
ԼԷՐԻՆԻ ՏԵՒԻ ԵՂՔԵԱՐԵ ԿԵՕՐԻՒՐ.

ՊԱԳԱՐ ՍՕՂԱՐՐՆԱ ԵՎԼԱՍԼԱՐՐՆԱ ՎԷ
ՍՕՍԹԼԱՐՐՆԱ. ԱՂԼԱՐ ԵԱՂՎԱՐ ՕԼՈՒՐ՝
ՎԱՄԱՆ ԶԱՂՐՐՐ ՔԻ ԱԷՆԻ ԳՈՒՐԹ ԱՐՐՆԸԳ:

ԼԱՔԻՆ ՕՆՂԱՐ՝ ԱՌՆՂԱՐՐ ՎՍՂԱ ՍՈՒՂ-
ՎԱՂԱՐ. ՂԵՐԵ ՍԻԼԻ ԱՅԱՂԸ ՍՐԸ.

ՎԷՆՍԻՍՍԱՆՐ ՔԻ՝ ԱԷՍԻ ԶՐԳԱՐ ԵԱՂ
ՎԱՐ ՕԼՈՒՐ. ԱՆՃԱԳ ՆԵ ԱԷՍԻ ԶՐԳԱՐ,
ՆԵ ԱԷՕՂԻՒՒ ԱՂՆԱՆՐ. ՎԷ ԱԿԻՂԻ ՔԷՆՍԻՆ
ՍԷՆ ԳԱՅՐՐ՝ ՕՆՍՏԱ ՕԼԱՆՂԱՐ ԿԵՕՐԷՄԷՂ:

Տէտի սբ գրիգոր, ճանը հրեշտակ
մը ալըր, էօգսա քէնտի քէնտի
նէ'մի սեօքիւլիւր:

Տէտի սբ հրեշտակ, ճանը՝ աղըրսը
սեօքեր՝ տէ, հրեշտակ ալըր կիտէր:

Տէտի սբ գրիգոր, մեղաւորուն ճա
նը նէ՛ գըլըգտա տըր:

Տէտի սբ հրեշտակ, նիճէքի տէ
տիմ՝ գարա տուման կիպի տիր. վէ
կիւնահլար իչինտէ գարկ օլուպ, ջիւ
րիւկ մուրտար շէյլէր կիպի գօգար՝
քի եանընա վարըլմաղ:

Տէտի սբ գրիգոր, եա արդարըն ճա
նընը նէ՛ շէքիւլ ալըրսընըրգ:

Տէտի սբ հրեշտակ, արդարըն ճանը
նը ալմաղա կէլտիկիմիզ զաման՝ նիճէ
քի պիր քիմսէ պիր քիմսէյի՝ տիւ
կիւն էվիսէ տավէթ էյլէյէ, օնուն
կիպի ահէսթէ ահէսթէ՝ դաթլը
դաթլը սէլամ վէրէրէք՝ վէ կիւլէր
եիւզ կեօստէրէրէք կեօքիւնիւ
րիւզ. պույուր կիտէլիմ տէյէրէք,

քի սէնի արքայութիւն շէնլիկինէ
կեօթիւրսէք կէրէք :

Սէ օլ արդար ճան՝ պիղի կեօրաիւկի
կիպի , ճան ըլա թէն իլէ սէվինմէ կէ
պաշար . զէրէ պիլիբ քի՝ քէնտինի
պու կէջիճի Քանի տիւնեանըն թիւր
լիւ թիւրլիւ զահմէթինտէն , դրաի
տըն թիւքէնմէ զ սօնղուղ շէնլիկի
նէ վէ զահմէթսիղ ըահաթլըղնա
կեօթիւրէճէկիղ :

կէջիճի տիւնեատան վէ ինսանլար
իջինտէն , գալըճը տիւնեայէ վէ հը
րեշտակլար իջինէ ուչուրսագ կէրէք
տիր . օնուն իջին սէվինիբ՝ շաղօլուր :

Օլ զաման պլըրղ օ արդար ճանը՝ չօդ
չօդ իզգէթլէր իլէ կեօթիւրիւրիւղ :

Սէ էվլէլքի աօտիճանտա՝ դէլէր
գարը կէլիլէր . լաքին՝ արդարըն
ճանընա անլա եագլաշամաղլար :

Օէրէ արդար ճանըն կիւնէշ կիպի
փարլամասընտան՝ դէլէրին կեօլլէրի
գամաղըր քի՝ անլա պագամաղլար :

Ինչպէս զնոս կեօրիւրէր քի, արդա-
րըն տիլի՛ հէր զաման Վլաճա փառա
բանութիւն վէրմիշ, վէ տայմա՛ Վլ
լաճա մագպուլէյի սեօղէր սեօյլէ-
միշ՝ քի աղպընտան քէմ սեօզ՝ խէ-
դա սեօզ ջըբմամըշ:

Եւ յի՛ աղքատլարա ողորմուի՛ վէրմիշ,
վէ տայմա՛ բարեգործուի՛ եթմիշ:
Ի յաղը՛ եկեղեցիէ կիթմիշ, վէ Նա-
չարլարը կեօրմէք իջին զահմէթ չէքմիշ:
Սէ կեօրիւրէր քի, արդարըն տայ-
մա՛ քահանայա խօստովանել օլմասը՝
պէլինտէ գլըճ կիպի տիր. վէ սբ շա-
ղորդուի՛ ճանպարմաղընտա՛ ճէվահիր
հաթէմ կիպի հեօքիւմ կեօստէլիր:
Օլտէմ ճիւմլէ դէլէր մաթ օլուպ
հէյպէթտէ գալըրլար. քի աւլա
եազլաշմաղա գատրը օլմազլար:

Ի քինճի ատիճան՝ գարանլըգ զուլու-
մաթ տրը, քի պիր գարանլըգ օնա
պէնկղէմէգ. լաքին՝ արդարըն ճանը
հի՛ջ գօրգմազ. զերէ քէնտի կիւնէշ

կիպի փարըլտար, վէ կիտէճէք եօլ
 լարը կիւնտիւղ կիպի այտըն կեօրիւ
 Կիւր. իլլա՛ մեղաւորա գարա՛նլըգ տըր
 Իւչիւնճի աստիճան՝ գայէթ վէ գայ
 էթ սօղուգլուգ պուգլուգ տուր.
 Կլլա՛ արգարըն ճանընա անլա սօղուգ
 ոօգանմաղ. զէրէ Վ՛սուն մուհապ
 պէթի՛ քէնտինէ էօյլէ ըսընմագ վէր.
 Միշտիր քի, տիւնեա պիւթիւն պուղ
 օլա, ծնա սօղուգլուգ տօգանմաղ.
 Տեօրտիւնճի գաթ՝ գայէթ վէ գայ
 էթ հերարէթլի աթէշէր տիր. իլլա՛
 արգարըն ճանընա սէրին միլայիմ հա
 լա տըր. օ՛ հերարէթլէր՝ ծնա անլա
 հիչ տօգանմաղ. սապահ վագթիւին
 թիւղկեարը կիպի՛ սէրին տօգանըպ
 սեֆա պաղօշար :

Պէշինճի գաթ՝ գայէթ վէ գայէթ
 տար իղէր վէ սրգլէթ եօլար տըր,
 քի պիր սրգլէթլէրէ պէնկղէմէղ.
 Լաթին՝ արգարըն ճանընա պօլ իղէր
 վէ աջըղ եօլար տըր :

Լ' թընճը գաթ՝ կիւնէշտէն տահա
նուրանի՝ քէմէր քէմէր նուրլար տըր.
քի արդարըն ճանը օրայա վարտըգտա,
սէվինճինտէն շաշար զմայլել օլուր
կիտինճի աստիճան՝ հրէշտակլարըն
տուրագլարը տըր. քի արդար ճանը
կեօրտիւքլէրի կիպի՝ սէվինիւր շազ
օլուրլար. քի ծնլարըն կեօզիւ տօյմա
պագար քի՝ նէ՛ զաման պիր արդար
ճան կիլիւր տէյի :

Սէ նէ գատար քի արդարլար իչին
սէվինիւրլէր, օ՛ գատար տա՛ մեզաւոր
լար իչին թէհասիւք էտէրլէր. եա
նի տրտմել օլուրլար :

Սէքիզինճի աստիճանտա՛ տէրութիք
զօրուիք տուրլար. ծնլար տախի՛ ար
դարը կեօրտիւքլէրի կիպի, սէվինիպ՝
շազ օլուպ, սաղմոս տէյէրէք վէ
Լ' լլահա փառաբանուի վէրէրէք՝ իզ
զէթլէր իլէ գարըը ջըգարլար. վէ հօշ
կէլտին սէֆա կէլտին տէյէրէք՝ սէ
լամլարլար. օլ տէմ՝ ծնտա օլան շէնլիք

չէթարեթ' տիւ իլէ թապիր օլունուր
մու : Սէ օնլարըտա կէչախքտէն
սօղրա' օլարդար ճան կիտէր երկնա
ւոր Թագաւորուն եօյիւնէ երկըր
պագուծիւն էտէր :

Օլզաման իշխտիր օլաղիզ միւպարէք
սէսի , վէ արդարլարըն ումուտ էթ
տիկի ալաղըքի , հօշ կէլտին' պէնիմ
աղիզ գուլում . շիմտէն կէրի շաղ
րահաթ օլսան կէրէք տիր տիւնեա
նըն զահմէթինտէն , վէ թէնտէ իքէն
չէքտիկին էլէմլէրտէն :

Սէ նուրտան տիւզիւլմիւշ' կէօրիւլ
մէմիշ լիպասլար կէթիրիպ կէօստէ
րիրլէր հրեշտակլար քի' պու լուսե
ղէն պատմուճանլար հէփ սէնին իշին
տիր : Սէ զաման քի ճանլար թէնլէ
րինէ գալուշուր գատաստան կիւ
նիւնտէ , օլ զաման սէն պու լիպաս
լար ըլա տօնանսան կէրէք տիր . շլմտի
լիք վար րահաթլան տիւնեանըն միհ
նէթինտէն :

Սէ օնտան սօզրա՝ ալըր կեօթիւրիւր
լէր հրեշտակլար օնու տա՝ օ պիր ար
դար ճանլարըն իչինէ, քի դրախտըն
գարշըսընտա տըր . տէ օրատա սբ ճան
լար ըլա տայմա սէ վինիր շազ օլուր .
Լլա հա տայմա օրհնութիւն փառաբա
նութիւն վէրէրէք :

Տէ տի սբ գրիգոր, եա մեղաւորուն
ճանը նէ շէքիլ կիտէր :

Տէ տի սբ հրեշտակ, փէք չօգ սըգ
լէթ մէշագգաթ շէքէր :

Լ վկէլքի աստիճանտա՝ դեւլէր շէքիր
կէ կիպի հիսապսրղ չօգլուղ ուլա
գարշը կէլիպ եօգլարլար քի՝ քէնտի
ամէլլէրինտէն ամէլ պուլուննուրմու
օ կիտէն ճանտա :

Սէ դեւլէրին չօգլուղու՝ քի պեօ
լիւք պեօլիւք տիւր, Վիմիսի հպար
տութիւն էթտիրմէկէ թային տիր
սագայէլտէն . Վիմի նախանձութի .
Վիմի բարկուի, վէ քիմիտե՝ օ պիր
կիւնահլար իչին վէսվէսէ վէրմէսի
նէ թային օլմուշտուր :

Վի պուճարըն հէր պիբ պեօլիւկի՝
մեղաւորուն ճանընա պաշգա պաշգա
գարըը կէլիպ, չաղըբըբ պաղըբըբլար
շամաթա էտէրլէր քի՝ պուճան պիղէ
խըղմէթ էթմիշ տիբ՝ պիղիմ տիբ.
նէրէյէ կեօթիւրիւրսիւն տէյի հը
րեշտակըն էլինտէն գաիմաղա չալը
ըբըլար. քի օ՛տէ Քիլ մեղաւոր՝ աճէպ
նէ՛ սըգլէթլէր շէքէր օնլարըն հէր
պիբինտէն գուրթուլունճա:

Հէր պիբէր պեօլիւկիւն էլինէ տիւշ
տիւքճէ, աման զաման պիլմէղ էրը.
Թըճը ճանավարըլար վէ աղկըն իլան
լար իչինէ տիւշմիւշ կիպի՛ աղլար սըղ
լար չաղըբըբ Քիղան էտէր. վէ պիբ
գարաՔտան չարէ պուլամաղ:

1) է կեօթիւրէն հրեշտակ՝ ասլա
հարտըմ էթմէղ. քի օ՛տա իկրէնիբ
մեղաւորտան. անճագ հէմէն օ՛գա
տար քի՛ գօմաղ դէլէրէ քի զապդ
էտէլէր մեղաւորուն ճանընը. զէրէ
դատաստան կիւնիւնէտէք իղին էօգ

տուր դւլէրէ մեղաւորուն ճանրնը
զապդ էթմէկէ :

Սէ հէր նէ հալ ըսա՛ պու սրգլէթ
լէրի կէջիպ, իքինճի աստիճանա վար
տըգտա , պագար կեօրիւր քի , եօլ
լարը գարա տուման պիւրիւմիւշ . օ՛
րատա տա աղիմ գօրգուլար զահմէթ
լէր սրգլէթլէր չէքիպ, օնտան սօղրա
կիտէր սօղուգլուգ աստիճանրնա .
վէ օնտա՛ տա հայլի զաման սօղուղու
չէքտիքտէն սօղրա , կիտէր օ՛ աստի
ճանա քի տօլու աթէշտիր :

Օնտա՛ տա հայլիճէ եանրպ դուլթու
շուպ՝ աման չաղըրըպ աղիմ Քիղանլար
էթտիքտէն սօղրա , տար սրգլէթ
եօլարա օղար :

Օնտա՛ տա չօդ սրգլէթլէր չէքիպ՝
լուսեղէն աստիճանա կիտէր . լաքին՝
քէնտինէ գա՛յլէթ գարանլըդ զուլու
մաթ տրը . Օնտան սօղրա հրեշ
տակլարըն դապագասընա վարը . վէ
հրեշտակլար կեօրտիւքլէրի կիպի ,

դագարլար քի մեղաւոր տուր, ազիմ
դասէ վեթէր ետիպ՝ վայ վեթերէր
օ մեղաւորուն պաշընա :

Վէ սեքիղինճի աստիճանա վարտրդ
տա, տերուիք զօրուիք դարշե կեւեր
լէր . վե պագարլար քի մեղաւոր
տուր, չաղըրըրլար քի, նէրէյէ կե
թիւրիւրսիւն շու մուրտարը՝ կերի
չէվեր : Օ՛ զաման կերի չէվերիպ կե
թիւրիւրլէր օ պիր մեղաւոր ճանլա
րըն իչինէ . քի գալըր օնտա՛ թա՛ Վս
դատաստանա կեւէնէտէք՝ քի դա
տաստան կիւնիւ տիւր :

Վէ օլ դատաստան կիւնիւնտէ՛ ճան
թէնինէ գաւիւշուպ, դըթօխքուն
սեօյիւնմէզ աթէշինէ աթարլար . քի
նտան սօզրա յաւիտեանս յաւիտե
նից օ աթէշատէն վէ չարչարանքտան
հիչ ասլա գուրթուլուշ եօգ տուր :
Նիճէքի Վս էքէնտիմիզ պույուր
տու քի, երթիցեն նոքա ՚ի տանջանան
յաւիտեանականս . քի եպետի չարչա

րանքա կիթսէլէր կէրէք տիր :

Տէտի սբ գրիգոր, Վճ նէ շէբիլ զաթ
տոր : Տէտի սուրբ հրեշտակ,
Վճ Կոյլէ պիր սբ՝ ազիզ զաթ տոր քի
հեջ պիր շէյէ պէնկզէմէզ . Ճիւմլէ
շէյտէն վէ Քիքիրտէն տըշարը տրբ .
նուրտան վէ կիւնէշտէն եիւզ պին
քէրրէ եիւզ պին գաթ ազիզ տիր .
լէ քիմսէ օնու կեօրմէկէ գատըը
տէկիլ տիր :

Ապին արդարլար սուրբլար՝ դատաս
տան կիւնիւնտէ վէ արքայուի իջին
տէ օնուն ազիզլէրտէն ազիզ միւպա
րէք ճէմալինի՝ գատըը օլտուզլարը
գատար կեօրսէլէր կէրէք տիր . եա
նի, Վլլահ՝ հեր պիրինէ նէ՝ գատար
կեօրմէքլիք իհսան Էտէրսէ :

Տէտի սբ գրիգոր, կեօյլէր գաջ
գաթ տոր . վէ հրեշտակլար գաջըն
Ճը գաթտա տոր :

Տէտի սբ հրեշտակ, կեօյլէր օն գաթ
տոր . վէ հրեշտակլար օնունճու գաթ

տա տըր՝ քի օնուճու կեօյ տէնիլիբ

Վէ օնուճու կեօյ օ տուր քի, լու
սեղէն երկինք տէնիլիբ :

Վէ օլ կեօյտէ՝ հրեշտակարըն տու
րադլարը տօգուղ դաթ տըր . քի պիբ
պիբինտէն եիւքսէք տիրլէր :

Վէ ճիւմէսի տայմա տուրմայրայ՝
սբ Երրորդուծիւնա փառաբանու
ծիւն վէրիլէր :

Տէտի սբ գրիգոր, Վլասըն փառքը
վէ սբ շնորհքու պու տիւնեայէ վէ
ինսանլար իւղէ բինէ նէ շէքիլ էնէր :

Տէտի սբ հրեշտակ, հէրնէ շնորհք
քի Վլաստան պու տիւնեայէ էնէր,
էն էվլէլ հրեշտակարա էնէր . տէ
սօղրա ինսանլարա եայրլըր :

Տէտի սբ գրիգոր, ննջեցեալըն ճա
նընա՝ պահքտան աղօծքտան վէ ողոր
մուծիւնտան՝ հանկըսի փէք Քայտալը
տըր : Տէտի սբ հրեշտակ, ննջեցեա
լըն ճանընա փէք Քայտալը օլան, ա
ղօծք՝ ողորմուի տուր . զէրէ պահ

բըն Քայտասը՝ սաղլայանն տրբ . նըն
Չեցեալա Քայտասը եօգ տուր :

Ո՛հ սբ Պատարագ՝ քի մատուցանել
էտէն քահանայ՝ արդար մաքուր
քիմսէ օլա , ճիւմլէ ննջեցեալարա
Քայտասը վար տրբ :

Ո՛ աբին , հաւատքսրդ՝ իհիծիգաթ սրդ
վէ կիւնահընտան փիւշմանսրդ անղեղձ
էօլէնլէրէ , հիջպիր շէյտէն Քայտա
եօգ տուր . նէ աղօթքտան՝ նէ սղոր
մուծիւնտան վէ նէ սբ պատարագտան .
ղէրէ պուշլար՝ Վսոււն սբ հաւատ
քը իլէ՝ վէ կիւնահընտան զղջալ օլմաղ
ուա կիտէնլէր իջին տիր . օ պիրլէրէ
պուշլարտան Քայտա եօգ տուր :

Տէտի սբ գրիգոր , պիր քիշի քի
հէ՛ր սաղլըղը զամանընտա՝ չօգ չօդ
կիւնահըրա պաղլանմըշ օլա , վէ խոս
տովանել օլմայա . տէ էօլէճէք զամա
նընտա թէմամ զղջում իլէ փիւշման
օլուպ , իւջ կիւն էվլէլ՝ եա իքի կիւն ,
եախօտ պիր կիւն , մեղայ տէյէ՝ տէ

խոստովանել օլա . աղայա սըզայա՝
բահանանրն այաղընա տիւշիւպ շա
լորդուի հատէյէ . Օնա հաղորդուի վէր
Տէք ճայիղ մի տիր , եօգսա տէկիւմի :
Տէտի սբ հրեշտակ , ճայիղ տիր . զէ
րէ Վլլահ ողորմած տրբ . Թէմամ
իիւշման օլուպ մեղայ տէյէնտէն
եիւզ չէվիրմէզ :

Վիճէ Վ.ս քէնտիսի պույուրմուշ
տուր քի , հէր քիմ պէնիմ Վարմինիմ
վէ Վ.րիւնումու ալըպ հաղորդել օ
լուրսա , օ պէնտէ՝ օլուր՝ պէն Օնտա .
քի պուենա շիւպհէ եօգ տուր . քի
Վ.ս քէնտի պույուրմուշ տուր .
| աքին օ կիւնլէրէ գա՛լմամագ , եա
նի եօլէճէք կիւնլէրի կէլմէզտէն
Թէտարիքտէ պուլունմագ՝ չօգ էֆ
ղալ տրբ . զէրէ քիշի պիւմէզ քի՝
հանկը սահաթ եօլսէ կէրէք տիր .
եա գաթիլ տիւլի պապլանրբսա՝ հալը
նէրէյէ վարբը :

Մեղայ տէյէմէզ . խոստովանել օլա
մազ .

մազ . քի է կէր է վի է լտէն թէ տարիք
տէ պուլուն մամը շիսէ , գայրը ճաչա
րէ եօգ տուր . վարւճաղը գ ժ ոխք տուր .
Պունուն իշին պուլուրտու Վ՛ն քի ,
օյանը գ տուրունուգ . զէրէ պիլմէ զսի
նիզ քի նէ զաման է վ սահապը կէ լի .
Լանի՛ պիլմէ զսիսիզ քի՛ Լ՛ւլահ նէ՛ զա
ման ճանրնըզը իստէյէ ճէք տիր :

Ս է օյանը գ տուրուն տէմէք , տայմա
կիւնահտան գա՛ջընըգ . վէ գա՛քիլ կիւ
նահ է տէրսէնիզ , թէգճէճիք խոս
տովանել օլունուգ տէմէք տիր :

Տ էտի սք գրիգոր , հանը կիւնահ
պեօլեք տիր՝ քի առաւր գատատ
տան կիւնիւնստէ փէք ութտորըր :

Տէտի սք հրեշտակ , օ կիւնահ պեօ
լեք տիր քի , քիշի՛ քիւնիւնիւն
տէի խոստովանել օլմայա :

Տէտի սք գրիգոր , խոստովանել
օլմագ , ապաշխարանք ճէքմէք , վէ
սղալըպ եաշ տեօմէք , կիւնահլաղը
նէ՛ շէքիլ սիւէր .

Տէտի սբ հրեշտակ, նիճէ մում՝ ա
թէշտէն էրիր, վէ գարանլըգ՝ կիւ
նէշտէն գաչար, վէ թօզ՝ ըիւզկեար
տան տաղլըր, ճնուն կիպի՝ խոստո
վանանք վէ ապաշխարանք՝ կիւնահլա
րը եօղէտէր. քի գատաստան կիւ
նիւնտէ, Վ՛ս՝ օ՛ կիւնահլար իջին ասլա
սօրկու սիւվալ էթմէզ:

Իշտէ օ՛ միսիլն քիմսէ իջին տէտի
Պաւիթ մարգարէ քի, մուգլո՛ւ ճնա
քի՝ կիւնահլարընա թողութի օլտու.
տէ էօրթիւլտիւ ճիւմլէ սուչարը:
Տէտի սբ գրիգոր, պիւր քիշի խոս
տովանել օլտուգտան սօղրա, օ՛ կիւ
նահլ թէքրար իշէսէ՝ վէ թէքրար
փիւշման օլուպ՝ մեղայ տէյիպ խոստո
վանել օլսա, օ՛ ատամ թողութիւն
պուլո՛ւրմու:

Տէտի սբ հրեշտակ, քիշի նէ՛ գատար
տիւշէրսէ՛ գալլմագ ճայիզ տիր. քի
նէ՛ գատար կիւնահ էթմիշ օլսա, աւ
մուտունու քէ՛սմէյիպ՝ ապաշխարել
էթմէք կերէք տիր:

Օհրէ միածին Վա՛ Պետրոս առա-
քեալա տէտի քի, պիր քիմսէ եէտի
եէթմիշ քէրրէ՛ սանա սուչ էտիպ
մեղայ տէրսէ, թողուծի էթմէլիսին:

Պուսու պեօյլէ կանոնք գօյան էֆէն
տիմիզ Վա՛ քէնաի գուլըրնա, քէնտի-
սի՛ եանէ՛ գատար տահա ողորմած տրբ:
Լլահըն ողորմուծիւնու պիր տիպ
սիզ քէնարսրզ տէրեատրբ: Ինսանընքի
օնուն եանընտա՛ պիր գաղրէ գատար
պիլէ կէլմէզ. նէ՛ գատար չօգ օլսա տա:

Տէտի սբ գրիգոր, պիր ատամ տէր-
եատա՛ տաղտա՛ պէլտէ՛ եապան
եէրլէրտէ պուլունուպ, գաֆիլ էօ-
լիւր իքէն՛ կիւնահլարընը Քիքր է-
տիպ մեղայ տէսէ՛ տէ խոստովանել
օլմագ իսթէսէ. լաքին՛ քահանայ
պուլճւնմասա. տէ օ՛ սէպէպտէն խոս
տովանանքսրղ էօլսէ. օնուն հալը
նի՛ճէ օլուր:

Տէտի սբ հրեշտակ, հէր քիշիյե
ճայիզ տիր քի՛ կիւնահլարընը հէր կիւն

խոստովանել օլա . եախօտ հաֆտատա
պիր քերբէ . հիշտեկիլ իսե՛ այտա
պիր քերբէ . եախօտ պարի երլտա
պէշալթը քերբէ .

Վէ էկէր քահանասը լեկտէ պու
լունուրսա , հերքիմ օլուրսա , ծնա
խոստովանել օլմագ ճայիզ տիր . ծնու
Վ՛ս գապուլէտէր . զէրէ քէնտինին
ազիզ Վանը պահասը տրը . վէ Վ՛ւազան
տան տօղմուշտուր . վէ սբ կրորը
դուի դաւանել օլուր . վէ քսուս սբ
խաջընա երկրպագութիւն էտէր .

Տէտի սբ դրիգոր , պահք նե՛ շէ
քիլ շէյ տիր .

Տէտի սբ հրեշտակ , պահք էօյլէ
պիր ազիզ շէյ տիր քի , ինսանը հրեշ
տակլարա պէնկզէտիր . վէ շէյդանը
պէնտ էտէր . քի օլ պահք դութան
ատամըլա ճէնկլէ շէ՛մէզ . եանի , քէնտի
նէ ույտուրու պիւնիւհատիւ շիւրէ՛մէզ :

Օէրէ պահք՝ տեմիր դալէ օլուր
դութանա . քի տիւշմանը օլան շէյ .

Դան իջէր ի կիրե՛մեզ. եանի, գալցի
նէ կիրեաց վէսվէսէ վերէ՛մեզ,
Տէտի սբ գրիգոր, աղօթք նէ՛ շէ
քիւ շէյ տիր:

Տէտի սբ հրեշտակ, աղօթք օ՛ շէյ
տիր քի, ատամըն Քիբրիսի Վլասհա՛
չըգարըր:

Պիր ատամ փաք Քիբր իլէ աղօթքա
տուրսա, օ՛ աղօթք՝ օգ կիպի կեօյլէրի
կէջիպ, Վլասհա չըգար. վէ ատամը
կիւնահտան կերի դուծար. զէրէ
Քիբրի տայմա աղօթքտա օլան քիմսէ
նին՝ կիւնահ Քիբր էտէճէք վաղթը
եօգ տուր:

Տէտի սբ գրիգոր, մեղաւորուն էօլմ
սի նի շին սաղմոստա՛ չար տէնիլմիշ տիր:
Տէտի սբ հրեշտակ, պիր քիշի կիւ
նահրնտան փիւշման օ՛լմայրպ՝ մեղա
սըզ խոստովանանքսըզ կիթսէ, կեր
չէք քի օ՛ ատամըն մահը՛ քէնտինէ
չար օլուր. զէրէ իշխտէճէք տիր դա
տաստան կիւնիւնտէ օ՛ սէսի՛ օ զար.

հուրելի ձայնը քի, երթայք յինէն
անիծեալք ՚ի հուրն յաւիտենական.
քի տայմա շէյդանըն արտընձա կիթ
տինիզ՝ տէ ճանընըզը կիւնահ ըլա գա
րալատընըզ.

Սէ օնտան սօղրա դժոխքա կիթմէք
տէն գայրը պիր ումուտլարը տահա
եօգ տուր. վէ դժոխքա կիթտիքտէն
սօղրա, չըգմաղա՝ տահա պիր եէրտէն
չարէ պուլամազլար:

Սէ Վ՛ճ քի՝ տայմա ողորմած տըր,
օնձուլայըն անգեղջ մեղաւոր քիմսէ
լէրէ՝ ասլա ողորմել օլմազ. վէ տայմա
օնլարա խըշմ ըլա նաղար էտէր:

Օնուն իչին՝ օնձուլայըն մեղաւորլա
ընն մահը՝ չար տէնիլմիշտիր:

Տէտի սբ գրիգոր, եա արդարըն մա
հը՝ նէ՛ շէքիլ ազիզ տէնիլեր:

Տէտի սբ հրեշտակ, զէրէ տիւնեայէ
ալտանմայըպ՝ քէնտինի կիւնահտան
սագընտը. վէ պու տիւնեանըն սէֆա
օընա գարշը՝ քէնտինի էօլմիւշ կիպի

կեօստէրտի . վէ յոյսուևու հէմէն
Վսուև արքայութիւնուևա գօտու .
նուև իչին՝ օ՛տուրբ փառքա արժանի
օլտու , վէ տայմա շազլեդ շէնլեք
իչինտէ տիր :

Օնուև իչին՝ արդարըն մահը միւսա
րէք տիր տէնիլտի . զէրէ էօլմէյինճէ՝
փառքա լայրգ օլամագ . օնուև իչին ար
դարըն ումուտու գալի օլտուղու ի
չին՝ տայմա կեօզիւ էօլմէքտէ՛ տիր :
Նիճէքի Պօղոս առաքեալ տէտի ,
արղու չէքէրիմ քի՛ շու թէնտէն չը
գայը՛մ տա , Վսա՛ կիտէյիմ :

Օէրէ արդարլարա՛ պու տիւնեա
զընտան կէլեր :

Տէտի սբ գրիգոր , գատաստան կիւ
նիւնտէ քիշինին գործքունա կեօ
րէ վէրիլմէք նիճէ տիր :

Տէտի սբ հրէշտակ , արդարլարա էօյ
լէ պիր փառք վէրիլեր քի , պօղոս
առաքեալըն տէտիկի կիպի , նէ կեօզ
կեօբմիւշ՝ նէ գուլագ իշիթմիշ՝ վէ նէ

ինսանըն Քեբրինէ կէլէ պիւր . զերէ
պու տիւնեանըն հիջ պիւր փառքընա
պէնկզմէզ քի՛ ատամըն Քեբրինտէն
կէջէ :

Ո՛ր է մեղաւորլարա՛ տա էօյլէ պիւր չար
չարանք վէրիւր քի , հիջ պիւր չարչա-
րանքա պէնկզմէզ :

Օ՛րէ նիճէ քի արքայու ի նէ՛ շէքիւ
փառք օլտուղու՝ Քեքիրտէն եօգարը՛
տըր , օնուն կիպի՛ գժոխքո՛ւն տա
չարչարանքը՛ ազըլտան տըշարը՛ տըր :

Ը՛թ տէր կիպի գուրդլարը էօլմէզ .
շէտիտ հերարէթլի աթէշի սեօնմէզ .
վէ չարչարանքը ա՛սլա թիւքէնմէզ :

Տէտի սբ գրիգոր , հանկը գործք
փէք Քայտալը տըր ատամա :

Տէտի սբ հրեշտակ , հեր գործքտան
էյի գործք՝ զղջում , խոստովանանք՝
ապաշխարանք տըր :

Հէր քիմտէ պու իւջ գործք պուլու
նո՛ւրօա , արքայու թիւն օնուն իչին
տիր շիւպհէսիզ :

Տէտի սբ գրիգոր, եա հեր գործք
տան Քէնա հանկը գործք տուր:

Տէտի սբ հրեշտակ, օ տուր քի, քիշի
զղջումսուզ խոստովանանքսրզ գա
լա. զէրէ զղջումսուզ էօլէն քիշի, քի
անգեզ տէնիլեր, հիջ շիւպհէսիդ
դժոխքա կիտէր. քի յաւիտեանս
յաւիտենից դժոխքտան չըգմաղ:

Տէտի սբ գրիգոր, պիր ատամ քի
կիւնահընը խոստովանել օլա՝ վէ քահա
նանըն գօտուղու ապաշխարանքը չէք
Քզտէն էօլէ, օնուն իշի նի՛ճէ օլուր:

Տէտի սբ հրեշտակ, Թէմամ զըզ
ջալ օլմուշ իսէ, սբ Եկեղեցիներն ա
ղօթքու վէ սբ Պստարագ՝ օնուն կիւ
նահընը քաւել էտէր. զէրէ նիյէ
Թինտէ էօյլէ իտի քի, սաղ գալայլտը,
ապաշխարանքընը շիւպհէսիդ էտա է
տէր իտի. օնուն իչին օ՛ քրիստոնեանըն
էքսիկինի եկեղեցի տօլտուրուր:

Տէտի սբ գրիգոր, Թէնտէն չըգան
Ճանլար՝ նէ՛ գայլըրըլար:

Տէտի սբ հրեշտակ, Լորդարլար տայ
մա պուհու գայրորուար քի, ահ' նէ
զաման օլուր քի Վս կելէ դատաստան
ետէ՝ քի թէնլէրիմիզէ գավուշուպ,
վարալմ արքայու թիւնուն թիւքէն
մէզ վիտքընը վայելէլ էտէլիմ:

Սէ մեղաւորլար տայմա գասելէթ
ետէրլէր քի, ահ' գատաստան կիւնիւ
կելտիկի զաման՝ օ կիւն պիզիմ սէՔիլ
հալմըզ աճապ նէ շէքիլ օլուր, քի
դժոխքուն սեօյիւնմէզ աթէշինէ վիւ
թիւքէնմէզ չարչարանքընա կիրիՔ.
Թար օլսագ կերէք:

Մեղաւորլար տայմա պուհլարը Քի
քիլէնիպ՝ աւլա ուրախ օլմազլար.
իլա՝ հէմէն տայմա աղաշըլար:

Տէտի սբ գրեգոր, կիտէն ճանլար՝
կերի գալմըշարընը գայրորուարմը.
եօգաս՝ հիջՔիքիլէրինէ կելմէզ մի:

Տէտի սբ հրեշտակ, տայմա կեօզէ
րի ծկարտա տըր:

Սէ էկէր պեր քիշինին կերի գալ

մը յիշատակը՝ կէջֆշէրինին ճանը
իջին ողորմութի վէ պատարագուց վէ
րէ, օ՛ ճան՝ տայմա յիշատակընա տու
վա էտէր քի՛ Ն. լա՛ճ օնլարա էօմիւր
ուղունլուղու վէրէ վէ իշինի կիւ
Ճիւնիւ ասան էյլէյէ :

Սէ էկէր կէրի գալմըլ քիշի՛ քէն
տի ննջեցեալլարընը Քիքրինէ կէթիւր
մէյիպ՝ ճանընը գայրըմա՛ղ սա, օ՛ տա՛
յիշատակընը անլա հիջ գայրըմա՛ղ . վէ
տայմա անէճք վէրիւր քի, Տր ան՝
պէնիմ յիշատակըմը եօղ էյլէ . տէ
պէնի յիշատակըզլարըն սրբասընա՛ գօ :

Օսուն իջին պունու պեօյլէ նիյաղ
էտէր քի, անյիշատակ ննջեցեալլար
իջին ողորմիս չըգարըլտըգտա, պարի
օնտան հիսսէմէնտ օլա :

Տէտի սբ գրիգոր, ճանլարտա՛ պիւր
պիւրինի կեօրմէք գանըմա՛գ սէվմէք
վաբմը :

Տէտի սբ հրեշտակ, կեօրմէք օլմա
սա՛ կեօզոիւղ կիպի օլուրլար ըտը .

վէ դանըմագ սեվմէք օլմասա, հայ
վան կիպի օլուրլար ըտը. վէ ճնտան
սօղրա՝ արքայու թիւն դժոխք լազըմ
կեւմէ՛ղ իտի ճնլարա :

Իմտի պելլի բի՛ կեօրմէք դանըմագ
վէ պիր պիրինի սեվմէք վա՛ր տըր՝
պուրատաքինտէն չօգ զնյատէ :

Տէտի սուրբ գրիգոր, արքայու
թիւնտա պիր պիրինի սեվմէք նէ՛
շէքիլ տիր :

Տէտի սբ հրեշտակ, օրատա մարմնա
ւոր սեվմէք կիպի տեկիլ տիր. իլլա,
հէփ՝ հրեշտակլար կիպի հոգևոր մու
հապպէթտէ տիրլէր. օ՛ մու հապպէթ՝
ինսանըն Քիքրինտէն եօգարը՛ տըր :

Վէ հէ՛ր պիրիսի՛ Վլլահըն վէ ըտիկի
տեվլէթին փառքը իլէ տօնանմը շտըր.
վէ տայմա շազըգ իչինտէ օլուպ,
Վլլահա փառաբանութի՛ էտերլէր :

(Երանելի սբ Գրիգոր լուսաւորիչիմի
զին՝ սբ հրեշտակըլա էթտիկի հարց
մուկքլար պուրաճըգտա թէմամ օլ
տու.)

ՏԻ Ը Բնասող Երրորդուն և
 մի Ըուն, պիղ կենսահ
 քեար գուլարնն տա շորհք վե
 հոգևոր իմաստուն վերե քի՛ տայմա
 կիւնահտան գաջըպ, զղ ջուճտա՛ խոս
 տովանանքտա վե ապաշխարանքտա օ
 լուպ, դ ժ ոխըուն աթէշնտէն խեշա
 պուճմաղա, վե արքայուն փառքընա
 լայրգ օճմաղա արժանի օլալմ.

Բնն :

Պիգիմ Հայոց ազգըն՝ Գլխուէն զա-
 յուս Կարտի Դեռու, Կիտիտի Կարտի :

Է պուստան սօղա՝ պուս պի-
 գիմ Հայոց Կարտի Կարտի
 Թէմէլի Կարտի Կարտի Կարտի

Կարտի Կարտի Կարտի Կարտի Կարտի
 Կարտի Կարտի Կարտի Կարտի Կարտի
 Կարտի Կարտի Կարտի Կարտի Կարտի

Կարտի Կարտի Կարտի Կարտի Կարտի
 Կարտի Կարտի Կարտի Կարտի Կարտի
 Կարտի Կարտի Կարտի Կարտի Կարտի
 Կարտի Կարտի Կարտի Կարտի Կարտի

նրզ նէ՛րէտէն զուհուր եթմիշ տիր
տէյի սիւվալ եթսէ , ջօղումուզ տե-
մէյիմ՝ հէփիմիզ կէրէկի կիպի պիւն՝
մէյիզ . քի պիօյիւք այլայ տրը . զերէ
քիշի քէնտի սալընը պիւմէմէք՝ գա-
դը փէք ճէհալեթ տիր . նիճէ քի
գու գիրքճիյէզին իպթիտասընտա՛ տա
զէքր օլունտու :

Իմտի պիւմէք կէրէկիզ քի , 'նոյ
նահապետ զամանընտա , քի ջըհէ
լէզ՝ սու գուֆանը պիւթիւն տիւն
եայը պասըպ , ճիւմէ ինսան ու
հայվան հէլաք օլտու :

Ո՛հ տահա պուհլար օլմազտան , լի՛հ
նոյ նահապետէ պույուրտու քի , եա
րաթտըղըմ ինսան՝ հէփ կիւնահ ի
լինտէ գարկ օլտու . քի սալթ սէնի
պուլտումարդար պէնիմէօյիւմտէ .
Իմտի շիւ գարզշու գարզ՝ պիր կէփ
թէքնէսի եմփ քի , գաուըրկէնիշ՝ օղը
քիւլիւք օլա . քի կիրէսին իլիէ
սէն քէնտին վէ իւջ օղուն , վէ
146 սի

սիզին տիշի քիշիլէրինիզ .

Սէ եհնմէսի հելալ օլան հայվանլար
տան եհտիշեր եհտիշեր , վէ օ պիր
լէրինտէն իքիշեր իքիշեր՝ երքէքլէ
տիշիլէ պիլէ ալըպ պէսլէյէսին :

Վի պէն պու տիւնեայը սույա վէր
սեմ կէրէք տիր . սէն գուրթուլաարն
սէնինլէ պիլէ օլանլար ըլա :

Սէ նոյ նահապետ Վլլահըն էմրինէ
փւդի օլուպ , հեփ տետիկի կիպի
էթտի :

Սէ պիւթիւն տիւնեա սույա կի
տիպ , քէնտի իւջ օղուլ իլէ վէ եօլ
տաշլարը իլէ՝ սալթ հեմէն սեքիզ
քիշիճիք գալտըլար տիւնեա եիւ
զիւնտէ . քի Վճաշուհոււն Նըննդոց
գիրքինտէ թեմամ նազլ օլունուր :

Սէ իւջ օղունոււն ատը պունլար տըր .
Սեմ , Վամ , Նարէթ . քի պունլար
տան թեքրար տիւնեա ինսան ըլա տօլ
տու . քի հեր պիրինտէն թիւրլիւ
թիւրլիւ միլլէթ զուհուրա կելտի :

Ս է պիզիմ հայոց ազգըմը՝ յաբէթ
տէն զուհուր էթմիշ տիր . քի նու
հուն քիւչիւք օղլու տուր :

Պու՛նա պեօյիւք իսպաթ պու տուր
քի , պիզէ պատմուի գիւքլէլինտէ՝
յաբէթական ազգ տէրլէր . քի յա
բէթտէն կէլմիշ՝ յաբէթին սիլսիլէսի
տէմէք տիր :

Ս է յաբէթտէն սիլսիլէմիզ պեօյլէ
կէլմիշ քի , յաբէթին իլք օղլու՝ գա
մէր . պու գամէրտէն տօղտու թի
րաս . թիրաստան թորգում . քի պի
զիմ պիր ատըմըտա , թորգումական՝
եախօտ թորգումեան ազգ տէնիլիր . քի
թորգումուն սիլսիլէսի տէմէք տիր :

Ս է պու թորգումտան տօղտու շայկ
քաջ՝ գահրաման . քի պիզէ հայոց
ազգ՝ վէ հայկական ազգ տէնիլմէք՝
պու հայկըն ատընտան կէլտի :

Ղզգըմըզըն թէմէլինէ պունլար պեօյ
իւք իսպաթ տըր քի , յաբէթտէն՝
յաբէթական , թորգումտան՝ թորգո

մահան, վէ հայկտան՝ հայկական ազգ-
տէնիլտիք վէ տէնիլիւրիզ շիմտիյէ
տէք հալա .

Վ է պիլմէլեյիզ քի, օլ զեբր օլու-
նան սու գուլֆանը՝ քի հայճա ջըբ-
հեղեղ տէնիլիւր՝ օլտուգտան սօղրա,
թէբրորնուհուն օղուլարընտան իալպ
պիբ աղ ջօղալտորգտա, եէթմիշ իքի
ուլու քիմուէլէր՝ մալ ու գուլվիլէթ
սահիպէրի, պաղտատ ջեօլիւնտէ պիբ
եէրէ ճէմ օլուպ՝ թէրքիմ էթ-
տիլէր քի, կէլին շուրատա պիբ մէ-
թին գուլէ եափալըմ քի, պաշը կեօյէ
եէթիշսին . եանի՝ գայէթ վէ գայէթ
եիւքսէք օլսուն . քի պիբ վագըթ
տահա սու գուլֆանը կէլիբսէ, օ
գուլէնին իջինէ կիբիպ գուրթուլա-
լըմ . ջիւն քի գուլվիլէթ սահիպի
տիբլէր, Վլահըն էլինտէն գաշա-
լար կէրէք . նիճէքի շիմտի պիզ
էտէրիզ .

Վ է պուսու պեօյէճէ թէրքիմ է

տիպ, եափմաղա պաշլատրլար:

Սէ նէ՛ գատար եիւքսէք եափտրլար
տերսէն, Մաշուհնչատ եազըլմըշ քի,
սու գուֆանը տիւնեայը պաստըղը
զաման, պու տիւնեանըն էն եիւք
սէք տազլարընտան՝ օն պէշարըն գա
տար տահա եօգարը չըգտը սու:

Սէ պուհլար չիւնքի պուհու պիլեր
լէր իտի, օլ գատար եիւքսէք եափ
տրլար քի, սու կիսէ օ՛ գատար՝ եա
տահա արթըգ չըգարսա, օ գուլէնի
պօյունա եէթիշմէյէ. քի ագըլտան
տըշարը պիր իշտիր:

Սէ Մաամտան օ՛ զամանա կէլէնէ
տէք, պիւթիւն տիւնեա՛ պիր տիւ
գուլանըրլարըր. քի գայրը տիւ
եօ՛ղ ուտու. վէ օ տիւ՛ իպրանի իմիշ:

Սէ պուհլար պու գուլէյի եափըպ՛
գայէթ եիւքսէք չըգարքէն, Մլահ
տան պուհլարա պիր շէտիտ ըիւզ
կեար էստի քի, օ՛ ըիւզկեարտան հէր
պիրիսէ պաշգա պաշգա տիւ վէրիտի.

քի պիւր տիւ իբէն՝ եւ թմբշ իբի տիւ
օլտու . քի պիւր պիւրինին տիւլինի աղ
նամամաղա պաշտարւար . պիւրի՝ կէ՛լ
տէսէ , • պիւրի՝ դաշ աղնար ըտը . •
պիւրի՝ դաշ տէսէ , տահա օ պիւրի՝ պիւր
դայրը շէյ աղնար ըտը . եախօտ Տիչ
պիւր շէյ աղնամաղ ըտը :

Պեօյլէճէ պիւր պիւրինին տիւլինի աղ
նամատրգլարը իչին՝ եափմագտան Փա
րիղ օլուպ , Տէր պիւրի պիւր դարաֆա
տաղըլտրւար :

Սէ ագրլտան տըշարը պիւր շէտիտ
րիւղկեար տահա չըգըպ , օլ Քիբիւր
տէն կեօղտէն տաշրա եափրլմըշ աղիմ
պինայր էօյլէ տաղըլթտը քի , դաշըն
տան թօզուենտան անլա էսէր գալմա
տրգտան մատէ , եափրլտրղը եէրի՛
պիւլէ պեւլիսիղ օլտու :

Չէյ դատրը Նլլահ . քի պիւր կեօղ
աշրպ իւմմագտա , եիւղ պին տիւնեա
եօգտան վար էտիպ , կինէ եօղ էթ
մէկէ դատրը սըն :

Պու աշտարակըն պուրաճըգտա զեք
ոլունմասընըն ասը պու տուր քի,
օլ եէթմիշ էքի ուլու քիմսէլէրին
պիրի՝ պու պիզիմ հայկ ըմը. քի նուհ
տան պէշինճի կեօպէք տիր. քի հայ
տիլի ծնա՛ վէրիլմիշ տիր:

Սէ պունլար հէր պիրի՝ պիր դարա
քա տաղըլտըգտա, պիզիմ հայկ՝ Լ, Չ,
միածին սէմթինէ կէլեպ, քի ըէ
վան դօփրաղը տըր, օրատա մէքեան
դուլթուու:

Սէ օլ եէթմիշ էքիտէն պիրի տէ՛
նէքրուլթ իտի. քի նուհուն՝ էքինճի
օղունտան կէլմէ իտի. քի պիր առը
տա՛ բէլտիր:

Պու բէլ՝ էսկի պաղտատը երափան տըր.
քի օ մէմլէքէթի զապդ էթտի. քի
հատտէն աըրը պիր իրի քիմսէ իմիշ:

Սէ մալտա գուլլէթտէ իլէրի օ
լուպ, գայրըլարա հեօքմէթմէք իս
թէր իտի. քի պիզիմ հայկա՛ տա իա
պէր սալտը քի, կէլ պէնիմ հեօք

միւմտէ օթուր . վէ հայկ միւդի օլ
մայլոյ , գալգառ բէլ կէլտի հայկըն
իւսթիւնէ հայլը աքէր իլէ . վէ
քէնտի տէ փիւր սիւա՛ պաշընտա
տէմիր պաշլըգ , գօլլարընտա տէմիր
գօլլագ , կեօքսիւնտէ արգասընտա
տէմիր թահտա . աքէրինին օրթա
սընտա գուլէ կիպի պիր շէյ քի՛ կեօ
րէնլէր շաշար ըտը :

Պիգիմ հայկտա՛ գահրաման , սալթ
իւչեիւղատամըյա գարշը չըգըպ ,
նեբրովթուն իւսթիւնէ հօվլատըղը
կիպի , տեօնտիւ նեբրովթ պիր թէ
փէճիք վար ըտը , օրայա չըգմաղա
էվէր իքէն , քաջ հայկ՛ եայրնը կէ
րիպ , իւչ չաթալ տէմրէնլի օգոււու՛
բէլին արգասը օրթասընա՛ ղրաթտը
ղը կիպի , իքի տէմիր թահտասընը
կէչիպ , օլ եօգոււշուն գօփրաղընա
սափլանտը . վէ բէլ օլ տէմ երքը
լըպ՛ երղըւա գալտը , վէ աքէրի
փիրար էթտի :

Պու հայկտան տողտու արմանեակ .
արմանեակտան արմայիս . օնտան ամա
սիա . օնտան գեղամ . գեղամտան հար
մա . վե հարմատան տողտու արամ քաջ

Պու արամ քի նուհտան օն պիր կեօ
պեք տիր , չօդ ճենկլէր էտիպ , դայ
էթ նամլը նիշանլը օլտու . քի պու
արամըն տար իլէ՛ պիզէ արմէն արմե
նօս էրմէնի տետիլէր . վե պիզիմ
տիլիմիզճէ՛ Վրամեան տէնիլիլիզ . քի
հեփիսի տե պիր սեօզ տիւր՝ արամըն
ազգը տեմէք տիր :

Վ է Մովսէս խորենացի եազար քի
կեսարիա շէ հրինի պու պիզիմ արամ
եափմըշտրբ . մշակ ատլը պիր իշ կիւ
զար քիմսէսի օլուպ , օնու՝ օլ շէ հի
րի եափմասընա միւպաշիր գօտու .
վե թէնպիհ էթտի քի՛ օ մեմլէքէթ
տե հեփի հայճա սեօյլէսիլէր . քի
հօռօմլար օ սեմթէ՛ շիմտիյէտեք ,
բրօ՛գօն արմէնօս տէրլէր . քի է վլվէլ
քի հայաստան տեմէք տիր . վե պիզ

տէ՛ օնլարտան ալըպ, առաջին հայք
տէրիզ՝ քի օ՛ տա էօյլէ տէմէք տիր:

Սէ քաղաքըն ատընա հօռօմլար եւ
խանըն ատընտան ալըպ, մաժաք տէ
տիլէր՝ մշակ տէյէմէտիքլէրի իչին:

Սէ սօզրա օլ շէհիր հօռօմ էլինէ
կէչտիկի իչին՝ գէսարիա տէտիլէր:

զէրէ հօռօմլար, հօռօմ թագաւորու
նա՛ գէսարօս տէրլէր:

Պի՛ղ տէ՛ օնլարտան ալըպ, մաժակ վէ
կէսարիա տէտիք. քի թիւրքչէսի տէ՛

գայսէրի տէնիլեր:

Սէլէլիմ քի՛ պու տեօրտիւնճի իս
պաթ տըր պիղիմ Վճգըն ասլը թէմէլի

նէ՛րէտէն կէլտիկինէ. քի Վ՛րամ քաջ
թագաւորուն տա ատըյլա, արամեան՝

արմէն՝ արմէնօս՝ էրմէնի տէնիլտիք:

Սէ պու արամ՝ քի նուհտան օն պի
րինճի կէօպէք տիր տէտիք, շայր

արբահտմըն զամանընտա իտի. քի օ՛
տա նուհտան օն պիր կէօպէք տիր

էվլէլքի օղլուտան կէլմէ. եանի՛
սեմտէն:

Ո՛հ պու պատմութիւն պու գատար
ճա քէՔայէթ էտեր, քի կէլտէք
պիղիմ քաջ արամատօք :

Օ՛հրէ պիղիմ միւրատըմըզ հայոց
ազգըն պիւթիւնիւնիւ նազլ էթ
մէք տէլիլ տիր . իլլա՛ հէ՛մէն, առլըմը
զըն նէրէտէն կէլտիկինի տույմադ
իջին տիր :

Ո՛հ պու պիղիմ հայոց ազգըն պատ
մութիւնոււու, ինշալլահ՛ մուՔաա
ուպճա մէ աջըճադ հայճա իլէ՛ պիր
գիրքճիյէզ շարագրել էտիպ, պատմա
էթմէք միւրատըմըզ տըր . էկէր Վ՛լ
լահ տա միւրատ էտէրսէ :

ուղենս որ ազնիւ կե նաս
 որ ամէն մարդ ըզ քեզ սիրէ .
 դու հողի նրման կե ցիբ
 որ ամէն ոք ըզ քեզ կո խէ :

Տէ ք սիր քի
 Խաթերսէն քի ազնիւ զա օրն
 քի հէր ատամ սէնի սէ վէ .
 սէն դօփրաղա պէնկզէ քի
 հէր քիմսէ սէնի պա սա :
 Գան զերկաթն այլ ինչա մուր
 որ կըրակն ըզնա կու հա լէ .
 դու ջրի նրման ե զնր
 որ կըրակն 'ի քեզնէ վա խէ :

Տէ ք սիր քի
 Տէ միրտէն փէք նէ վար տըր
 քի աթէշ ծուռ էրի տիր .
 սէն սույա մէնէնտ օ՛ւ քի ,
 տէ միր սէնտէն խէ վք հտէ :

Թէ մեծ ու թէ փոքր մարդ ,
 մի մըտնէր դու հետն 'ի կրօնի .
 ամէն մարդու մօտ ըզ քեզ ,
 համարէ կըտոր մի խը ուի :

Տէճք տիր թի՛

Եկեր պեօյիւք էկեր քիւչիւք քիմսէ,
պիլեսինճէ նիզա է՛Թ մէ .

հէր քիմսէնին եանընտա սէ նի,
պիր չալը չեօփճիւղէղի սան :

Մարդուճ ետուէն բա ըի՛
Թէ խօսիս , խօսի՛ր հանա պազ .
յերեսն ըզմարդ մի՛ գո վէր ,
որ մէկ է գովէլն ուտը նազ :

Տէճք տիր թի՛

Քիչինին արտընտոն էյլէք սեօյլէրսէն,
սեօյլէ՛ տայ մա .

եիւղիւնէ քիմսէյի էօյ մէ .
քի պիր տիր զէվգլէնմէկ իլէ :

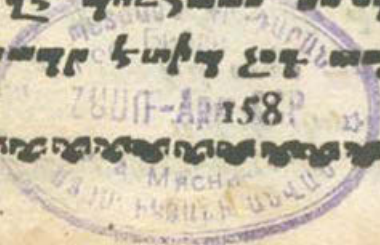
Ջանա՛ դու որ քիչ խօ սիս ,
շատ լըսես ու շատ իմա նաս .
լէղի ու զուր խօսքե ըու ,
շատ լըուես ու շատ դիմա նաս :

Տէճք տիր թի՛

Ղո՛հա էյլէ քի ազ սեօյլէյիսին՛
չօգ իշիատսին վէ չօգ աղնայասըն .

աճը վէ պուհասն սեօզլէ ըի ,
չօգ սադր էտիպ չօգ աղայանա սըն :

112

Մ Է Ս արդապետէր պույուրմուշ
 լար քի, տեօրթ պաշլըճա Քի
 քիւր վար տըր քի, ինսանը կիւնաս
 տան սագընտըրըր :

Պ Իր՝ օ՛ տուր քի, քիշիէօլէճէք կիւ
 նինի Քիքըրէտէ քի, աճէպ՝ նէ՛ ջէք
 սէ կէրէք տիր քի՛ անճագ հէմէն
 քէնտի տույար :

Ի քինճիսի՛ դատաստան կիւնինի Քիքը
 էթմէք տիր . քի օլահէղ հէյպէթլի

Թ սագաւորա՛ հէր կիւնասը իջին նի՛
 ճէ ճէվապ վէրսէ կէրէք տիր . քի
 հրեշտակլար թիթըրէր օնուն հէյպէ
 թինտէն .

Իւջիւնճիսի՛ գժօխքուն սեօյիւնմէղ
 աթէշի վէ թիւքէնմէղ չարչարանքը
 նը Քիքըր էթմէք տիր .

Տեօրտիւնճիսի օնուն կիպի՛ Նըքայն
 թիւնուն սօղսուղ փառքընը վէ զէվ
 գինի Քիքըր էթմէք տիր :

Ալաս չէփիսիգէ ֆերասէթ վէրէ . Ամին :

Ի ոչպու Պատմու թիւնուն՝ Նլթընճի
 քէրրէ Ստամիասը տըր պու :

Handwritten signature or initials, possibly "J. J. J."

Handwritten initials, possibly "J. J."

W.B.

42

42

